

JAARVERSLAG

2018

Jaarverslag 2018 van de Raad van bestuur

Gewone Algemene Vergadering van 6 juni 2018

BESTUURSVERSLAG

PROFIEL VAN DE GROEP	BV2
STATUTAIRE ORGANEN.....	BV3
BOODSCHAP VAN DE VOORZITTER EN VAN DE CEO.....	BV5
ACTIVITEITEN VAN DE GROEP IN 2018.....	BV7
KWALITEIT	BV12
VERKLARING INZAKE CORPORATE GOVERNANCE.....	BV13
FINANCIËLE ASPECTEN.....	BV23
VOORSTELLEN VAN BESLUITEN	BV26
DUURZAAMHEIDSVERSLAG	DV 1

*BV verwijst naar pagina's in het Bestuursverslag,
DV verwijst naar pagina's in het Duurzaamheidsverslag*

Profiel van de Groep

De SABCA Groep, bestaande uit SABCA (Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques) en haar dochterondernemingen SABCA Limburg en SABCA Maroc, ontwikkelt haar activiteiten vanuit de drie Belgische gewesten (Haren in Brussel-Hoofdstad, Charleroi in Wallonië en Lummen in Vlaanderen) alsook vanuit Casablanca in Marokko.

De SABCA Groep, rijk aan bijna een eeuw van knowhow en passie, en met een waarde voorstel gebaseerd op vaardigheden, ervaring en prestaties, bedient zijn vier markten van burgerluchtvaart, ruimtevaart, defensie en industriële drones, waarbij de nadruk ligt op synergie en complementariteit van de geleverde producten en diensten. Klanttevredenheid is een prioriteit voor de SABCA Groep, een absolute voorwaarde voor het opbouwen van duurzame en betrouwbare zakenrelaties.

De bedrijfscultuur van SABCA bevordert waarden die in de lijn liggen van de luchtvaartwereld: Betrouwbaarheid, Teamspirit en Innovatie, niet alleen op het vlak van technische oplossingen, maar ook op het vlak van middelen, waarbij de dienstverlening voortdurend wordt geoptimaliseerd om een hoge mate van tevredenheid van de klanten te garanderen.

Veiligheid en respect voor het milieu staan ook centraal in het dagelijks bestuur van de Groep. De naleving van de nationale en internationale milieunormen is ook een fundamenteel principe van de SABCA Groep.

Voortdurende verbetering is een kernprincipe binnen de SABCA Groep, waarbij de gevestigde processen voortdurend in vraag worden gesteld.

In een zeer competitieve en geglobaliseerde wereld is innovatie één van de belangrijkste hefboomen voor de technologische evolutie van vliegtuigen en ruimtevaartuigen. Het is van essentieel belang dat de SABCA Groep een belangrijke bijdrage blijft leveren aan de vooruitgang van nieuwe technologieën en businessmodellen.

In de loop der jaren heeft de Groep zijn voordeel kunnen halen uit de geglobaliseerde markt dankzij het opzetten van stabiele en nuttige internationale partnerschappen. Op die manier werd een uitgebreid netwerk van zakelijke relaties gecreëerd om de doeltreffendheid van de producten en diensten van SABCA op haar vier markten te versterken. In België behoudt de SABCA Groep zijn rol als belangrijke industriële speler, zowel op federaal als op regionaal niveau.

Statutaire organen

SABCA

RAAD VAN BESTUUR (EN VERVALDATUM VAN HET MANDAAT)

Voorzitter

SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder, **Remo Pellichero** (2020)

Bestuurders

Charles Edelstenne, Voorzitter - Groupe Industriel Marcel Dassault¹ (2020)

Loïk Segalen, Gedelegeerd Algemeen Directeur - Dassault Aviation¹ (2022)

Olivier Costa de Beauregard, Algemeen Directeur - Groupe Industriel Marcel Dassault¹ (2020)

Carole Fiquemont, Secretaris-generaal van de Groupe Industriel Marcel Dassault¹ (2020)

Hans Büthker, Chairman and Chief Executive Officer - Fokker Technologies Group B.V.², tot 31 december 2018

Janine Tummers, Vice president Change & Transformation de FOKKER_GKN ASEA², sinds 1 januari 2019 (2020) *

Geert Wijnands, Chief Financial Officer – Fokker Technologies Holding B.V.² (2022) *

SA C.G.O., vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder, **Philippe Delaunois**, onafhankelijk bestuurder (2020)

SA Gefor, vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder, **Jacques de Smet**, onafhankelijk bestuurder (2021)

Michèle Gillot, onafhankelijk bestuurster (2021)

Algemeen Directeur

Thibault Jongen

Commissaris

Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA, vertegenwoordigd door **Lieven Acke**, bedrijfsrevisor

*Door de verkoop van de volledige participatie van Fokker Aerospace N.V. aan Dassault Belgique Aviation hebben mevrouw TUMMERS en de heer WIJNANDS beiden op 4 maart 2019 ontslag genomen. Voor de vervanging van mevrouw TUMMERS is de Raad van Bestuur van 24 april 2019 overgegaan tot de coöptatie van mevrouw Josée SULZER, Chief Investment Officer van GIMD.

¹ Verkozen op voordracht van de Groep Dassault

² Verkozen op voordracht van de Groep GKN Aerospace – Fokker

SABCA LIMBURG

RAAD VAN BESTUUR (EN VERVALDATUM VAN HET MANDAAT)

Voorzitter

SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder, **Remo Pellichero** (2020)

Gedelegeerd bestuurder

Thibauld Jongen (2020)

Bestuurders

Loïk Segalen, Gedelegeerd Algemeen Directeur - Dassault Aviation¹ (2019)

Geert Wijnands, Chief Financial Officer – Fokker Technologies Holding B.V. ² (2020) *

Peter Reynaert, Integrated Assemblies Business Directeur – SABCA Groep (2020)

Commissaris

Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA, vertegenwoordigd door **Lieven Acke**, bedrijfsrevisor

SABCA MAROC

RAAD VAN BESTUUR (EN VERVALDATUM VAN HET MANDAAT)

Voorzitter, belast met het dagelijks bestuur

SA SABCA, vertegenwoordigd door de Algemeen Directeur **Thibauld Jongen** (2024)

Vicevoorzitter

S.A.S. AAA, vertegenwoordigd door de Voorzitter, **Gilles Chauby** (2024)

Bestuurders

Jean-Marie Dujardin, Transformation and Continuous Improvement Directeur–
SABCA Groep (2024)

Cédric Nouvelot, Algemeen Adjunct-Directeur - AAA (2024)

Commissaris

Mazars Audit et Conseil SARL, vertegenwoordigd **Adnane Loukili**, bedrijfsrevisor

¹ Verkozen op voordracht van de Groep Dassault

² Verkozen op voordracht van de Groep GKN Aerospace – Fokker

* Mr **Wijnands** heeft ontslag genomen van de Raad van Bestuur van SABCA Limburg NV op 4 Maart 2019

Boodschap van de Voorzitter en van de CEO

Twee jaar na de start van het "**Project of the Century**", een strategisch transformatieproject om het bedrijf weer **Robuust, Winstgevend** en **Aantrekkelijk** te maken, wordt er nog steeds aanzienlijke vooruitgang geboekt.

Dit drie jaar project, dat essentieel en onmisbaar is om de heroriëntatie van de SABCA Groep te versnellen in een uitdagende wereld die voortdurend verandert, richt zich op alle aspecten van het creatieproces van waarden en de kostenstructuur van de onderneming. De technische, operationele en economische moeilijkheden van de afgelopen jaren in verschillende programma's, de voortdurende druk van grote klanten om de prijzen te verlagen, de algemene concurrentie op een moeilijke markt en de middelgrote omvang van de SABCA Groep zijn allemaal oproepen waarop de Groep een adequaat antwoord moet geven om zijn toekomst te beschermen.

In de loop van 2018 hebben de effecten van de nieuwe organisatie en de verbeteringen in de manier van werken SABCA in staat gesteld om beter te presteren in de tijdige oplevering aan haar klanten en tegelijkertijd belangrijke kostenbesparingen te realiseren, zowel in haar productieprocessen als in haar globale kostenstructuur. Een belangrijke stap werd ook gezet in december 2018, toen SABCA een partnerschap aanging met CGI voor de uitbesteding van de IT-infrastructuur en de front office, met inbegrip van de overdracht van het personeel.

Dankzij deze belangrijke inspanningen van iedereen binnen SABCA, en dankzij hun motivatie en professionalisme, zijn de tekenen van een duurzame en solide heropstanding zichtbaar geworden, met positieve financiële resultaten en prestaties in 2018, na enkele moeilijke jaren. Dit is op zich al een prestatie die we willen onderstrepen en vieren!

Hoewel de eerste twee doelstellingen van de transformatie van SABCA - Robuust en Winstgevend - op goeie weg zijn, is het nu belangrijk om de derde doelstelling te bereiken: aantrekkelijk zijn en nieuwe contracten binnenhalen, om de verwachte daling van een aantal volwassen programma's die ten einde lopen te compenseren en om groeimogelijkheden te bieden aan de SABCA Groep.

Daarom werden in 2018 de inspanningen op het vlak van business development en prospectie vergroot, samen met een consolidatie van de strategie van SABCA op elk van de belangrijkste markten, nl. de civiele lucht- en ruimtevaart, defensie, en industriële drones. Als gevolg hiervan werden een aantal nieuwe opportuniteiten geïdentificeerd, die momenteel worden uitgebaat om ze zo snel mogelijk om te zetten in winstgevende nieuwe activiteiten voor SABCA.

De strategie van SABCA is gebaseerd op verschillende pijlers. Een daarvan is het herwinnen van een aanzienlijke werklast in het domein van "aero-structuren", zowel voor de burgerluchtvaart als voor de markt van de ruimte -draagraketen. Er wordt ook prioriteit gegeven aan de groei naar markten buiten de Europese draagraketen voor stuwkrachtregeling en, meer in het algemeen, aandrijvingsuitrusting. Op de MRO markt (Maintenance, Repair & Overhaul) voor defensie-operatoren ligt de nadruk op het benutten van de gevestigde expertise van SABCA op de F16 voor het veroveren van bestaande en nieuwe markten, waaronder nieuwe vliegtuigplatforms. De nieuwe markt van civiele drones voor industriële toepassingen tenslotte biedt SABCA een nieuwe groeikans als *solution integrator* voor kritieke opdrachten. Maar bovenal is het vooral het vermogen van SABCA

om de sterke punten van haar "One SABCA"-model, gebaseerd op synergieën tussen haar technologieën, markten en mensen te benutten, wat het verschil zal maken.

De SABCA Groep beschikt over een uniek geheel van vaardigheden, passie en ervaring via haar medewerkers. In de overtuiging dat een succesvolle transformatie alleen mogelijk is met de steun van gemotiveerd, competent en ervaren personeel, heeft ook het personeel van SABCA in 2018 de nodige aandacht gekregen. Een aantal initiatieven zoals opleiding, competentieontwikkeling, communicatie, leiderschap enz. werden in 2018 gelanceerd en zullen de komende jaren worden voortgezet. Het team van SABCA werd ook versterkt met nieuwe mensen en nieuwe vaardigheden op alle niveaus van het bedrijf. Lid zijn van het SABCA team betekent dat we ons houden aan een aantal principes en waarden die versterkt moeten worden om de doelstellingen van de Groep te bereiken. Aspecten die te maken hebben met veiligheid, activiteitsgraad, discipline en naleving van de regels in het algemeen zullen prioritair worden ontwikkeld.

Tot slot zijn, samen met de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van de medewerkers, de sociale en ecologische verantwoordelijkheid van SABCA een zeer belangrijk thema. Talrijke projecten werden in dit verband opgestart, uitgevoerd en in 2018 gerealiseerd. Om er maar een paar te noemen: er is een bedrijfsbreed initiatief *Safety Awareness* gelanceerd, er is een nieuw mobiliteitsbeleid ingevoerd en er is een grote oppervlakte met zonnepanelen (15.000 vierkante meter) op de daken van de Brusselse fabriek ingehuldigd, met een jaarlijkse elektriciteitsproductiecapaciteit die overeenkomt met het verbruik van meer dan 300 gezinnen.

Op 5 maart 2019 heeft de Vennootschap aangekondigd dat het werd geïnformeerd dat Fokker Aerospace B.V. haar volledige participatie van 43.57% in de Vennootschap had verkocht aan Dassault Belgique Aviation SA en dat, ten gevolge van deze transactie, Dassault Belgique Aviation 96,85% van de aandelen in de Vennootschap aanhield. Op 10 april 2019 kondigde de Vennootschap aan dat de raad van bestuur van de Vennootschap werd geïnformeerd over de beslissing van Dassault Belgique Aviation SA om haar participatie van 96,85% in het kapitaal van de Vennootschap te koop te stellen en hiertoe de zakenbank Rothschild & Co. aan te stellen. Die gebeurtenissen worden niet geacht een materiële invloed te hebben op de jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2018.

Activiteiten van de Groep in 2018

RUIMTEVAART

2018 was een druk jaar voor SABCA, met de exploitatie van Ariane 5 en Vega, de lopende ontwikkelingsactiviteiten voor Ariane 6 en Vega-C alsook de ondertekening van het contract voor de ontwikkelingsactiviteiten van de Space Rider.

De Ariane 5 werd in 2018 6 keer met succes gevlogen, inclusief de 100ste vlucht op 25 september. Dit was een echte mijlpaal voor een draagraket die de geschiedenis van de ruimtevaart heeft gemarkeerd. De laatste productiepartij van Ariane 5 (EPC batch, nu teruggebracht tot 8 draagraketten), waarvoor eind 2018 een voorlopig akkoord werd afgesloten, bevindt zich in de laatste fase van de onderhandelingen met de Ariane Group.

2018 vierde ook 2 succesvolle vluchten voor Europa's middelgrote draagraket, Vega. Bovendien werd het contract voor de derde productiepartij van Vega en Vega-C onderhandeld en ondertekend.

Ook voor de volgende generatie Europese draagraketten werd een belangrijke mijlpaal gezet met de statische test van de P120 raketmotor met vaste brandstof. Dezezal gebruikt worden zowel als eerste trap voor de Vega-C als de side-boosters voor Ariane 6. De structurele elementen en het *Thrust Vector Control System* (TVC) geleverd door SABCA hebben tijdens deze tests vlekkeloos gefunctioneerd.

Er werd ook een statische test uitgevoerd voor de Z40-raketmotor met vaste brandstof, die als tweede trap van de toekomstige Vega-C wordt gebruikt. De *Critical Design Review* voor zowel de P120 als de Z40 TVC's werd met succes afgesloten in respectievelijk juli en september. De eerste vlucht voor de Vega-C is gepland voor eind 2019.

In het kader van het Ariane 6 programma leverde SABCA de *Thrust Vector Actuation Systems* (TVAS) van de *Upper Liquid Stage* (UL-TVAS) en *Solid Rocket Booster* (S-TVAS) en voerde het de engineering tests uit van de *Lower Liquid Stage* (LL-TVAS). Zowel de UL-TVAS als de S-TVAS zijn gebaseerd op elektromechanische actuatoren, terwijl de LL-TVAS is gebaseerd op hydraulische actuatoren. De *Critical Design Reviews* voor alle drie de systemen staan gepland voor 2019. De eerste vlucht van de Ariane 6 is gepland voor 2020.

SABCA is ook begonnen met de aanpassingsstudies voor het ontwerp van het *Intermediate Experimental Vehicle* (IXV), dat in 2015 vloog, om het gebruik ervan mogelijk te maken voor een ruimtevaartuig met meerdere missies, Space Rider genaamd. Het betreft voornamelijk de aanpassingen die nodig zijn om t de zes lanceringen en terugkeer mogelijk te maken die voor elk voertuig voorzien zijn, alsook voor een verblijf van twee maanden in de ruimte. Het aandeel van SABCA omvat de Trust Vector Control van de orbitale dienstmodule, afgeleid van de bovenste trap van Vega onder de verantwoordelijkheid van Avio en de klepbediening van het voertuig zelf, onder de verantwoordelijkheid van Thales Alenia Space Italy.

SABCA is ook begonnen met de uitvoering van haar strategie om te groeien door middel van nieuwe toepassingen (bv. terugkeer van ruimtetuigen, nanolanceerders, , controlemechanismen, robots, ...), nieuwe markten (commerciële draagraketten...) en nieuwe geografische gebieden.

BURGER- EN COMMERCIËLE LUCHTVAART

In 2018 werd een stabilisatie of zelfs een vermindering waargenomen voor de grote vliegtuigprogramma's met Airbus zoals de A350, A330 en A380. Een verdere verhoging zoals vorig jaar aangekondigd voor het A320 programma werd bevestigd.

In 2018 werden 78 sets A350 *Flap Support Structures* en *Flap Support Fairings* geleverd. Voor 2019 zijn 80 sets gepland, maar er is een versnelling en bouw van een extra buffer voorzien om te anticiperen op de Brexit en de risico's op de assemblagelijnen in het Verenigd Koninkrijk, waar SABCA een deel van de structuren levert.

Hoewel eind 2017, begin 2018, een nieuw order voor de A380 werd aangekondigd, hebben andere bedrijven hun opties geannuleerd, wat leidde tot een herziening van het ritme voor 2018 tot 7 vliegtuigen. Uiteindelijk werden in 2018 16 T-vormige structuren geleverd. Helaas kondigde Airbus op 14 februari 2019 de definitieve stopzetting van het A380 programma aan.

Voor het A320 programma zijn er meer dan 1500 *Direct Drive Valves (DDV)* geleverd, wat overeenkomt met een ritme van 60 per maand, inclusief reserveonderdelen. De prognose voor 2019 ligt boven de 65.

Voor de Dassault Aviation business jets series 2000 en 900 werd een lichte verbetering van de productiesnelheid aangekondigd en bevestigd voor 2018. SABCA is actief op bijna alle Falcon-businessvliegtuigmodellen en levert composietelementen (Extradors van het Horizontaal Vlak - EPH), motorkappen en besturingsapparatuur (servobesturingen en andere hydraulische uitrusting).

In de loop van 2018 kondigde Dassault Aviation de lancering aan van de F6X, gebaseerd op de F5X. In 2018 zal SABCA 4 F5X vliegtuigen aanpassen naar de nieuwe versie F6X en vervolgens de rest in de komende jaren. Voor de horizontale stabilisatoroppervlakken en spijlen in composiet die SABCA Limburg aan Fokker Aerostructures levert, zijn slechts kleine aanpassingen nodig en zal de productie pas in 2021 worden hervat.

De SABCA Groep is ook verantwoordelijk voor de productie van de horizontale stabilisatorstructuur in composiet, geleverd aan Fokker Aerostructures voor integratie en levering aan Gulfstream voor de G650. De leveringen bleven sterk in 2018 met 57 verzonden sets.

In 2018 bleef SABCA een sterke prospectieactiviteit ontplooiën, gericht op zowel "build to print"-pakketten, het uitvoeren van uitbestede activiteiten als nieuwe "design and build"-initiatieven.

DEFENSIE

De defensieactiviteiten van SABCA bestaan voornamelijk uit onderhoud, herstelling, revisie en upgradings (MRO-U) van militaire gevechtsvliegtuigen en helikopters en hun componenten.

In 2018 heeft SABCA verder MRO-diensten geleverd aan haar in Europa gevestigde F16-klienten (Belgische Defensie, Koninklijke Nederlandse Luchtmacht, Deense luchtmacht, Amerikaanse luchtmacht in Europa). Een partij van 5 Mirage F1 is ook met succes geregenereerd voor het Amerikaanse ATAC-bedrijf (onderdeel van Textron Group).

SABCA en de Koninklijke Nederlandse Luchtmacht hebben een contractverlenging getekend voor de ondersteuning van hun F-16 vloot tot het einde van de levensduur, wanneer het vliegtuig wordt vervangen door de F-35.

Dit versterkt de positie van SABCA als F16 Center of Excellence in Europa.

In 2018 hebben zich een aantal belangrijke gebeurtenissen voorgedaan die een belangrijke invloed hebben op de toekomstige activiteiten van de Groep op de defensiemarkt. De Belgische federale regering heeft Lockheed Martin's vijfde generatie F35-vliegtuigen geselecteerd ter vervanging van de F16-vloot en General Atomics' SkyGuardian als de nieuwe MALE (Medium Altitude Long Endurance) drone. De eerste overeenkomsten en partnerschappen tussen SABCA en deze OEM's zijn opgezet om nieuwe contractmogelijkheden te bieden.

SABCA en General Atomics hebben in 2018 een overeenkomst ondertekend waarin hun samenwerking op het gebied van productie en MRO-activiteiten is vastgelegd, met inbegrip van de eerste ingebruikname in het land en de ondersteuning van SkyGuardian vanuit de vestiging van SABCA in Charleroi. De overeenkomst heeft ook betrekking op de productie van de bliksembeveiligde SATCOM-radôme voor alle MQ-9B SkyGuardian- en SeaGuardian™-systemen bij SABCA Limburg. De partijen zijn van plan om de eerste Europese MRO-vestiging voor MQ-9B actuatoren te ontwikkelen bij SABCA in Brussel. Ook met Lockheed zijn verschillende samenwerkingsmogelijkheden geïdentificeerd met betrekking tot de productie en het onderhoud van F-35 systemen.

De groei van de activiteit en de hoge uittredingsgraad van het personeel dat met pensioen gaat, hebben geleid tot een intense rekruteringsactiviteit. De MRO Defensie industrie in Europa ontwikkelt kwaliteitsnormen (EMAR145) die zich oplijnen met de commerciële MRO-normen (PART145). Er zal aanzienlijk worden geïnvesteerd in opleiding en veiligheid/kwaliteitssystemen om tegemoet te komen aan de hoge behoefte aan personeel en kwaliteitssystemen.

Internationale uitbreidingen voor MRO worden onderzocht met mogelijke activiteiten buiten Europa ter ondersteuning van het F16 depotonderhoud. Meer specifiek in Marokko, waar een overeenkomst werd ondertekend met Sabena Aerospace voor het lokale onderhoud van C130-vliegtuigen.

DRONES

In de groeiende markt van drones voor industriële toepassingen heeft SABCA deelgenomen aan een aantal belangrijke Onderzoek & Ontwikkelingsinitiatieven, gericht op de exploratie en demonstratie van de haalbaarheid om drones in te zetten voor transport-en bewakingsopdrachten in een gecontroleerd luchtruim.

Het activiteitendomein heeft zich uitgebreid naar ontwerp, *business development* en operaties. Hierbij wordt de focus vooral gelegd op de vooruitgang in sleuteltechnologieën voor de diverse diensten die SABCA wil aanbieden aan eindgebruikers in het drone-ecosysteem. Concreet ontwikkelt SABCA momenteel een systeem-architectuur in overeenstemming met de luchtvaartnormen, teneinde veilige, gekwalificeerde en robuuste oplossingen te kunnen aanbieden aan de industrie. Deze architectuur zal de ruggengraat vormen voor alle toekomstige diensten die zullen aangeboden worden door SABCA.

Als deel van een belangrijk Europees SESAR-CEF initiatief heeft SABCA in 2018 de ontwikkeling gestart van een drone-afleversysteem voor medische pakketten. Meerdere multi-rotor platformen werden gebouwd in 2018, gebaseerd op een preliminaire systeemarchitectuur. De ontwikkeling van deze platforms zal verdergaan in 2019, gevolgd door een intensieve periode van in-en outdoor tests. Eén van de volgende belangrijke mijlpalen is een reeks van vluchten tussen hospitaalen boven de stad Antwerpen.

ONDERZOEK EN TECHNOLOGIE

Technologie en innovatie vormen de basis van de geschiedenis van SABCA en zijn kernwaarden. Omdat SABCA voortdurend een evenwicht moet vinden tussen haar capaciteit om te investeren in onderzoek, technologie en innovatie enerzijds en het leveren van producten en diensten aan haar klanten anderzijds, heeft SABCA voor 2018 drie technologische prioriteiten gesteld: additive manufacturing, Industrie 4.0 en elektromechanische aandrijfsystemen.

Additive Manufacturing

SABCA werkt op drie tijdschalen. De pragmatische aanpak op korte termijn bestaat erin om het belangrijkste voordeel van de *additive manufacturing* te benutten om de doorlooptijd van een enkel preparaat te verkorten, waardoor het een technologie is die bijzonder geschikt is voor kleine series. Zo kocht SABCA in 2018 bijvoorbeeld een 3D-printer voor polymeermaterialen, waardoor de snelle productie van onderdelen mogelijk werd die voornamelijk worden gebruikt voor de productie van diverse handgereedschappen en oppervlaktebehandelingsmaskers.

Met het oog op de middellange termijn wil SABCA metalen onderdelen in serieproductie kunnen produceren met behulp van *additive manufacturing*. Bijvoorbeeld voor kleine, niet-kritische, niet-ladende onderdelen die gemaakt zijn met behulp van "Selective Laser Melting"-technologie, zoals elektronische dozen of kleine dragers met complexe geometrie die in één keer in serie kunnen worden geproduceerd. Maar ook grote onderdelen, verkregen door WAAM-technologie (*Wire-Arcing Additive Manufacturing*). Deze thema's worden ondersteund door een ESA GSTP6 programma waarbij SABCA geassocieerd is met verschillende internationale spelers in de sector.

Ten slotte wil SABCA, op de langere termijn, in staat zijn om kritische standaard metalen onderdelen te produceren in de *additive manufacturing*: structurele aluminium steunen, hydraulische titanium manifolds, geometrisch complexe onderdelen of door het assembleren van verschillende materialen, stalen onderdelen gebruikt in onderhoudsherstellingen van vliegtuigen. Deze doelstelling wordt gedeeltelijk ondersteund door de programma's AEROSTREAM 1 en 2, gefinancierd door Innoviris, die een netwerk van Belgische vaardigheden implementeren: universiteiten, onderzoekscentra en productiecentra.

Industrie 4.0

In 2018 hebben we ons gericht op het vergroten van de vloeibaarheid van de gegevensoverdracht van het bedrijf, aangezien dit een *conditio sine qua non* is voor de implementatie van geautomatiseerde productiesystemen van het type 4.0, waarbij gebruik wordt gemaakt van kunstmatige intelligentiealgoritmen.

Het uitgebreide bedrijfsconcept met onze belangrijkste klanten (AIRBUS, DASSAULT, MT-A,.....) volgt zijn weg met de invoering van gemeenschappelijke IT-tools, zowel in de fase van

ontwerp als in de productie. Het nieuwe online handtekeningendelegatiesysteem "New DOS", onlangs geïntroduceerd door Airbus, is er een van.

Het door Innoviris gefinancierde project "Team-Up" zal ons in staat stellen om samen te werken met Belgische partners zoals de VUB en het SIRRIS-onderzoekscentrum in het zogenaamde manufacturing 4.0 domein.

Voorspellend onderhoud staat ook centraal in onze bekommernissen. In 2019 wordt ook hier een partner verwacht die ons zal helpen om de recente ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie te gebruiken in onze niet-ingebedde toepassingen. En uiteindelijk ook in onze *embedded* applicaties.

Electromechanische aandrijfsystemen

SABCA is al sinds het einde van de vorige eeuw betrokken bij de technologie van elektromechanische raketmotoraandrijfsystemen, waardoor het verschillende successen heeft kunnen boeken via het VEGA-programma, met tot op heden alle 13 succesvolle lanceringen. Deze technologie werd in 2016 met succes hergebruikt in het IXV demonstratieprogramma voor *re-entry* in 2016, waarna SABCA werd geselecteerd voor de ontwikkeling, kwalificatie en seriële productie van de P120 en Z40 straalpijpaandrijfsystemen voor de nieuwe VEGA-C-draagruket, evenals de aandrijfsystemen voor de 3 motoren van de ARIANE 6 draagruket, in de versies A62 en A64.

Dit jaar is ook een einde gekomen aan de kwalificatie van onze CLP-microprocessor die zowel in de ARIANE 6- als in de VEGA-C-programma's wordt gebruikt. De ontwikkeling van een stralingsbestendige versie voor de ruimtevaart is gepland voor 2019, met name om het hoofd te bieden aan de veroudering van de microprocestechnologie van SABCA die wordt gebruikt op de bovenste trap van VEGA, de AVUM.

De ontwikkelingen in lijn met de voortdurende verbetering van onze huidige klanten zullen in 2019 worden voortgezet. Het bewijs hiervan is de deelname van SABCA aan de programma's "Europeanisering van de AVUM" (Europese elektromechanische aandrijvingen voor de AVUM-motor), "EMA Low Cost" van de ESA, "Space Rider" (atmosferische re-entry shuttle) en "Callisto" (terugwinning van draagruketten).

Kwaliteit

De SABCA Groep bevestigt haar vastberadenheid en haar wil om een hoog niveau van eisen en kwaliteit te handhaven voor al haar producten en diensten. Dit beleid is in overeenstemming met de regelgeving, normen en certificeringen van onze klanten, de controle-instanties, en met de nationale en internationale milieunormen.

Om haar kwaliteitsverbintenis te handhaven, heeft de SABCA Groep de afdeling Kwaliteit versterkt met een Business Excellence groep die de implementatie van "pro-actieve aanpakprocessen" zoals APQP en inspectiedelegatie mogelijk maakt.

De verwezenlijkingen van 2018 zijn gericht op twee belangrijke domeinen: de verdere versterking van de structuur van de processen volgens het principe "ONE SABCA" en de ontplooiing van de nieuwe organisatie in het hele kwaliteitsmanagementsysteem.

In 2018 heeft de controle-audit van het kwaliteitsmanagementsysteem SABCA S.A., met uitzondering van de dochterondernemingen, het mogelijk gemaakt om de ISO9001:2015, EN9100:2016 en AQAP2110 certificeringen te valideren. Voor SABCA Lummen werd de monitoring volgens ISO9001:2015 en EN9100:2016 uitgevoerd zoals gepland.

Eind 2018 behaalde SABCA S.A. voor haar activiteiten in Charleroi het EMAR21J-certificaat van het Franse DGA. SABCA is de eerste D.O.A.-organisatie buiten Frankrijk die door de DGA is erkend. Deze erkenning is een belangrijke mijlpaal in de weg naar EMAR21G en EMAR 145 certificering, gepland voor 2019 en 2020.

De SABCA Groep handhaaft haar PART145-certificering, evenals haar PRI-NADCAP-certificaten voor oppervlaktebehandelingen en niet-destructieve inspecties en klantspecifieke certificeringen (Boeing, Lockheed Martin, enz.).

Verklaring inzake Corporate Governance

Als vennootschap naar Belgisch recht, genoteerd op Euronext Brussels, verbindt SABCA NV ("SABCA" of de "Vennootschap") zich ertoe de governancebeginselen van de Belgische Corporate Governance Code (CGC) - editie 2009 – na ta leven. Deze code kan worden geraadpleegd op de website www.corporategovernancecommittee.be.

Zoals voorgeschreven door de CGC, heeft SABCA een Corporate Governance Charter opgesteld. De eerste versie van dit Charter werd op 13 september 2011 door de Raad van bestuur van de Vennootschap goedgekeurd. Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, wordt het Charter op de website van de Vennootschap www.sabca.be gepubliceerd, in een duidelijk herkenbare rubriek "Investor Corner" en gescheiden van de commerciële informatie. Dit Charter wordt afhankelijk van de ontwikkeling van de Vennootschap en van de geldende regelgeving aangepast.

Gelet op de grootte, de aard en de specifieke aandeelhoudersstructuur van de Vennootschap, meent de Raad van bestuur dat het verantwoord is om van sommige bepalingen van de CGC af te wijken.

Deze afwijkingen betreffen de volgende bepalingen:

Bepaling 4.1: Er dient een rigoureuze en transparante procedure te bestaan voor de efficiënte benoeming en herbenoeming van bestuurders. De Raad van bestuur stelt benoemingsprocedures en selectiecriteria op voor de bestuurders, waarbij, in voorkomend geval, specifieke regels kunnen gelden voor uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders.

Gelet op de aandeelhoudersstructuur van de Vennootschap, met een controlerende meerderheidsaandeelhouder en een tweede grote referentieaandeelhouder, heeft de Vennootschap tot op heden geen specifieke procedures opgesteld inzake de benoeming van bestuurders. Het is de Raad zelf, bijgestaan door de voorzitter, die zich uitsprekt over de voorstellen tot (her)benoeming die aan de Algemene Vergadering worden voorgelegd. Daarom ook heeft de Vennootschap geen benoemingscomité opgericht (zie bepaling 5.3 hierna).

Dit houdt in dat de Vennootschap afwijkt van alle bepalingen waarin de CGC zowel voor de benoeming als de evaluatie van de bestuurders en het uitvoerend management verwijst naar de ondersteuning door of naar een voorstel of advies van het benoemingscomité. Dit is het geval voor de volgende bepalingen van de code:

- 4.2: [...] *Het benoemingscomité beveelt de raad van bestuur geschikte kandidaten aan. [...]*
- 4.6: [...] *wordt vergezeld van een aanbeveling door de raad van bestuur, gebaseerd op het advies van het benoemingscomité.*
- 5.3: [...] *De raad van bestuur richt een benoemingscomité op in overeenstemming met de bepalingen in Bijlage D.*
- 6.3: [...] *verleent het benoemingscomité ondersteuning aan de raad van bestuur bij de benoeming en opvolging van de CEO en de andere leden van het uitvoerend management[...].*
- *Bijlage D: Benoemingscomité*

De redenen waarom de raad tot op heden geen benoemingscomité heeft opgericht zijn toegelicht in de motivering bij bepaling 4.1 hierboven.

1. Samenstelling van de Raad van bestuur van SABCA

1.1. Samenstelling

De raad telt momenteel tien leden: de ledenlijst, de aanduiding van de voornaamste functie die ze buiten SABCA bekleden en de hoofdaandeelhouder op wiens voordracht ze werden verkozen, zijn op blz. 4 vermeld.

Alle leden van de raad zijn niet-uitvoerende bestuurders waarvan drie onafhankelijke bestuurders. De samenstelling van de Raad van Bestuur voldoet aan de genderdiversiteitseis zoals vastgelegd in artikel 526 quater §2 van het Wetboek van Vennootschappen.

Voor meer informatie over het SABCA Diversiteitsbeleid verwijzen wij u naar ons Duurzaamheidsverslag (pagina SR8).

1.2. Benoemingsregels

De raad heeft geen bijzondere regels aangenomen met betrekking tot de uitoefening van de bestuurdersfunctie.

2. Werking van de Raad van bestuur

2.1. Frequentie van de vergaderingen

De Raad van bestuur komt samen telkens wanneer het belang van de Vennootschap dit noodzaakt en onder meer om de halfjaarrekening en de jaarrekening, evenals de investeringen goed te keuren.

In 2018 is de Raad van bestuur drie keer samengekomen.

Aanwezigheid van de bestuurders op de vergaderingen van de Raad van bestuur

Mr. Remo Pellichero ¹	4
Mr. Hans Büthker	3
Mr. Olivier Costa de Beauregard	4
Mr. Philippe Delaunois ²	4
Mr. Jacques de Smet ³	4
Mr. Charles Edelstenne	4
Ms. Carole Fiquemont,	4
Ms. Michèle Gillot,	4
Mr. Loïk Segalen	4
Mr. Geert Wijnands,	4

¹vertegenwoordiger van SPRL Gestime

²vertegenwoordiger van SA C.G.O.

³vertegenwoordiger van SA Gefor

2.2. Bevoegdheid

Bij gebrek aan enig statutair voorbehoud beschikt de raad over alle bevoegdheden die hem door de wet zijn toegekend.

De raad bepaalt de strategische en kortetermijndoelstellingen van de Vennootschap en is belast met de vaststelling en goedkeuring van de middelen die in het werk moeten worden gesteld om deze doelstellingen te bereiken.

Op iedere vergadering neemt de raad alle operationele kwesties door die van belang zijn voor de Vennootschap.

2.3. Controle van het dagelijks bestuur

De persoon belast met het dagelijks bestuur brengt op iedere vergadering van de raad verslag uit over de gang van zaken, de commerciële prospectie en de marktvooruitzichten, de werklust, de financiële situatie en de investerings- of desinvesteringskansen.

3. Door de Raad van bestuur opgerichte comités

3.1. Permanent comité

Het permanent comité werd in 1970 opgericht en vergadert vóór de vergaderingen van de Raad van bestuur. Het comité belast zich met de herziening van de strategische uitdagingen en bereidt zo goed mogelijk de besluiten voor die aan de Raad van bestuur worden voorgelegd.

Het permanent comité is samengesteld uit:

- De heer Remo Pellichero, voorzitter, vertegenwoordiger van SPRL Gestime,
- De heer Thibauld Jongen, CEO,
- De heer Dimitri Duray, financieel directeur,
- twee vertegenwoordigers gekozen door de referentieaandeelhouders, namelijk voor 2018
  - o De heer Loïk Segalen (Dassault Aviation),
  - o De heer Geert Wijnands (Fokker Technologies Group B.V.)
- De heer Philippe Delaunois, vertegenwoordiger van SA C.G.O., onafhankelijk bestuurder,
- De heer Jacques de Smet, vertegenwoordiger van SA Gefor, onafhankelijk bestuurder,

In 2018 is het permanent comité drie keer samengekomen.

Aanwezigheid van de bestuurders op de vergaderingen van het permanent comité:

Mr. Remo Pellichero ¹	3
Mr. Philippe Delaunois ²	2
Mr. Jacques de Smet ³	3
Mr. Loïk Segalen	2
Mr. Geert Wijnands,	3

¹vertegenwoordiger van SPRL Gestime

²vertegenwoordiger van SA C.G.O.

³vertegenwoordiger van SA Gefor

3.2. Auditcomité

Het auditcomité wordt voorgezeten door de heer Jacques de Smet, boekhoud- en auditdeskundige, vertegenwoordiger van SA Gefor, onafhankelijk bestuurder. De niet-uitvoerende bestuurders, de heer Loïk Segalen en de heer Geert Wijnands vervolledigen dit comité. De commissaris, de CEO, de financieel directeur en de interne auditor zijn ingewoonlijk aanwezig op de comitévergaderingen .

Het huishoudelijk reglement van het auditcomité is toegevoegd in bijlage C van het Corporate Governance Charter van SABCA. Het auditcomité rapporteert over zijn werkzaamheden aan de Raad van bestuur en doet aanbevelingen met betrekking tot de te nemen maatregelen.

In 2018 heeft het auditcomité zeven keer vergaderd, onder meer om de statutaire en de geconsolideerde halfjaar- en jaarrekening te auditen. Het auditcomité heeft eveneens de resultaten van het interne auditplan onderzocht en goedgekeurd.

De verantwoordelijkheid voor de interne audit en voor het risicomanagement zijn in één enkele functie verenigd en staan onder het directe toezicht van de CEO. Een medewerker van SABCA is voltijds belast met deze dubbele verantwoordelijkheid.

Aanwezigheid van de bestuurders-leden op de vergaderingen van het auditcomité

Mr. Jacques de Smet ¹	7
Mr. Loïk Segalen	6
Mr. Geert Wijnands,	7

¹vertegenwoordiger van SA Gefor

4. Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de Vennootschap wordt verzekerd door de CEO bijgestaan door het directiecomité, het "Senior Management Team (SMT)" genoemd en samengesteld uit 8 Managers:

- Peter Reynaert – Operations Director
- Arnaud de Patoul – MRO Director
- Dimitri Duray – Finance Director
- Tiny Coppens – HR and Facility Director
- Zeger De Spiegelaere – Quality Director
- Marc Dubois – Commercial Director
- Sabine Lelièvre – Procurement Director
- Jean-Marie Dujardin – Transformation and Continuous Improvement Director

Het SMT vergadert wekelijks om de thema's door te nemen die belangrijk zijn voor de Vennootschap, de toepassing van de strategie (bij) te sturen en de acties en de actualiteit te volgen. Een keer per maand wordt een specifiek thema op de agenda geplaatst, zoals kwaliteitszorg, de prestatie-indicatoren of de bedrijfsrisico's.

5. Beleid inzake de resultaatbestemming

In zijn voorstellen aan de Algemene Vergadering wil de Raad van bestuur een evenwicht vinden tussen enerzijds de hoge investeringskosten verbonden aan de lucht- en ruimtevaartactiviteiten van de Vennootschap en anderzijds een billijke kapitaalvergoeding.

6. Aandeelhouders

DASSAULT BELGIQUE AVIATION S.A., Kunstlaan 41, 1040 Brussel, België, bezit 2.324.312 van de in totaal 2.400.000 stemrechten, of **96,85%** (transparantiekennisgeving van 4 maart 2019). DASSAULT BELGIQUE AVIATION S.A. wordt gecontroleerd door GROEP INDUSTRIEL

MARCEL DASSAULT SAS, 9 Rond-point des Champs-Élysées-Marcel-Dassault, 75008 Parijs, Frankrijk (99,96%).

EURONEXT Brussel: 3,15%.

7. Transacties met verbonden partijen

De aan- en verkoopverrichtingen worden uitgevoerd tegen de marktprijs.

In 2018 werden geen garanties gegeven of ontvangen voor vorderingen op de verbonden partijen.

Voor het boekjaar 2018 heeft de Groep geen voorzieningen voor dubieuze vorderingen geboekt voor bedragen verschuldigd door de verbonden partijen.

Deze evaluatie wordt elk boekjaar uitgevoerd, rekening houdend met de financiële situatie van de verbonden partijen alsook met de markt waarop zij actief zijn.

De login en de waarden zijn opgenomen in staat 14 van de geconsolideerde rekeningen.

8. Interne audit en risicomanagementsysteem

SABCA heeft haar interne auditactiviteiten geformaliseerd op basis van het COSO2-managementmodel voor interne controle. De interne audit behandelt het risicomanagement, door de controleomgeving te bepalen, de risico's vast te stellen en zodanig te rangschikken om de belangrijkste risico's af te bakenen en toe te zien op het bestaan, de uitvoering en de efficiëntie van de interne controles. Communicatie, informatie, monitoring en toezicht maken deel uit van deze benadering.

De kerndoelstelling beoogt de efficiëntie van de programma's en de bedrijfsprocessen te verhogen, door hun risiconiveau te verlagen en zodoende de prestaties te verbeteren en waarde te creëren.

Zoals elk controlesysteem biedt het ingevoerde risicomanagementsysteem een behoorlijke garantie inzake het bereiken van de operationele doelstellingen.

8.1 Controleomgeving

De werkwijze van de verschillende entiteiten wordt beheerd door de "Managementprocessen" die de principes en procedures ervan beschrijven met hun input- en outputgegevens en hun interacties.

Een verklaring inzake het milieubeleid, een charter interne audit, alsook een verklaring inzake het kwaliteitsbeleid werden opgesteld en aan al het personeel meegedeeld. Hun overeenstemming met de wetgeving, met de regelgeving, alsook met de veranderingen binnen onze activiteitensectoren worden elke jaar herzien.

8.2 Risicomanagementproces

Sinds 2009 heeft SABCA de risicoanalyse en -beoordeling van de Vennootschap geformaliseerd. Om de risico's volgens prioriteit te kunnen rangschikken, werden ze in kaart gebracht op basis van de waarschijnlijkheid van hun optreden en van het niveau van hun impact. De opdrachten bepaald in een jaarlijks auditplan betreffen de risico's die als belangrijk zijn aangemerkt waarbij de aandacht zich hoofdzakelijk toespitst op de operationele risico's.

Een bijzondere aandacht gaat uit naar het financiële gedeelte: dit punt wordt in het hoofdstuk over de financiële risico's in punt 8.6 hierna behandeld.

8.3 De controleactiviteiten

De controleactiviteiten bestaan uit alle maatregelen die de Vennootschap heeft genomen heeft om een doelmatig beheer van de belangrijkste vastgestelde risico's te verzekeren.

De interna auditor is belast met de interne controleactiviteiten en supervisie van alle bedrijfsprocessen van de SABCA Groep.

Het jaarlijks auditplan wordt aan het auditcomité ter goedkeuring voorgelegd.

Met de auditactiviteiten beoogt SABCA de naleving van de normen en wettelijke bepalingen en de toepassing van de procedures, alsook de vaststelling en het efficiënt beheer van de risico's. De inspanningen focussen hoofdzakelijk op het operationele gedeelte.

De auditactiviteiten trekken onder andere voordeel van de indicatoren die al in de processen worden gebruikt en van de acties die uit de risicomanagementplannen voortvloeien.

Overigens integreert de financiële directie interne controlemaatregelen. Reviews van het financiële proces maken deze aanpak volledig.

De auditors van de afdeling kwaliteit voeren de kwaliteitsaudits uit volgens aangepaste procedures. Deze auditors zijn eveneens belast met de follow-up van de acties en aanbevelingen die uit de interne of externe audits voortvloeien.

De commissaris en zijn team zijn belast met de externe audit om de overeenstemming van de jaarrekening te bevestigen, net als bepaalde Belgische en buitenlandse controle-instellingen.

8.4 Informatie en communicatie

Voor elke audit wordt in een specifiek verslag opgesteld dat wordt samengevat en aan het auditcomité ter goedkeuring voorgelegd.

De afdeling kwaliteit maakt de kwaliteitsaudits bekend die intern of door externe bureaus worden uitgevoerd en is eveneens belast met de follow-up van de maatregelen.

De indicatoren worden maandelijks aan de verschillende comités voorgelegd die belast zijn met de bedrijfsvoering.

8.5 Leiding

De leiding van de interne audit en het risicomanagement zijn in handen van de algemene directie die hierover aan het auditcomité rapporteert.

8.6 Voornaamste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's en onzekerheden waaraan de Groep is blootgesteld zijn:

Risico's verbonden aan liquiditeiten en geldmiddelen

De financiële schulden houden geen beduidende risico's in voor de Groep. De Groep beschikt over een voldoende kasstroom om haar verplichtingen zonder liquiditeitsproblemen na te komen.

Kredietrisico's

Voor haar kas- en wisselverrichtingen werkt de Groep met erkende financiële instellingen.

De Groep beperkt tegenpartijrisico's door haar verkooptransacties grotendeels tegen contante betaling uit te voeren en door de toegekende kredieten door een kredietverzekeraar of door zakelijke zekerheden te laten waarborgen.

Rekening houdend met de toegepaste afschrijvingsmethode van de klantvorderingen voor de opstelling van de jaarrekening, is het risicoaandeel op de afsluitdatum van de vervallen en niet-afgeschreven vorderingen niet noemenswaard.

Markt- en wisselkoersrisico's

De Groep staat bloot aan een wisselkoersrisico op verkooptransacties in USD, terwijl de uitgaven grotendeels in EUR zijn, ondanks een opmerkelijke stijging van de aankopen in USD.

De Groep dekt dit risico gedeeltelijk in door gebruik te maken van termijncontracten en in voorkomend geval van valutaopties.

De Groep dekt haar toekomstige nettokasstromen alleen in wanneer die voldoende aanzienlijk worden geacht voor de uitoefening van de genomen wisselkoersdekkingen. Afhankelijk van het verloop in de tijd van de verwachte nettokasstromen kan het bedrag van de dekking worden bijgesteld.

Risico's verbonden aan de langetermijnprogramma's

De Groep is blootgesteld aan een risico op de langetermijnprogramma's omdat hun technische, economische en financiële ontwikkelingen de rentabiliteit kunnen aantasten. Deze risico's houden typisch verband met het vermogen producten en diensten te leveren die aan de behoeften van de klanten tegemoetkomen (kwaliteit en termijnen), met de constante druk op de prijzen wat kan leiden tot kleinere marges, met het gebrek aan menselijke middelen of aan machines, enz.

Operationele risico's

Naar aanleiding van de werkzaamheden uitgevoerd door de verantwoordelijken voor risicomanagement en interne controle, konden de operationele risico's worden vastgesteld en naargelang van hun aanvaardbaarheid in kaart worden gebracht.

- De schommelingen in de productieritmes verbonden aan de wisselende behoeften van de klanten in het kader van bestaande contracten, en de onzekerheid verbonden aan de gunning van nieuwe contracten, leiden tot een wisselende en - op termijn - zelfs lagere werklast dan de interne productiecapaciteit van de Vennootschap, wat de aanpassing van de productiecapaciteit wel eens zou kunnen noodzaken.
- De verdeling van de leeftijden binnen het personeel, en in het bijzonder de hoge gemiddelde leeftijd, bemoeilijkt de opvolging van strategische functies, de opleiding, de overdracht van gespecialiseerde knowhow, vooral in de gereglementeerde en complexe technologische omgeving van de lucht- en ruimtevaartindustrie.
- De reorganisatie van de SABCA Groep via het programma "Project of the Century (POTC)" vertegenwoordigt een challenge die de Directie van dichtbij volgt.

9. Remuneratieverslag

9.1 Remuneratiecomité

Samenstelling en activiteiten

Het comité is samengesteld uit:

- SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder **Remo Pellichero**, Voorzitter, voorzitter van de Raad van bestuur.
- SA C.G.O., vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder **Philippe Delaunois**, onafhankelijk bestuurder.
- SA Gefor, vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder **Jacques de Smet**, onafhankelijk bestuurder.

Neemt deel aan de vergaderingen:

- **Thibault Jongen**, CEO (behalve voor het gedeelte dat over zijn vergoeding handelt).

In 2018 is het remuneratiecomité twee keer samengekomen-

De remuneratie van de leden van het Senior Management Team (SMT) en van de andere personen die direct aan de algemeen directeur rapporteren, wordt nagekeken. Voor elk van deze personen onderzoekt het remuneratiecomité de verschillende samenstellende elementen van de remuneratie en onder meer de vaste en variabele elementen, de groepsverzekeringscontracten en het remuneratiebeleid.

Het huishoudelijk reglement van het remuneratiecomité is toegevoegd in bijlage D van het Corporate Governance Charter van SABCA.

Aanwezigheid van de bestuurders op de vergaderingen van het remuneratiecomité

Dhr. Remo Pellichero ¹	2
Dhr. Philippe Delaunois ²	1
Dhr. Jacques de Smet ³	2

¹vertegenwoordiger van SPRL Gestime

²vertegenwoordiger van SA C.G.O.

³vertegenwoordiger van SA Gefor

Remuneratiebeleid

De Vennootschap wil voor haar personeel een aantrekkelijk remuneratiebeleid ontwikkelen en handhaven, zonder de belangen van de Vennootschap en van de aandeelhouders uit het oog te verliezen.

Het remuneratiecomité bekijkt de situatie van de leden van het Senior Management Team (SMT) alsook van de andere *direct reports* van de Algemeen Directeur.

Het comité luistert naar de toelichtingen van de persoon belast met het dagelijks bestuur en legt na onderhandeling en gedachtewisseling tussen de leden de definitieve voorstellen aan de Raad van bestuur voor die ter zake beslist.

De componenten van de remuneratie zijn de vaste remuneratie, de variabele remuneratie en het aanvullend pensioen.

Er wordt gestreefd naar een correct evenwicht tussen deze drie componenten waarvan het geheel, rekening houdend met de omvang van de verantwoordelijkheden en met het marktgemiddelde, de Vennootschap moet toelaten bekwame en competente deskundigen aan te trekken, te motiveren en te behouden.

De vaste remuneratie is gebaseerd op het verantwoordelijkheidsniveau en de evolutie ervan hangt af van de beoordeling van de individuele prestaties en van de markttrends inzake remuneratie.

Het remuneratiecomité legt aan de Raad van bestuur alle remuneratieherzieningen voor van het uitvoerend directiepersoneel.

De variabele remuneratie wordt toegekend aan de leden van het SMT op basis van hun prestatiebeoordeling en het bedrijfsresultaat.

Sommige leden van het SMT genieten een specifieke aanvullende pensioenregeling waarvan de jaarlijkse bijdrage afhankelijk is van het netto bedrijfsresultaat.

De variabele remuneratie van het boekjaar is definitief verworven na goedkeuring van de jaarrekening door de Algemene Vergadering.

Sinds de laatste jaarrekening werden geen significante veranderingen in het remuneratiebeleid aangebracht.

Het remuneratiebeleid past geen specifieke regels toe inzake opzegvergoeding.

9.2 De remuneratie van de leden van de Raad van bestuur en zijn comités*

Non-executive directors	in EUR
SPRL Gestime , represented by its Manager Remo Pellichero , Chairman	5.000
Hans Büthker , Chairman and Chief Executive Officer – Fokker Technologies Group B.V.	17.601
Olivier Costa de Beauregard , CEO - Marcel Dassault Industrial Group	17.601
SA CGO represented by its Manager Philippe Delaunois , independent director	19.101
Carole Fiquemont , General Secretary Marcel Dassault Industrial Group	17.601
SA Gefor represented by its Manager Jacques de Smet , independent director	27.101
Charles Edelstenne , Chairman - Marcel Dassault Industrial Group	17.601
Michèle Gillot , independent director	17.601
Loïk Segalen , Chief Operating Officer - Dassault Aviation	21.601
Geert Wijnands , Chief Financial Officer – Fokker Technologies Holding BV	22.601

* Raad van bestuur, auditcomité, permanent comité en remuneratiecomité.

Sinds de laatste jaarrekening werden geen significante veranderingen in het remuneratiebeleid van de niet-uitvoerende bestuurders aangebracht.

Per vergadering ontvangen de leden van de comités een zitpenning van 500 EUR en de voorzitter van het comité een zitpenning van 1.000 EUR. De overeenkomstige bedragen zijn in de bovenstaande tabel inbegrepen.

De heer Remo Pellichero beschikt via zijn vennootschap SPRL Gestime over een dienstverleningscontract waarvan het jaarlijkse forfaitair ereloon 75.000,00 EUR excl. btw bedraagt.

De wijzigingen aan de remuneratie van de leden van de Raad van bestuur en van de verschillende comités worden door de Algemene Vergadering bepaald op voorstel van de Raad van bestuur en op aanbeveling van het remuneratiecomité.

9.3 De remuneratie van de algemeen directeur en van de andere leden van het SMT

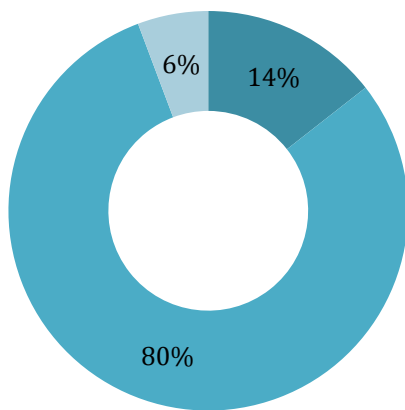
Op voorstel van het remuneratiecomité heeft de Raad van bestuur in 2018 voor de CEO en voor de andere leden van het SMT de onderstaande remuneraties vastgelegd.

EUR	CEO Thibauld Jongen	Andere leden van het SMT
Vaste remuneratie	€238.143	€1.034.664
Variable remuneratie	€56.653	€32.364
Totaal	€294.796	€1.067.028
Pensioenplan	€25.777	€196.291
Andere voordelen	€6.782	€42.902

Financiële aspecten

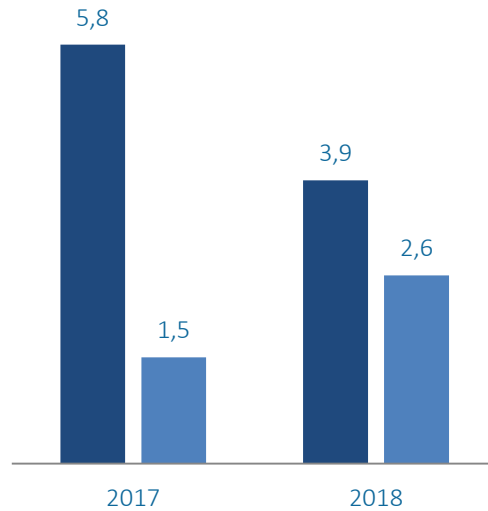
Geografische verdeling van de omzet (%)

■ België ■ Europa ■ Buiten Europa

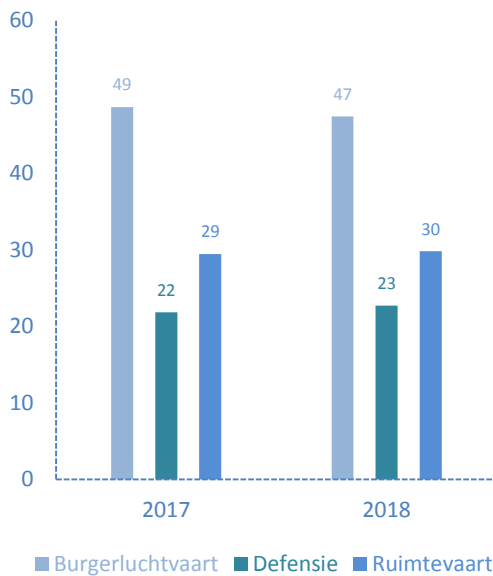

Investerings (MEUR)

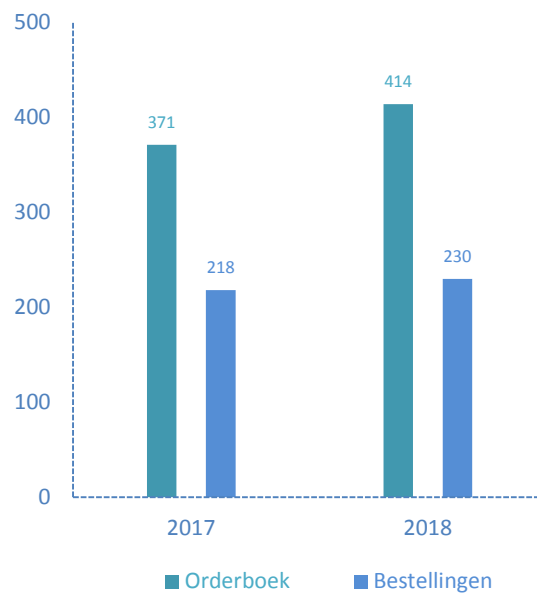
■ Immateriële ■ Materiële

Omzet per activiteitsdomein (%)

Bestellingen (MEUR)

1. SABCA Groep

Geconsolideerde kerncijfers - Verkorte geconsolideerde winst- en verliesrekening in IFRS

(in KEUR)	2018	2017
Opbrengsten	195.410	200.805
Omzet	186.151	216.840
Wijziging bestellingen in uitvoering	303	-27.363
Geproduceerde vaste activa	3.916	5.786
Overige opbrengsten	5.040	5.542
Bedrijfskosten	-184.906	-207.165
Operationeel resultaat	10.504	-6.360
Financiële opbrengsten	1.539	15.264
Financiële kosten	-4.997	-5.402
Operationeel resultaat na financiële resultaten	7.046	3.502
Belastingen op het resultaat	-1.826	-940
Nettoresultaat van het boekjaar	5.220	2.562
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming	5.193	2.545
Niet-controlerende participatie	27	17
Totaal	5.220	2.562

Winst per aandeel (in EUR)	2018	2017
(totaal aantal aandelen : 2.400.000)		
*gewone winst per aandeel	2,18	1,07
*verwaterde winst per aandeel	2,18	1,07

	2018	2017
Personeelsleden op 31 december	981	993

In 2018 heeft de SABCA Groep een jaaronzet gerealiseerd van **186.151 K€**, een daling van 14,2 % ten opzichte van 2017. Deze daling is te wijten aan de vertraging in ontwikkelingsprojecten en de vertraging van de productieritmes van Airbus-programma's.

Het **operationeel resultaat** van de Groep tekent een winst op van **+10.504 K€**, ten opzichte van -6.360 K€ in 2017. Deze verbetering wordt gegenereerd door de verlaging van de bedrijfskosten en gedeeltelijke terugname van voorzieningen voor verlieslatende contracten.

Het **financieel resultaat** tekent een verlies op van -3.458 K€ ten opzichte van +9.862 K€ in 2017. Dit negatieve resultaat omvat een aanpassing aan de marktwaarde van valutaafdekkingsinstrumenten voor een bedrag van -3.830 K € wat echter niet de toekomstige waarde weerspiegelt van deze instrumenten op het moment van hun effectieve uitoefening.

Exclusief dit effect van aanpassing aan de marktwaarde, bedraagt het financieel resultaat voor het jaar 2018 +372 K €, ten opzichte van -3.511 K € voor het jaar 2017

De uitgestelde belastingen worden herrekend volgens de Belgische belastinghervorming die een gemiddeld belastingtarief van 25,9 % genereert op basis van een 5-jarenplan vanaf 2018.

In 2018 tekent de Groep na belastingen een **nettoresultaat** op van **+5.220 K€**, ten opzichte van +2.562 K€ in 2017, hetzij 2,18 € per aandeel. Zonder rekening te houden met de aanpassing aan de marktwaarde van de valuta-indekkingsinstrumenten, bedraagt het nettoresultaat +8.058 K€ voor het jaar 2018.

De nettowinst van het boekjaar toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming bedraagt 5.193 K€.

2. SABCA

Niet-geconsolideerde kerncijfers - Statutaire rekeningen volgens de Belgische boekhoudkundige principes

(in KEUR)	2018	2017
Omzet	182.523	208.147
Eigen vermogen	27.513	15.931
Investerings	2.445	1.526
Resultaten		
- bedrijfsresultaat	1.986	-8.017
- financieel resultaat	2.679	2.538
- resultaat vóór belasting	4.665	-5.479
- belasting	-11	-6
- resultaat na belasting	4.654	-5.485
Totaal dividenden	*0,00	*0,00
* voor te leggen aan de Gewone Algemene Vergadering		
Courant resultaat per aandeel (in EUR)		
Resultaat vóór belasting per aandeel (in EUR)	1,94	-2,28
Resultaat van het boekjaar per aandeel (in EUR)	1,94	-2,29
Netto dividend per aandeel (in EUR)	0,00	0,00

De omzet bedraagt **182.523 K€**, een daling van 12,3 % ten opzichte van 2017. Deze daling is te wijten aan de vertraging in ontwikkelingsprojecten en de vertraging van de productieritmes van Airbus-programma's.

Het bedrijfsresultaat toont een winst van **+1.986 K€**, ten opzichte van -8.017 K€ voor 2017. Deze verbetering wordt gegenereerd door de verlaging van de bedrijfskosten en gedeeltelijke terugname van voorzieningen voor verlieslatende contracten .

Het financieel resultaat tekent een winst op van **+2.679 K€** dankzij de omkering van de negatieve mark-to-market waarden van de valutadekkingsinstrumenten die in de periode zijn afgewikkeld.

Het nettoresultaat toont een winst van **+4.654 K€**.

Rekening houdend met het actieplan om de operationele kosten te verlagen is de Raad van mening dat de boekhoudkundige waarderingsregels op basis van de continuïteit van het bedrijf verder kunnen worden toegepast.

De Raad van bestuur zal de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 6 juni 2019 voorstellen om voor 2018 geen dividend uit te keren.

Voorstellen van besluiten

Voor te leggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 6 juni 2019

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

De bestemmingsrekening opgenomen in de aan de Algemene Vergadering overgelegde jaarrekening ziet er als volgt uit:

1. Te bestemmen winst van het boekjaar	4.585.992,58 EUR
2. Overgedragen verlies van het vorige boekjaar	-11.467.661,34 EUR
3. Te bestemmen verlies	-6.881.668,49 EUR

Rekening houdend met het geboekte resultaat, zal de Raad van bestuur de Algemene Vergadering voorstellen om voor 2018 geen dividend uit te keren.

De Raad van bestuur stelt voor om de volgende bestemming goed te keuren:

Over te dragen verlies	-6.881.668,49 EUR
------------------------	-------------------

2018 Jaarverslag

SABCA Groep

Duurzaamheidssupplement

Duurzaamheidsverslag

Duurzaamheidsverslag	DV1
Boodschap van de CEO	DV3
Materialiteitsanalyse	DV4
Ethiek & Compliance	DV6
Loi Sapin II	DV6
Loi Vigilance	DV7
Human Resources	DV8
Diversiteit	DV8
Aanwerving en retentie	DV9
Professionele en persoonlijke ontwikkeling	DV10
Ouderschapsverlof	DV11
Extralegale voordelen	DV12
Gezondheid & veiligheid	DV13
Gezondheid & Veiligheid op het werk	DV14
Gezondheid en welzijn	DV17
Onderzoek & Technologie	DV20
Samenwerking met partners	DV20
Duurzame projecten	DV20
Toekomstige projecten	DV21
Milieu	DV22
Milieubeheerprocessen	DV22
Kritische Succesfactoren	DV22
Bijlage 1: GRI-inhoudsindex	DV28
GRI-rapportering	DV28
Bijlage 2: Verband tussen SDG, GRI en onderwerpen in dit rapport	DV30
Contactinformatie	DV32

"De SABCA Groep streeft ernaar dat haar activiteiten bijdragen aan een duurzame wereld, met respect voor het milieu alsook voor het welzijn van hun werknemers en voor de rechten van het individu."

SABCA duurzaamheidsverklaring

Boodschap van de CEO

In 2018 hield SABCA een stabiele koers aan. SABCA lanceerde in 2016 een driejarig strategisch programma, genoemd het "**Project van de eeuw**". Dit programma heeft als doel het bedrijf te hervormen tot een meer **Robuuste, Winstgevende en Aantrekkelijke** organisatie. Hoewel het niet expliciet wordt benoemd, speelt duurzaamheid hier een rol binnen elk van deze drie pijlers.

Veel projecten werden gestart en/of voltooid in 2018 op het gebied van gezondheid, veiligheid, welzijn van de werknemer en verantwoordelijkheid voor het milieu. Zo werd er onder andere een veiligheids- en bewustzijnsinitiatief "**TAKE CARE @ SABCA**" gelanceerd, werd er ingezet op een nieuw mobiliteitsbeleid, en was er de inhuldiging van 15.000 m² zonnepanelen op de daken van SABCA Brussel. Deze hebben een jaarlijkse elektriciteitsproductiecapaciteit gelijk aan het verbruik van meer dan 300 gezinnen.

SABCA is op goede weg met betrekking tot de eerste twee doelstellingen van de strategische transformatie – Robuustheid en Winstgevendheid. Focus is nu op het bereiken van de derde doelstelling – Aantrekkelijkheid. Ook hier zal duurzaamheid een belangrijke rol spelen. SABCA wil ervoor zorgen dat het bedrijf nog aantrekkelijker wordt om voor te werken of zaken mee te doen, door zichtbaar aan te tonen dat duurzaamheid invloed heeft op SABCA en dat het duidelijk is geïntegreerd in de organisatie. Dit gezegd zijnde, publiceert SABCA hierbij zijn eerste duurzaamheidsrapport, waarbij het duidelijk wil aangegeven hoe het duurzaamheid integreert in het bestuur, het milieu en sociale aspecten relevant voor de organisatie.

Thibault Jongen, CEO, SABCA Groep

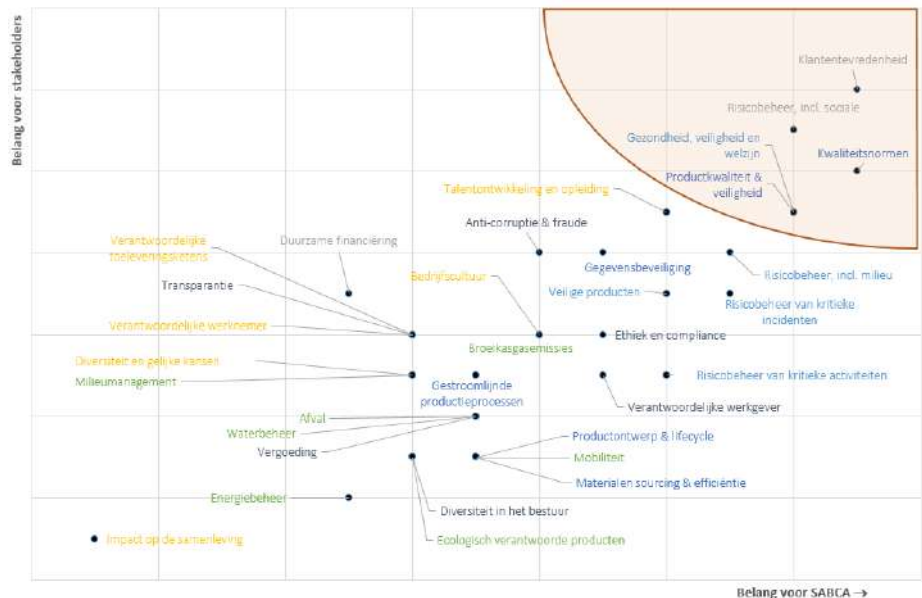
Materialiteitsanalyse

"We willen ondernemen met respect voor de rechten van de mens, het milieu, de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van onze mensen."

SABCA wil een positieve invloed uitoefenen op al haar medewerkers, alsook op de samenleving in het algemeen. Tegelijkertijd ligt de focus nog steeds op de kwaliteit en innovatie van de producten en de geleverde diensten. SABCA doet voortdurend onderzoek naar industrie-innovatie en probeert steeds nieuwe en efficiëntere productietechnieken te ontwikkelen.

Om de prioriteit van alle duurzaamheidsonderwerpen te bepalen, heeft SABCA een materialiteitsanalyse uitgevoerd waarbij de relevante onderwerpen geïdentificeerd werden: d.w.z. de duurzaamheidsonderwerpen die de grootste invloed hebben op SABCA, en waar SABCA tegelijkertijd het meeste invloed op heeft. De materialiteitsanalyse werd uitgevoerd vanuit het perspectief van het bedrijf alsook interne en externe stakeholders zoals ondernemingsraad, technologische partners, leveranciers, investeerders, beroepsassociaties, overheidsorganisaties, luchtvaartautoriteiten en klanten van SABCA zelf.

De lijst met materiële onderwerpen is gebaseerd op industrie-gerelateerde onderwerpen volgens de Sustainable Accounting Standards Board (SASB) en eigen uitgevoerde benchmarks. Deze onderwerpen worden met kleurencodering gegroepeerd in de figuur rechts: economisch, sociaal, bestuur, milieu, onderzoek & ontwikkeling, gezondheid & veiligheid. Deze materialiteit-matrix resulteert uit de uitgevoerde stakeholder analyse. De onderwerpen in de rechtse bovenhoek zijn diegene die het meest impactvol bleken te zijn voor zowel de stakeholders als voor SABCA. De meest materiële onderwerpen zijn dus: Klantentevredenheid, Risicobeheer, incl. sociale aspecten, Kwaliteitsnormen, Productkwaliteit & veiligheid en Gezondheid, veiligheid en welzijn.

SABCA wil zo goed mogelijk bijdragen aan de 'Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen' van de Verenigde Naties (SDGs), zonder de focus op de eigen bedrijfsvoering te verliezen. De SDGs pakken de mondiale uitdagingen van vandaag en morgen aan, met inbegrip van die doelen die verband houden met armoede, ongelijkheid, klimaatverandering, aantasting van

het milieu, welvaart, vrede en gerechtigheid. Deze doelstellingen vormen de basis voor een betere en duurzamere toekomst voor iedereen.

Gebaseerd op de resultaten van de materialiteitsanalyse en het doel van SABCA om bij te dragen tot de SDGs, heeft het bedrijf de volgende onderwerpen geselecteerd om zich op te focussen: Ethiek & Compliance, Human Resources, Onderzoek & Technologie, Gezondheid & Veiligheid en Milieu. De SDGs, gekoppeld aan de Global Reporting Initiative (GRI)-standaarden en de link naar de relevante onderwerpen in dit rapport zijn opgenomen in 30.

De lijst van materialiteitsonderwerpen is samengesteld op basis van de industrie-gerelateerde onderwerpen, opgesteld door de Sustainability Accounting Standards Board (SASB) en op basis van een benchmarking-studie.

De volledige GRI-index is opgenomen in Toepassingsgebied van [de rapportage](#)

SABCA viert haar 100-jarig bestaan in 2020. Door de jaren heen, heeft het bedrijf een rijkdom aan wijsheid, ervaring en uitgebreide kennis binnen de industrie verzameld. Hoewel het bedrijf zover is gekomen, zal SABCA zich moeten voorbereiden op het volgende tijdperk. Naar de toekomst toe, is het nodig dat de activiteiten van het bedrijf efficiënter en duurzamer worden. SABCA moet praktijken aanmoedigen zoals milieubewustzijn, vermindering van energie- en waterverbruik, reductie van CO₂-uitstoot en de uitstoot van Vluchtige Organische Stoffen (VOS). Daarnaast moet het investeren in nieuwe technologieën en productiemethodes om zo duurzame lange-termijn resultaten te bereiken. Dit Duurzaamheidsverslag als annex bij het Jaarverslag 2018 is het startpunt voor het meten van niet-financiële indicatoren, met als einddoel het creëren van een duurzame en succesvolle bedrijfscultuur.

Ethiek & Compliance

Ethiek & compliance, bescherming van mensenrechten en veiligheid staan allemaal hoog op de agenda bij SABCA. Dassault Groep, SABCA's voornaamste aandeelhouder past zeer strikte ethische principes toe, met inachtneming van de nationale wetten en de internationale overeenkomsten. Hiervoor heeft Dassault Groep een anti-corruptie raamwerk ontwikkeld in overeenstemming met de Franse wetgeving 'Loi Sapin II' en 'Loi Vigilance'. SABCA heeft als doel zich te aligneren met Dassault's anti-corruptie raamwerk.

Loi Sapin II

Deze wet heeft als doel het voorkomen van omkoping en corruptie. Deze wet vereist het uitrollen van een anti-corruptiebeleid met ondersteunend compliance programma.

De Loi Sapin II van 9 December 2016 vereist het *"nemen van maatregelen om omkoping of corruptie, in Frankrijk of in het buitenland, te voorkomen en actief te identificeren"* door de implementatie van een *"anticorruptiebeleid met ondersteunend compliance programma"* waarvan de details door de wet worden voorgeschreven.

Er zijn drie basisprincipes in de 'Loi Sapin II':

- 1. Bevordering van transparantie.** Dit komt voornamelijk tot uiting in het creëren van een klokkenluidersysteem en de opstelling van een lijst van alle belangengroepen. Deze lijst bevat publiekelijke informatie over verbanden tussen belangengroeperingen en openbare ambtenaren.
- 2. Bestrijding van corruptie.** De wet is duidelijk gericht op versterking van de inspanningen op het terugdringen van corruptie op mondiaal niveau. Dit door de oprichting van een nieuw bureau voor corruptiebestrijding (Agence Française Anti-Corruption) met meer middelen en macht om bedrijven te begeleiden bij het opzetten van een compliance programma, het uitvoeren van controles en inefficiënte compliance programma's te sanctioneren.
- 3. Bewustwording.** De wet bepaalt dat bedrijfsleiders training moeten krijgen om bewustwording te creëren over de risico's inzake corruptie.

SABCA zal nauw samenwerken met Dassault Groep, om een volledig compatibel corruptiebestrijdingsplan uit te rollen.

Loi Vigilance

De 2017-399-wet van 27 maart 2017 (gewijzigd door de ordonnantie 2017-1162 van 12 juli 2017 en gecodificeerd in artikel L225-102-4 van het Wetboek van Koophandel) verplicht het *"invoeren en daadwerkelijk toepassen van een due diligence plan, met inbegrip van maatregelen om ernstige schendingen van de mensenrechten, fundamentele vrijheden, volksgezondheid, veiligheid en milieu, alsook het risico op dergelijke schendingen te identificeren en te voorkomen, die voortvloeien uit de eigen bedrijfsactiviteiten of beheerd volgens artikel L. 233-16, direct of indirect, evenals de activiteiten van onderaannemers of leveranciers met wie een relatie wordt gehandhaafd wanneer deze activiteiten gekoppeld zijn aan deze relatie"*. Dit plan omvat maatregelen opgelegd door de wet.

Het **Waakzaamheidsplan**

Kortom, volgens deze wet moet een beleid worden opgesteld om risico's te identificeren inzake schendingen van mensenrechten, gezondheid, veiligheid en milieu, veroorzaakt door het bedrijf, haar verwante instanties en haar leveranciers en onderaannemers.

SABCA plant maatregelen, om te voldoen aan deze wetten. In overeenstemming met de 'Loi Sapin II', heeft het bedrijf al een klokkenluidersprocedure ingevoerd. Deze procedure is ontworpen om de mensen aan te moedigen, het te melden wanneer ze onrechtvaardig gedrag zien.

Niet-financiële rapportering

Dit duurzaamheidsrapport voldoet aan de minimale wettelijke vereisten volgens artikel 96 §4 van het vennootschapsrecht met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie (zoals milieu, personeel, sociaal, mensenrechten, en anti-omkoping en corruptie) en informatie inzake diversiteit.

Human Resources

Een divers, betrokken en bekwaam personeelsbestand vormt de ruggengraat van iedere organisatie en is een vereiste tot succes. SABCA beheert haar personeel op een proactieve manier en houdt rekening met factoren zoals diversiteit, talent acquisitie, retentie, en correcte verloning.

Het totale jaarlijkse personeelsbestand is stabiel, met enkele kleine schommelingen na interne herstructureringen die vooral in 2017 plaatsvonden. N.B. Dit hoofdstuk omvat verschillende aspecten met betrekking tot HR-informatie voor al de sites van SABCA.

SABCA's personeelsbestand (excl. RvB)	Eenheid	2018	2017	2016
Werknemers	Nummer	981	1.002	1.079

Diversiteit

SABCA ziet diversiteit als alle manieren waarop personen uniek zijn, zichtbaar of niet. Dit omvat duidelijke factoren zoals geslacht, nationaliteit, leeftijd, etnische afkomst en fysieke mogelijkheden, maar omvat ook normen, overtuigingen, seksuele geaardheid, opleiding en cultuur. Opdat SABCA's werknemers zich goed voelen en elke dag het beste van zichzelf kunnen geven, wil SABCA ervoor zorgen dat de medewerkers zich gewaardeerd voelen op hun werkplek en dat hun onderlinge verschillen worden aangemoedigd, in plaats van berispt.

SABCA wil een diverse pool van medewerkers met verschillende culturele achtergronden en streeft naar diversiteit in zowel leeftijd als geslacht. Momenteel heeft SABCA 121 werknemers met 20 nationaliteiten verschillend van de Belgische nationaliteit.

Als Belgisch beursgenoteerde vennootschap moet SABCA voldoen aan de nationale en Europese wetgeving met betrekking tot haar diversiteitsbeleid. In de afgelopen jaren, heeft SABCA reeds vormgegeven aan haar intern beleid ten aanzien van diversiteit, en hoewel de technische industrie de dag van vandaag overwegend mannelijk blijft, is SABCA erin geslaagd haar diversiteit te verbeteren in het topmanagement. Vanaf 1 januari 2019, voldoen SABCA Brussel en SABCA Gosselies aan de wettelijke verplichting dat 1/3 van de leden van de Raad van Bestuur van een ander geslacht zijn. Om diversiteit verder tot uiting te brengen in de cijfers van SABCA Groep, zullen er de komende jaren meer inspanningen worden ondernomen om te evolueren naar een evenwichtig en divers personeelsbestand.

Tegen 2020, tracht SABCA de 1/3 vrouw-man ratio binnen de Raad van Bestuur en het Senior Management Team respecteren.

SABCA's genderdiversiteit per categorie	Eenheid	2018	2017	2016
Vrouwen in de Raad van Bestuur ¹	Percentage	14,3	14,3	0
Vrouwen in het Senior Management Team	Percentage	18,8	16,7	15,8
Vrouwen in andere posities	Percentage	14,3	13,7	14,2

Door een ervaren maar grotendeels ouder personeelsbestand, voerde SABCA in 2018 enquêtes uit bij de oudere personeelsleden. Hierdoor kon SABCA meten hoe de continuïteit van haar kennis en ervaring het best kan worden beheerd. SABCA wil extra jongere werknemers aanwerven. Echter, gezien de technische vereisten, moet worden opgemerkt dat er steeds naar een evenwicht moet worden gezocht tussen leeftijd en de reeds verworven skills van toekomstige werknemers.

SABCA's medewerkers naar leeftijd (excl. RvB)	Eenheid	2018	2017	2016
Jonger dan 30 jaar	Percentage	12,0	12,7	15,4
Tussen 30 en 50 jaar	Percentage	39,8	36,5	37,3
Ouder dan 50 jaar	Percentage	49,6	52,5	48,7

Leeftijdsgroep per categorie	Eenheid	2018	2017	2016
Raad van Bestuur¹	Nummer	14	14	14
<i>Jonger dan 30 jaar</i>	Percentage	0	0	0
<i>Tussen 30 en 50 jaar</i>	Percentage	7,1	7,1	7,1
<i>Ouder dan 50 jaar</i>	Percentage	92,9	92,9	92,9
Senior Management Team	Nummer	16	18	19
<i>Jonger dan 30 jaar</i>	Percentage	0	0	0
<i>Tussen 30 en 50 jaar</i>	Percentage	56,2	50,0	36,8
<i>Ouder dan 50 jaar</i>	Percentage	43,8	50,0	63,2
Andere posities	Nummer	965	984	1.060
<i>Jonger dan 30 jaar</i>	Percentage	12,2	12,9	15,7
<i>Tussen 30 en 50 jaar</i>	Percentage	39,4	36,2	37,1
<i>Ouder dan 50 jaar</i>	Percentage	48,4	50,9	47,2

Aanwerving en retentie

In september 2018 organiseerde SABCA een job dag in Brussel om zo een breder bereik te hebben naar werkzoekenden met potentieel. Op deze job dag, werd "speed dating" georganiseerd zodat kandidaten en rekruteerders elkaar konden leren kennen. Na de job dag, kregen geschikte kandidaten een

¹ De cijfers van de Raad van Bestuur zijn gecorrigeerd voor elk lid dat deel uitmaakt van meerdere SABCA-entiteiten.

contract aangeboden. Aangezien deze dag een succes was, heeft SABCA voorgenomen meer van dergelijke evenementen te organiseren.

SABCA wil ervoor zorgen dat diversiteit reeds meegenomen wordt in het aanwervingsproces:

Aanwerving per geslacht	Eenheid	2018	2017	2016
Man	Nummer	96	48	47
Vrouw	Nummer	23	8	6
Totale aanwerving	Nummer	119	56	53

Aanwerving per leeftijd	Eenheid	2018	2017	2016
Jonger dan 30 jaar	Nummer	30	27	28
Tussen 30 en 50 jaar	Nummer	71	25	19
Ouder dan 50 jaar	Nummer	18	4	6
Totale aanwerving	Nummer	119	56	53

Retentie per geslacht	Eenheid	2018	2017	2016
Man	Percentage	86,0	86,1	89,7
Vrouw	Percentage	85,8	83,3	86,3
Totale retentie	Percentage	85,9	85,7	89,2

Retentie per leeftijd	Eenheid	2018	2017	2016
Jonger dan 30 jaar	Percentage	83,1	75,6	80,1
Tussen 30 en 50 jaar	Percentage	87,9	87,7	91,0
Ouder dan 50 jaar	Percentage	85,1	86,9	90,8
Totale retentie	Percentage	85,9	85,7	89,2

Ondanks dat de retentie bij SABCA reeds vrij hoog ligt, poogt SABCA een gezonde en vriendelijke werkomgeving te behouden, één die inspireert en haar medewerkers motiveert om elke dag het beste van zichzelf te geven. De komende jaren, wil SABCA dit retentiecijfer verhogen tot 90 %, of er minstens voor zorgen dat mensen het bedrijf enkel verlaten doordat ze de pensioenleeftijd hebben bereikt.

Professionele en persoonlijke ontwikkeling

SABCA groeit als onderneming wanneer haar medewerkers groeien. In lijn blijven met de wetgeving en een stap voor zijn op de concurrentie betekent investeren in medewerkers om ervoor te zorgen dat zij de benodigde opleidingen en vaardigheden ontwikkelen.

In 2018 heeft SABCA organisatiebrede trainingen georganiseerd in lean-managementpraktijken, ter versterking van de algehele leidinggevende

vaardigheden van werknemers. De werknemers ontwikkelden ook vaardigheden ter verbetering van hun dagelijkse activiteiten. De meeste trainingen in 2018 werden gegeven aan werknemers om te blijven voldoen aan de meest recente regelgeving. Dergelijke trainingen gingen over veiligheid & gezondheid, milieuaspecten en industrie specifieke onderwerpen.

In het algemeen wordt er een stijgende trend waargenomen in het gemiddeld aantal uren opleiding die SABCA-werknemers jaarlijks krijgen. Deze stijging is bijna 50% sinds 2016:

Trainingen per geslacht	Eenheid	2018	2017	2016
Man	Uren per werknemer	30,5	20,0	20,8
Vrouw	Uren per werknemer	24,3	24,1	15,1
Totaal trainingen	Uren per werknemer	29,6	20,5	20,0

Trainingen per werknemercategorie	Eenheid	2018	2017	2016
Blauwe boorden	Uren per werknemer	31,7	25,5	23,5
Witte boorden	Uren per werknemer	25,9	17,1	18,3
Managers	Uren per werknemer	29,7	14,7	15,4
Totaal trainingen	Uren per werknemer	29,6	20,5	20,0

Elke medewerker heeft zijn of haar eigen verhaal en ambities. Bij SABCA is kijken naar professionele ontwikkeling structureel ingebed. Werknemers worden regelmatig geëvalueerd op hun prestaties, evenals hun toekomstige behoeften op het gebied van trainingen en vaardigheden.

Ouderschapsverlof

SABCA respecteert de Belgische wet inzake moederschaps- en vaderschapsverlof. In de afgelopen paar jaar was de situatie bij SABCA hieromtrent als volgt:

Ouderschapsverlof	Eenheid	2018	2017	2016
Medewerkers met het recht op verlof	Nummer	34	28	42
<i>Man</i>	<i>Nummer</i>	<i>31</i>	<i>23</i>	<i>36</i>
<i>Vrouw</i>	<i>Nummer</i>	<i>3</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Aantal verlofuren genomen	Uur	4.518	3.758	5.762
<i>Man</i>	<i>Uur</i>	<i>1.999</i>	<i>1.304</i>	<i>2.469</i>
<i>Vrouw</i>	<i>Uur</i>	<i>2.519</i>	<i>2.454</i>	<i>3.293</i>
Aantal werknemers die na hun verlof terugkeren	Nummer	33	27	39
<i>Man</i>	<i>Nummer</i>	<i>31</i>	<i>23</i>	<i>35</i>
<i>Vrouw</i>	<i>Nummer</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>4</i>

Als zodanig, zijn de gevallen van werknemers die niet terugkeren naar SABCA na ouderschapsverlof te wijten aan andere redenen, waar meestal de

werknemers zelf besluiten niet meer terug te komen op basis van hun persoonlijke situatie.

Extralegale voordelen

Bovenop een competitief salaris biedt SABCA haar medewerkers extralegale voordelen zoals bonussen, ecocheques, verzekeringen (bijvoorbeeld levens- en ziekteverzekeringen), mindervalide- en invaliditeitsdekking, pensioenplannen, vouchers die kunnen worden gebruikt voor sport- of culturele evenementen, of financiële ondersteuning inzake woon-werk verkeer (incl. abonnementen voor het openbaar vervoer, fietsvergoeding, ...).

Gezondheid & veiligheid

State-of-the-art onderdelen en apparatuur moeten worden geproduceerd in omgevingen met een degelijk veiligheidsbeleid. Bij SABCA worden gezondheids- & veiligheidsrisico's voortdurend gecontroleerd en aangepakt. Daarnaast zijn er preventieve maatregelen om ervoor te zorgen dat elke dag een veilige dag is.

TAKE CARE @ SABCA

Onze inspanningen voor het welzijn van alle werknemers, zowel binnen- als buiten de werkomgeving, zijn onderdeel van het grotere uitgangspunt om samen te werken aan een betere toekomst. 'Gezondheid & veiligheid' is een van de kernpijlers van onze verbintenis. Ter ondersteuning van deze beloften, zette SABCA in september een specifieke campagne op, genaamd 'TAKE CARE @ SABCA'.

Wij geloven dat alle ongevallen vermeden kunnen worden, en daarom investeren we in praktische maatregelen ter maximale bestrijding van de risico's gerelateerd aan onze activiteiten.

Alle medewerkers van SABCA, evenals onze aannemers, zijn verantwoordelijk voor het begrip, het bevorderen van en het uitvoeren van dit beleid. Welzijn is dus een integraal onderdeel van onze managementprocessen. Communicatie, betrokkenheid en onderwijs zijn bepalend in het behalen van ons doel om uit te munten in veiligheid en gezondheid. Met het oog op onze doelstellingen zullen we:

- Bouwen aan een cultuur die een zichtbaar leiderschap met duidelijke verantwoordelijkheden ondersteunt
- Bouwen aan een cultuur waar de werken worden gestaakt zodra onveilige situaties zich voordoen
- Voldoen aan de wetgeving op alle onze sites, en zelfs trachten deze verwachtingen te overtreffen

N.B. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van verschillende aspecten van SABCA's gezondheids- en veiligheidsinformatie voor al zijn sites, tenzij anders vermeld. In het kader van TAKE CARE @ SABCA, werden specifieke initiatieven met betrekking tot gezondheid gelanceerd. Deze omvatten onder andere de communicatie van het veiligheidsbeleid en de 'Ten golden safety rules' die werden geformuleerd in nauwe samenwerking met CPBW (d.w.z. het nationaal Comité voor de preventie en bescherming op het werk).

Daarnaast werd een complete analyse uitgevoerd over de technische- en gedragsmatige aspecten van veiligheid op het werk. Om dit te doen schakelde het SABCA-managementteam de expertise van Fullmark in. Fullmark is een gespecialiseerd adviesbureau op het gebied van gezondheid en veiligheid, gericht op holistische benaderingen van sensibilisatie tot communicatie. Als resultaat werden de volgende initiatieven gelanceerd:

- Het **Managementteam** werd blootgesteld aan een eendaagse bewustmaking over de rollen en verantwoordelijkheden van hooggeplaatste leiders ter preventie van arbeidsongevallen.
- Het **Lijnmanagement** nam deel aan het eendaagse Smart Safety Coaching programma over het bewustzijn en de zin voor verantwoordelijkheid met betrekking tot de arbeidsveiligheid.

- **Alle medewerkers** werden uitgenodigd deel te nemen aan een online veiligheidsenquête met betrekking tot gezondheid en veiligheid op het werk en de manier waarop de veiligheidscultuur door iedereen ervaren wordt.

"Om onze inzet voor een veilige werkomgeving verder te verstevigen, worden maandelijkse veiligheidsthema's georganiseerd. Interactieve sessies, genaamd 'Safety Quarters' worden gehouden om te garanderen dat veiligheid op het werk onderdeel wordt van de routinematige

Gezondheid & Veiligheid op het werk

Veiligheidsrisicomanagementsysteem

Voor het beheren van de gezondheid en veiligheid, heeft SABCA een **veiligheidsrisicomanagementsysteem (VRMS)** ingevoerd via de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming. Het systeem bouwt voort op de nationale wettelijke voorschriften en is in overeenstemming met **EN 9100** - een internationale reeks van normen voor de ruimtevaartindustrie en diens supply chain. Momenteel bereidt SABCA zich voor om een **ISO 45001 certificaat** (werk gerelateerde gezondheid- en veiligheidsmanagementsystemen) te behalen.

Alle sites, activiteiten en medewerkers vallen onder het veiligheidsrisicomanagementsysteem (VRMS). Een globale interne dienst, aangevuld met een lokale interne dienst per site zorgt ervoor dat het VRMS effectief wordt geïmplementeerd. Bovendien voert de CEO direct toezicht uit op de implementatie ervan. Een interne en externe medische afdeling zorgen voor medische hulp.

Als onderdeel van dit managementsysteem, vormen het **Globaal preventieplan** en het **Jaarlijkse preventieplan** de hoekstenen van het beheer van de dagelijkse gezondheid & veiligheid van onze medewerkers. Deze preventieplannen worden uitgewerkt om ervoor te zorgen dat risico's en gevaren worden gecontroleerd en aangepakt. Door middel van maandelijkse en periodieke beoordelingen, worden de preventieplannen bijgewerkt. De interne dienst met zeer toegewijde coördinatoren, opgeleid in bescherming en preventie, is verantwoordelijk voor het opzetten van de preventieplannen. Dit doen ze, in samenwerking met lijnmanagers en operatoren, door risico's en gevaren te identificeren, alsook door de evaluatie van de risicobeheerprocessen. Globaal vermindert dit de risico's op de werkvloer tot een minimum terwijl de algehele gezondheid en veiligheid verhogen.

Identificatie van de gevaren, risico-evaluatie en onderzoek van incidenten

Voor elke werkplek worden risicoanalyses uitgevoerd. Deze zijn gebaseerd op de Kinney-methode² voor de kwantificering van risico's, de taakrisicoanalyses en de Last Minute Risk Assessment-principes. Om de omstandigheden veilig te houden, moeten de evaluaties om de twee jaar worden vernieuwd. De meest

² Kinney-methode is een risico-evaluatieprincipe, gebaseerd op 3 parameters; de waarschijnlijkheid van het risico, de mate van blootstelling en de ernst van het effect

"SABCA is van mening dat de bevordering van de gezondheid, de veiligheid, de hygiëne en de bescherming van het milieu moet worden ondersteund door management, technologie en human resources"

SABCA duurzaamheid verklaring

voorkomende gevaren op de werkplek zijn uitglijden of struikelen op de vloer of trap, gebrek aan opleiding of instructies, onduidelijke controlesystemen of onjuist gebruik van machines. In 2018 werden de gevaarlijkste situaties veroorzaakt door de volgende risico's:

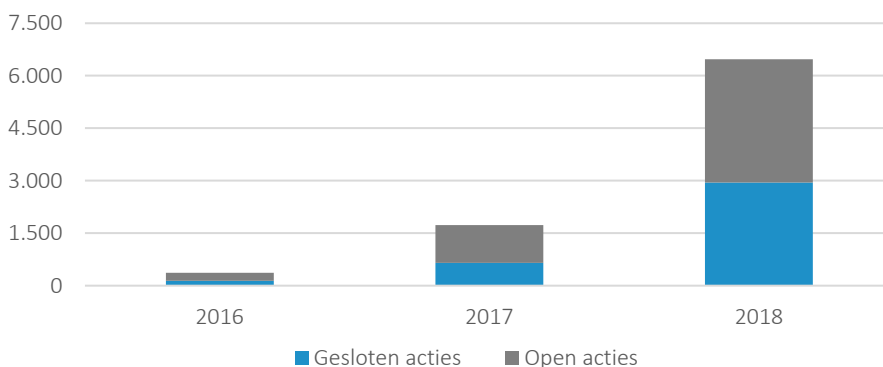
- Verlies van controle over een machine of transportvoertuig
- Handgereedschap
- Bewegen van het lichaam met of zonder lading
- Struikelen of uitglijden

Door middel van wekelijkse rapporten en maandelijkse bijeenkomsten met de lijnmanagers, controleert **SABCA's Comité voor Preventie en Bescherming** de ontwikkelingen met betrekking tot de risico's en gevaren. Om de belangrijkste risico's van 2018 aan te pakken, investeert SABCA in het aanpassen van machines en transportvoertuigen, in het verbeteren van de informatieborden op de verschillende werkplekken, in de implementatie van een intern verkeersplan met de focus op opleiding, in ergonomie en toolboxes voor de werknemers.

Er worden periodieke evaluaties gemaakt over het beheer van de risico's en de gevaren, mede als gevolg van de toepassing van de EN 9100 standaard, die een aantal audits voorschrijft. De evaluaties worden gebruikt ter verbetering van het managementsysteem. De voornaamste controlebevindingen, aangevuld met de lessen, geleerd uit voorgaande incidenten, vormen de input bij de ontwikkeling en bijwerking van de bovengenoemde preventieplannen.

Aangezien gezondheid & veiligheid eenieders verantwoordelijkheid is, moedigt SABCA alle werknemers aan om elk gevaar dat zij ondervinden te melden. Een onveilige situatie (of actie) wordt handmatig of elektronisch gemeld aan de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming.

Acties per jaar

In 2018, werden 255 risicoanalyses uitgevoerd voor de Belgische vestigingen, waarbij 3.936 verbeterpunten aan het licht kwamen. Tot op heden werden 1.287 van die verbeterpunten reeds behandeld, via transversale samenwerking over de business units, en waarbij allereerst diegenen werden aangepakt met de hoogste prioriteit en impact.

Als onderdeel van de identificatie van de risico's en gevaren, werd een veiligheidsindex berekend voor SABCA Groep, alsook per site. De veiligheidsindex "V", wordt berekend door het aantal risico's die de veiligheidsdrempel overschrijden in acht te nemen alsook het aantal onvoltooide werkstation analyses.

Veiligheidsindex	Eenheid	2018	2017	2016
Globale Veiligheidsindex(V _{Gloobaal})	Percentage	22,12	2,00	NA
<i>Veiligheidsindex-Brussel</i>	Percentage	42,5	27,89	NA
<i>Veiligheidsindex-Gosselies</i>	Percentage	60,33	6,12	NA
<i>Veiligheidsindex-Lummen</i>	Percentage	12,50	7,50	NA

Veiligheidsindex voor de Belgische sites van SABCA. SABCA Marokko werd niet opgenomen.

Doordat een Veilige werkomgeving een topprioriteit is, tracht SABCA de Globale Veiligheidsindex, dewelke hiervoor een goede graadmeter is, te verhogen tot minstens 50% tegen 2025.

Arbeidsongevallen

Het actieplan 2018 bevatte de lancering van het initiatief "Road to zero accidents", met als doel het bereiken van nul ongevallen op de sites van SABCA Groep. Dit initiatief bouwt voort op de "Ten golden safety rules", ontworpen samen met CPBW (het nationale comité voor preventie en bescherming op het werk). Met het algehele VRMS in plaats en initiatieven zoals de "Road to zero accidents" bekomt SABCA de volgende resultaten met betrekking tot gezondheid & veiligheid:

Werk gerelateerde verwondingen	Eenheid	2018	2017	2016
Aantal dodelijke ongevallen	Nummer	0	0	1
Aantal ongevallen	Nummer	28	21	22
<i>Ongevallen - Brussel</i>	Nummer	13	4	16
<i>Ongevallen - Gosselies</i>	Nummer	11	10	10
<i>Ongevallen - Lummen</i>	Nummer	3	6	2
<i>Ongevallen - Casablanca</i>	Nummer	1	1	0
Aantal gewerkte uren	Miljoenen	1,42	1,47	1,63
Ratio dodelijke ongevallen	Ratio*	0	0	0,00061
Ratio ongevallen	Ratio*	0,0198	0,0143	0,0135
Verloren dagen	Dagen	683	485	813

*Ratio's worden uitgedrukt per duizend gewerkte uren.

Naast de Globale Veiligheidsindex, is ook ratio ongevallen een goede indicator om de veiligheid binnen de organisatie op te volgen. Bijgevolg wil SABCA, met haar inzet naar een steeds veiligere werkomgeving, deze ratio verlagen naar minstens 0,01 tegen 2025.

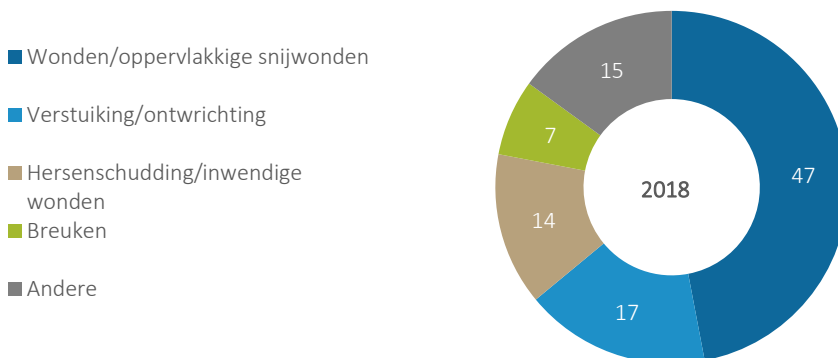
Tijdens het productieproces zijn de meest voorkomende soorten verwondingen wonden op de huid (snedes, kneuzingen, enz.). Een minderheid van de verwondingen zijn ontwrichting, verstuikingen of breuken. Zie ook de grafiek op de volgende pagina: “Meest voorkomende ongevallen”

Daarnaast heeft SABCA de gezondheid en veiligheid op de werkplek herzien, op basis van diens frequentie- en ernstgraad. De **frequentiegraad** kijkt naar het aantal ongevallen ten opzichte van het aantal uur dat er effectief blootstelling was aan risico's (per miljoen gewerkte uren). De **ernstgraad** daarentegen kijkt naar de hoeveelheid verloren werkdagen ten gevolge van een ongeval ten opzichte van het aantal uur dat er effectief blootstelling was aan risico's (per duizend gewerkte uren).

Ongevallencijfers	Eenheid	2018	2017	2016
Frequentiegraad	Aantal accidenten / miljoen gewerkte uren	20	14	13
Ernstgraad	Aantal verloren werkdagen / duizend gewerkte uren	0,48	0,33	0,50

In 2018, is de frequentie van de ongevallen hoger dan de voorgaande jaren. Echter, er moet worden opgemerkt dat de ernstgraad van de accidenten is afgenomen sinds 2016. Door het voortdurend versterken van de veiligheidspraktijken streeft SABCA naar een vermindering van de frequentiegraad tot 5, en de bijhorende ernstgraad tot 0,2.

Meest voorkomende ongevallen

Gezondheid en welzijn

Naast het beheer van risico's en arbeidsongevallen, streeft SABCA naar gezonde en gelukkige werknemers.

Psychologisch en sociaal welzijn op het werk

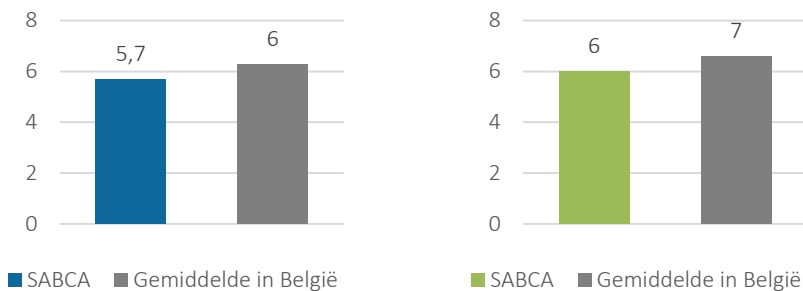
In overeenstemming met TAKE CARE @ SABCA, werd een organisatiebrede enquête georganiseerd door een derde partij, Securex. Het doel was tweedelig, namelijk:

1. Verkrijgen van de tevredenheid van de werknemer, alsook
2. Testen van verschillende psychologische en sociale factoren op de werkplek.

Door een externe partij in te schakelen voor dit onderzoek worden onafhankelijkheid en anonimiteit gewaarborgd. In totaal namen 57% van de SABCA-medewerkers deel. Over het algemeen, verstrekte de enquête waardevolle inzichten. Hierdoor kon SABCA ook verbeteringen identificeren voor dewelke systematische veranderingen binnen de organisatie nodig zijn.

De resultaten met betrekking tot welzijn worden in de figuur links weergegeven. De resultaten met betrekking tot de tevredenheid van de werknemer worden rechts in de figuur weergegeven.

Scores zijn voor Belgische sites van SABCA, zonder SABCA Marokko, vergeleken met het gemiddelde van een typisch Belgisch bedrijf en gescoord op een bereik van 1 tot 10, met 1 laag en 10 hoog.

De tevredenheid van de werknemer is gericht op aspecten in verband met drie onderwerpen: hun dagelijkse rol, de organisatie als geheel en het niveau van appreciatie dat een werknemer voelt wanneer hij gaat werken. Uit de resultaten blijkt dat de werknemers grote voldoening krijgen bij de uitvoering van hun dagelijkse werk. De resultaten toonden echter ook aan dat SABCA een groot potentieel heeft om te verbeteren in de andere twee gebieden (de organisatie als geheel en het niveau van appreciatie dat een werknemer voelt wanneer hij gaat werken).

De psychologische en sociale factoren op de werkplek die werden getest in het onderzoek hebben betrekking op aspecten zoals: arbeidsomstandigheden, arbeidsvoorwaarden, empowerment, carrière, werkdruk, team en collega's, informatie, waarden en cultuur, enz.

De SABCA-werknemers gaven aan dat zij zeer tevreden zijn inzake werkdruk en job inhoud bij SABCA, daar de scores aanzienlijk hoger zijn dan het Belgische gemiddelde. Tegelijkertijd scoorde SABCA met betrekking tot de tevredenheid over de werkomgeving nogal laag. SABCA moet zich concentreren om de waarden en cultuur te verbeteren.

SABCA, die streven naar een verbeterde gezondheid en welzijn van zijn werknemer, wenst tegen 2025 dezelfde of hogere tevredenheidsresultaten te hebben als een gemiddeld Belgisch bedrijf.

Gezondheid en welzijn

In samenwerking met Aramark, werden de menu's in de cafetaria herzien om rekening te houden met veranderende behoeften en ter bevordering van een gezondere levensstijl. Een andere maatregel die werd genomen om

medewerkers gezond te houden, is het organiseren van on-site vaccinaties tegen griep.

Onderzoek & Technologie

"Wij, bij SABCA, geloven in het ontwikkelen van een innovatief en efficiënt bedrijf en zijn toegewijd aan het leveren van kwalitatief hoogwaardige en veilige producten en diensten, rekening houdend met een duurzame toekomst."

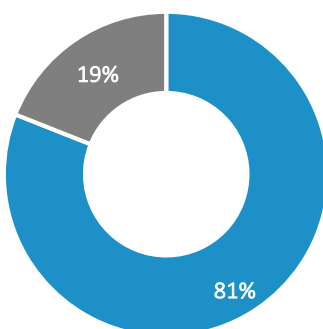
Samenwerking met partners

Om dit te doen, moedigt het Onderzoek & Technologie (O&T)-team het gebruik van nieuwe technologieën en innovatieve productiemethoden aan. In samenwerking met universiteiten en andere verenigingen (VUB, Cranfield University, 3D-systemen, Spacebel, enz.) blijft SABCA haar activiteiten verbeteren.

Het bedrijf heeft meer dan 12 projecten lopen in samenwerking met externe partners. Dit vertegenwoordigt meer dan 50% van alle projecten. Samenwerken leidt tot verschillende voordelen zoals meer creatieve inbreng en betere werkverdeling.

Duurzame projecten

O&T budgettoewijzing (%)

■ Duurzame projecten ■ Andere projecten

Het totale budget besteed aan O&T in 2018 is 1,6 miljoen euro. Meer dan vier vijfde van dit budget werd besteed aan duurzame projecten. Een project wordt duurzaam genoemd als er een milieuvriendelijk aspect in zit gelinkt aan de eigen operaties of aan die van onze klanten.

SABCA prioriteert drie technologieën binnen de O&T-projecten: additive manufacturing (of 3D-printing), industrie 4.0 en elektromechanische aandrijvingssystemen. Twee van deze projecten zijn duurzaam: additive manufacturing en elektromechanische aandrijvingssystemen.

Additive manufacturing

Additive manufacturing is duurzaam om twee redenen:

1. **Het gewicht van vliegtuigonderdelen.** Met de 3D-printtechniek kunnen minder zware onderdelen geproduceerd worden. Bijgevolg is er minder brandstof nodig en zal er minder CO₂ worden uitgestoten door vliegtuigen.
2. **De afvalproductie tijdens het productieproces.** Alleen de benodigde grondstoffen worden gebruikt tijdens het 3D-printen van onderdelen. Hierdoor kan een heleboel verspilling aan grondstoffen tijdens de productie vermeden worden.

Elektromechanische aandrijvingsystemen

Vliegtuigen die zijn uitgerust met elektromechanische aandrijving verbruiken minder brandstof en produceren daarom minder CO₂.

Een meer technische uitleg over deze duurzame projecten kan worden teruggevonden in het Jaarverslag 2018.

Toekomstige projecten

Er is een nieuw project geïdentificeerd, waarbij windturbines gelegen in de zee worden geïnspecteerd met behulp van drones. Het project is gestart in samenwerking met DEME Offshore. Deze samenwerking draagt bij tot de ontwikkeling van technologische producten en diensten voor de offshore-sector, dewelke een nieuwe markt is voor SABCA om te ontwikkelen.

Milieu

SABCA is gericht op het minimaliseren van de impact op het milieu door het continu verbeteren van haar milieubeleid. Het bedrijf wil de coördinatie van haar milieubeheerprocessen verscherpen, evenals de impact ervan monitoren met behulp van kritieke succesfactoren (KSF's).

Milieubeheerprocessen

In 2016 heeft SABCA meerdere milieubeheerprocessen geïmplementeerd en de monitoring ervan met behulp van verschillende KSF's uitgerold. Het uiteindelijke doel van SABCA is de totstandbrenging en instandhouding van een milieubeheersysteem (MBS) volgens ISO 14001. De belangrijkste doelstelling van het MBS is het verlagen van het risico op negatieve milieueffecten die veroorzaakt worden door SABCA's activiteiten. Bovendien wil SABCA ook voldoen aan de wetten en de vereisten van de klant.

Dit omvat inspanningen ter vermindering van het water- en energieverbruik, de integratie van nieuwe productiemethoden, het doen afnemen van de emissies en de vermindering van afval. SABCA selecteerde meerdere KSF's om nauw op te volgen, met oog op verbetering en optimalisatie. In de toekomst kunnen andere indicatoren worden toegevoegd om aan de verwachtingen van alle belanghebbenden te voldoen.

De inspanningen geleverd door alle SABCA-entiteiten dragen bij aan het verbeteren van de indicatoren gerelateerd aan de milieubeheerprocessen. In de sectie 'Kritische Succesfactoren' worden de milieu-indicatoren uitgebreid toegelicht en per indicator worden de resultaten besproken.

Kritische Succesfactoren

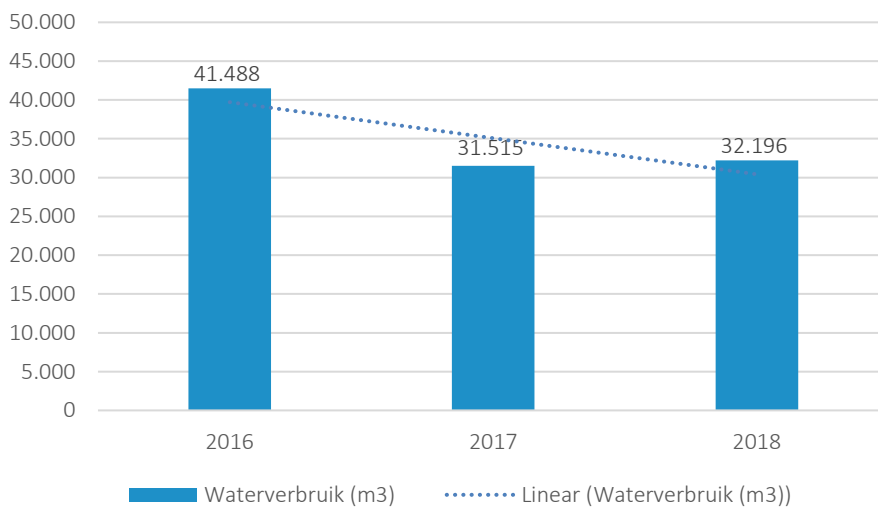
De besproken KSF's zijn de volgende: waterverbruik en afvalwater, energieverbruik, afval, CO₂-uitstoot en uitstoot van Vluchtige Organische Stoffen (VOS). Het is belangrijk om het toepassingsgebied van de KSF's toe te lichten, aangezien deze variëren over de verschillende KSF's. Voor alle KSF's, met uitzondering van de emissie van VOS, omvat het toepassingsgebied de Belgische sites in Brussel, Gosselies en Lummen. SABCA Marokko is dus niet inbegrepen in de rapportering.

Waterverbruik en afvalwater

Waterverbruik

Vermijden van waterspilling is zeer belangrijk bij SABCA. Voor het opvolgen hiervan, wordt het waterverbruik minstens eenmaal per jaar gemeten. Hierdoor kunnen eventuele lekken gedetecteerd worden en kunnen de werknemers van SABCA identificeren waar ze een grotere inspanning kunnen leveren in de daling van het waterverbruik.

Waterverbruik per jaar (m³)

Tussen 2016 en 2018 is er een afname van het waterverbruik van 9.292 m³ of 22,40%. Deze daling van bijna ¼ van het totale waterverbruik ten opzichte van 2016 is dankzij de vervanging van een bepaald onderdeel in het waterzuiveringsstation met de nieuwste generatie technologie. Hierdoor kan SABCA schoner afvalwater lozen, wat een belangrijke verbetering is. In 2016 trof men tijdens meerdere testen een probleem aan in het waterzuiveringsstation, waardoor deze enkele maanden moest worden stilgelegd. Als gevolg hiervan kon het water in de zuiveringsbaden niet worden gefilterd, noch opnieuw gebruikt worden. In plaats daarvan werd het opgehaald door een externe afvalverwerker. Er was daarnaast ook nieuw water nodig om telkens de zuiveringsbaden te vullen. Dit veroorzaakte een piek in het waterverbruik in 2016.

Afvalwater

SABCA houdt ook toezicht op de chemische samenstelling van het afvalwater. Het is de bedoeling om met het waterzuiveringsstation het aandeel destructieve chemicaliën tot een minimum te verlagen. Deze neutralisatie van het afvalwater heeft drie doelstellingen:

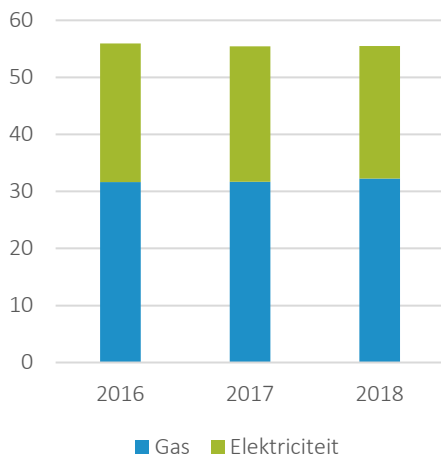
1. Verwerken van het afvalwater naar een pH-waarde die geen negatief effect heeft op het biologisch evenwicht.
2. Uitfilteren van de neergeslagen metalen hydroxiden.
3. Verminderen van de totale waterconsumptie tijdens de productie door hergebruik van het geneutraliseerde of gefilterde water.

De behandeling van het afvalwater gebeurt door middel van neerslag. Tijdens de zuivering wordt een reagens toegevoegd aan het afvalwater om afval af te scheiden uit het afvalwater.

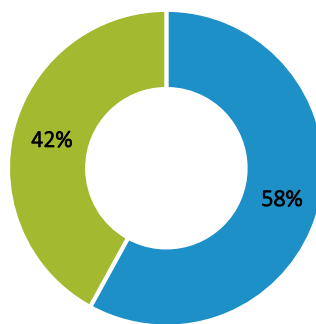
Energieverbruik

Om potentiële energievervalsing te voorkomen of te minimaliseren, meet SABCA haar energieverbruik minstens maandelijks en identificeert het zo verbeteringsmogelijkheden.

Energieverbruik (GWh)

Energieverbruik 2018 (%)

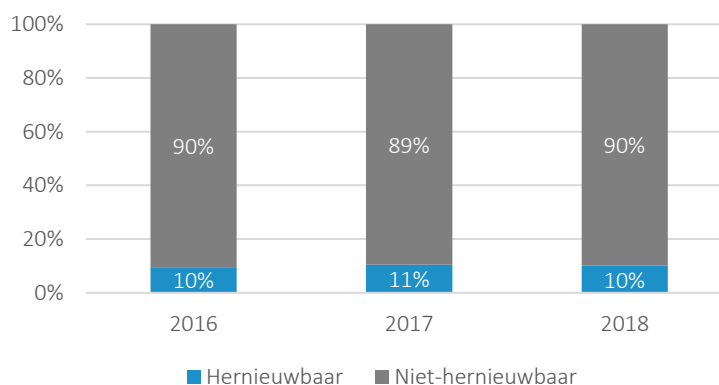

In 2016 was het totale energieverbruik 56 GWh. Het verbruik daalde in 2017 en bleef op hetzelfde niveau in 2018.

SABCA lanceerde reeds meerdere acties om het energieverbruik te verminderen. Zoals de introductie van intelligente verlichting, het voorzien van zonnepanelen op operationele sites en het nauwgezet opvolgen van het elektriciteitsverbruik. Niettemin zijn er nog additionele inspanningen nodig om het energieverbruik nog meer te doen dalen. Daarvoor startte SABCA onlangs een onderzoek naar het gebruik van warmtekrachtcentrales.

Tot slot maakt SABCA gebruik van een windturbine op haar site in Lummen. De capaciteit van deze turbine is geschat op 3,5 GWh per jaar (gebaseerd op de gemiddelde productie van de laatste drie jaar). Het verbruik van hernieuwbare energie door het bedrijf bedraagt ongeveer 10% van het totale elektriciteitsverbruik.

Elektriciteitsverbruik (%)

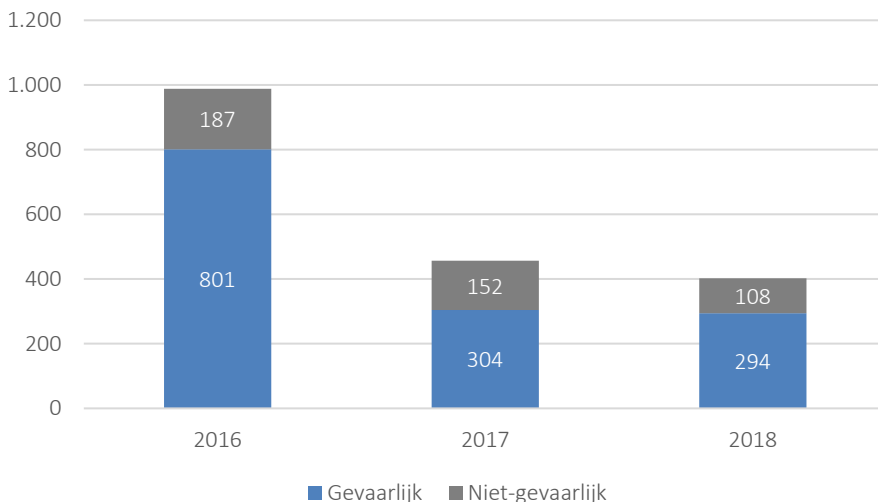
Afval

Minder afval genereren en beter sorteren van het afval dat wordt gegenereerd, zijn twee praktijken die meer aandacht krijgen binnen SABCA. Ter verbetering van de afvalverwerking investeerde SABCA in nieuwe vuilnisbakken en containers om sortering van het afval te bevorderen. Deze praktijk wordt aangemoedigd via interne communicatie hieromtrent. Om afvalproductie te verminderen, experimenteert het bedrijf met nieuwe technologieën zoals 3D- printen voor de productie van verschillende vliegtuigonderdelen. Deze nieuwe productiemethode genereert, naast een toename in efficiëntie, minder afval. Meer informatie over deze nieuwe technologie kan worden teruggevonden in het Jaarverslag 2018.

De hoeveelheid afval per categorie wordt gemeten en geïnclassificeerd conform het Europees 'Pollutant Release and Transfer Register' (PRTR). Afvalverwerkers zoals Renewi en Recyc-oil halen het afval op. De verwerking van het afval door deze externe ondernemingen omvat recyclage, hergebruik, recuperatie, compostering, enz. Het afval, opgehaald door deze ondernemingen, wordt aldus verwerkt op een duurzame manier.

Een onderscheid kan worden gemaakt tussen gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval. De hoeveelheid gevaarlijk afval nam aanzienlijk af, van 801 ton in 2016 tot 294 ton in 2018. Dit is te wijten aan verbeteringen in het afvalbeleid van SABCA. Dankzij verschillende containers, wordt de sortering van het afval veel nauwkeuriger gedaan. Deze sorteerpraktijken worden aangemoedigd door interne communicatie over dit nieuwe afvalbeleid.

Afval (ton)

CO₂-uitstoot

SABCA's CO₂-uitstoot wordt gemonitord voor Scope 1. Het bedrijf is van plan om de emissies voor de andere scopes (Scope 2 en Scope 3) zo goed mogelijk in kaart te brengen tegen 2020.

SABCA ondernam reeds meerdere acties om de uitgestootte hoeveelheid CO₂ te doen dalen. In het afgelopen jaar verving het bedrijf al haar verwarmingsapparaten op mazout door minder CO₂ uitstotende verwarmingsapparaten werkend op gas. Daarom stoot SABCA momenteel alleen CO₂ uit ten gevolge van gas, wat resulteert in een lagere totale CO₂-emissie.

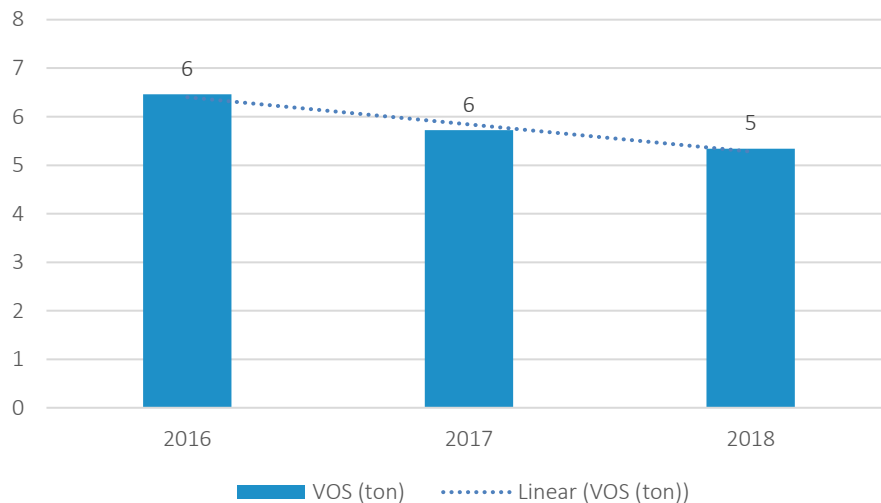
SABCA wil niet alleen de eigen emissie van CO₂ verlagen, maar het bedrijf tracht ook haar klanten te helpen met de vermindering van diens CO₂-uitstoot.

Om deze CO₂-uitstoot te doen dalen, tracht SABCA momenteel bij te dragen aan de productie van zuinigere vliegtuigen. De O&T-afdeling van SABCA en haar partnerschappen kunnen hierin een belangrijke rol spelen. SABCA is, in samenwerking met haar partners, bezig met de ontwikkeling van lichtere vliegtuigonderdelen. Een lager totaalgewicht van een vliegtuig leidt tot een afname van de benodigde hoeveelheid kerosine. Bijgevolg wordt er minder CO₂ uitgestoten tijdens de vluchten. Meer informatie over deze lichtere vliegtuigonderdelen kan worden teruggevonden in de sectie Onderzoek & Technologie.

VOS-emissies

Voor de coating activiteiten meet SABCA de gebruikte Vluchtige Organische Stoffen (VOS). Het is belangrijk op te merken dat de gegevens die hier worden weergegeven enkel SABCA Brussel omvatten. Het doel van het bedrijf is om de gebruikte hoeveelheid Vluchtige Organische Stoffen in het productieproces te verminderen.

Vluchtige organische stoffen (ton)

Een belangrijke prestatieverbetering die werd gemaakt op dit gebied is de afname van de VOS dankzij een overschakeling van coating op VOS-basis naar een meer watergedragen coating. Hierdoor is er een daling gemeten, van 6,46 ton VOS in 2016 naar 5,34 ton VOS in 2018. De absolute daling bedraagt 1,12 ton VOS.

Gerelateerd aan deze KSF is er ook de REACH-regelgeving, een Europees kader voor registratie, evaluatie, autorisatie en beperking van chemische stoffen. SABCA is volledig compatibel met deze regelgeving. Er werd aldus een REACH-procedure voor de werknemers ontwikkeld die ze dienen te volgen voor elk nieuw product dat gebruikt wordt.

Monitoring

SABCA voert audits uit op het milieubeheersysteem, en controleert de verschillende milieuprocessen. Het managementteam van SABCA volgt de vooruitgang van de bijbehorende kritische succesfactoren op via periodieke verslagen. Bovendien voert het bedrijf elk jaar een milieubeoordeling uit voor de jaarlijkse managementreview.

Plan voor de toekomst

In de toekomst zullen de beslissingen van het bedrijf zich baseren op criteria zoals resource verbruik, het gebruik van chemische stoffen, afvalproductie, de atmosferische uitstoot en de uitstoot in een waterig milieu. Er zullen investeringen gemaakt worden voor de modernisering van de machines en apparatuur, daarnaast zal en SABCA zich inspannen om de productiemethoden te verbeteren.

Bijlage 1: GRI-inhoudsindex

GRI-rapportering

SABCA's belangrijkste aandeelhouder, Dassault Groep rapporteert volgens de Global Reporting Initiatives (GRI-standaarden). SABCA besloot zijn rapportage te aligneren met haar belangrijkste aandeelhouder, die gebruik maakt van deze internationale standaarden. Deze alignering laat ook een vergelijking toe met andere actoren binnen de industrie. GRI helpt bedrijven en regeringen wereldwijd bij het begrijpen en communiceren van hun impact met betrekking tot kritische duurzaamheidsthema's, zoals klimaatverandering, mensenrechten, governance en maatschappelijk welzijn.

De GRI-index vindt u hieronder. Dit overzicht vergemakkelijkt de navigatie voor de lezer naar de niet-financiële indicatoren, die in dit verslag aan bod komen.

Dit duurzaamheidsrapport is momenteel 'GRI-geïnspireerd', wat betekent dat het is opgemaakt in overeenstemming met die standaarden op de best mogelijke manier. Er werd geen externe controle uitgevoerd, met betrekking tot de naleving van de GRI standaarden. SABCA streeft ernaar in de volgende jaren verslaggeving te kunnen doen volgens 'GRI-optie core'. Om dit te doen, zal SABCA de materiële onderwerpen van het bedrijf verder onderzoeken samen met diens relevantie voor de verschillende stakeholders.

Toepassingsgebied van de rapportage

SABCA heeft vier vestigingen, gelegen in Brussel, Gosselies, Lummen en Casablanca. Brussel, Gosselies en Lummen zijn Belgische sites, Casablanca is een site in Marokko. De getallen en percentages in het verslag voor de Specifieke Onderwerpen zijn op SABCA Groep niveau tenzij anders vermeld in het verslag. Bovendien wordt het toepassingsgebied voor elke indicator weergegeven in de GRI-index.

Het jaarverslag bevat twee secties, namelijk het Bestuursverslag (BV) en het Duurzaamheidsverslag (DV). De verslagperiode is gelijk aan het kalenderjaar, wat start van 1 januari tot eind december.

GRI-index

Algemene informatie			
1. Organisatorisch profiel		Toepassingsgebied	Referentie
102-1	Naam van de organisatie	Groep	BV p. 0
102-2	Producten en/of diensten	Groep	BV p. 7-9
102-3	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie	Groep	BV p. 2
102-4	Locatie van activiteiten	Groep	BV p. 2
102-5	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm	Groep	BV p. 16
102-6	Afzetmarkten	Groep	BV p. 2
102-7	Bedrijfsomvang	Groep	BV p. 23-25 DV p. 8
102-8	Samenstelling van de medewerkers	Groep	DV p. 9
102-10	Significante veranderingen wat betreft omvang, structuur of eigendom	Groep	BV p. 6
2. Strategie		Toepassingsgebied	Referentie
102-14	Bericht van de CEO	Groep	DV p. 3
3. Ethiek en integriteit		Toepassingsgebied	Referentie
102-17	Mechanismen inzake ethiek en integriteit	Groep	DV p. 6-7
4. Governance		Toepassingsgebied	Referentie
102-18	Governance-structuur	Groep	BV p. 3-4
102-22	Samenstelling van het hoogste bestuursorgaan en haar comités	Groep	BV p. 14
102-23	Voorzitter van het hoogste bestuursorgaan	Groep	BV p. 14
102-32	De rol van het hoogste bestuursorgaan in duurzaamheidsverslaggeving	Groep	DV p. 8

102-35	Beloningsbeleid	Groep	BV p. 20-22
5. Stakeholderdialoog		Toepassingsgebied	Referentie
102-40	Lijst van betrokken belanghebbenden	Groep	DV p. 4
6. Rapportage		Toepassingsgebied	Referentie
102-45	Entiteiten betrokken in de verslaggeving	Groep	BV p. 2;24
102-46	Inhoud rapportage en afbakening onderwerpen	Groep	DV p. 4 - 5
102-47	Lijst van materiële onderwerpen	Groep	DV p. 4
102-48	Herformulering van eerder verstrekte informatie	Groep	NA
102-49	Verandering in de reikwijdte	Groep	BV p. 27
102-50	Verslagperiode	Groep	DV p. 28
102-51	Datum van het meest recente rapport	Groep	BV p. 0
102-52	Verslaggevingscyclus	Groep	NA
102-53	Contactpunt voor verslag	Groep	DV p. 32
102-54	Rapportage in overeenstemming met GRI standaarden	Groep	DV p. 28
102-55	GRI-index	Groep	DV p. 28-29
Specifieke onderwerpen met hoge materialiteit			
7. Economie		Toepassingsgebied	Referentie
201-1	Directe economische waarde	Groep	BV p. 23-26
8. Milieu		Toepassingsgebied	Referentie
302-1	Energieverbruik binnen de organisatie	Groep excl. Marokko	DV p. 24
303-5	Waterverbruik	Groep excl. Marokko	DV p. 23
306-2	Afval per type en verwerkingsmethode	Groep excl. Marokko	DV p. 25
9. Human resources		Toepassingsgebied	Referentie
401-1	Totaal personeelsverloop en de rotatie per leeftijdsgroep, geslacht, regio	Groep	DV p. 9-10
401-2	Voordelen voor medewerkers die niet worden verstrekt aan tijdelijke of deeltijdse werknemers	Groep	DV p. 10-12
401-3	Ouderschapsverlof	Groep	DV p. 11-12
404-1	Gemiddeld aantal uren opleiding per jaar per werknemer	Groep	DV p. 10-11
404-2	Programma's voor het verbeteren van vaardigheden van de werknemer 's	Groep	DV p. 10-11
404-3	Percentage van de werknemers die regelmatig prestatie- en loopbaanontwikkeling beoordelingen ontvangen	Groep	DV p. 10 -11
405-1	Diversiteit van bestuursorganen & werknemers	Groep	DV p. 8-9
10. Gezondheid & veiligheid		Toepassingsgebied	Referentie
403-1	Beroepsmatige gezondheids- en veiligheidsmanagementsysteem	Groep	DV p. 14
403-2	Gevarenidentificatie, risicobeoordeling en incident onderzoek: soorten letsel en ratio's van letsel, beroepsziekten, verloren dagen, absenteïsme en aantal arbeid gerelateerde doden	Groep	DV p. 14-18
403-3	Bedrijfsgeneeskundige diensten	Groep	DV p. 18-19
403-4	Participatie, raadpleging en communicatie over gezondheid en veiligheid	Groep	DV p. 13-14
403-5	Werknemer training op gezondheid en veiligheid	Groep	DV p. 13-14
403-8	Werknemers gedekt door een gezondheids- en veiligheidsmanagementsysteem	Groep	DV p. 14
403-9	Werk gerelateerde verwondingen	Groep	DV p. 17-18
403-10	Werk gerelateerde gezondheidsproblemen	Groep	DV p. 17-18

Bijlage 2: Verband tussen SDG, GRI en onderwerpen in dit rapport

Met behulp van dit verslag, wil het bedrijf identificeren aan welke 'Sustainable Development Goals' van de Verenigde Naties (SDGs) zij bijdragen. De onderstaande tabel toont dus de SDGs waaraan SABCA bijdraagt, gekoppeld aan de relevante GRI-onderwerpen en met verwijzing naar de gerapporteerde onderwerpen in dit verslag.

SDG	GRI	Materieel onderwerp	Referentie
	Directe economische waarde	Economie	BV p. 23-26
	Afval per type en verwerkingsmethode	Milieu	DV p. 25
	Gemiddeld aantal uren opleiding per jaar per werknemer	Human Resources	DV p. 11
	Samenstelling van het hoogste bestuursorgaan en haar comités	Economie	BV p. 14
	Directe economische waarde	Economie	BV p. 23-26
	Totaal personeelsverloop en de rotatie per leeftijdsgroep, geslacht, regio	Human Resources	DV p. 9-10
	Ouderschapsverlof	Human Resources	DV p. 11-12
	Gemiddeld aantal uren opleiding per jaar per werknemer	Human Resources	DV p. 10-11
	Percentage van de werknemers die regelmatig prestatie- en loopbaanontwikkeling beoordelingen ontvangen	Human Resources	DV p. 10-11
	Diversiteit van de bestuursorganen & werknemers	Human Resources	DV p. 8-9
	Afval per type en verwerkingsmethode	Milieu	DV p. 25
	Directe economische waarde	Economie	BV p. 23-26
	Energieverbruik binnen de organisatie	Milieu	DV p. 24
	Samenstelling van de medewerkers	Human resources	DV p. 9
	Directe economische waarde	Economie	BV p. 23-26
	Energieverbruik binnen de organisatie	Milieu	DV p. 24
	Totaal personeelsverloop en de rotatie per leeftijdsgroep, geslacht, regio	Human Resources	DV p. 9-10
	Voordelen voor medewerkers die niet worden verstrekt aan tijdelijke of deeltijdse werknemers	Human Resources	DV p. 10-12
	Ouderschapsverlof	Human Resources	DV p. 11-12
	Gemiddeld aantal uren opleiding per jaar per werknemer	Human Resources	DV p. 10-11
	Programma's voor het verbeteren van vaardigheden van de werknemer	Human Resources	DV p. 10-11
	Percentage van de werknemers die regelmatig prestatie- en loopbaanontwikkeling beoordelingen ontvangen	Human Resources	DV p. 10-11
	Diversiteit van de bestuursorganen & werknemers	Human Resources	DV p. 8-9

	Directe economische waarde	Economie	BV p. 23-26
	Energieverbruik binnen de organisatie	Milieu	DV p. 24
	Afval per type en verwerkingsmethode	Milieu	DV p. 25
	Energieverbruik binnen de organisatie	Milieu	DV p. 24
	Mechanismen inzake ethiek en integriteit	Ethiek & Compliance	DV p. 6-7
	Samenstelling van het hoogste bestuursorgaan en haar comités	Economie	BV p. 14
	Voorzitter van het hoogste bestuursorgaan	Economie	BV p. 14

Contactinformatie

Dit is het eerste duurzaamheidsverslag met publicatiedoeleinden. Als er vragen zijn over dit verslag, kan Dirk Lambermont worden gecontacteerd.

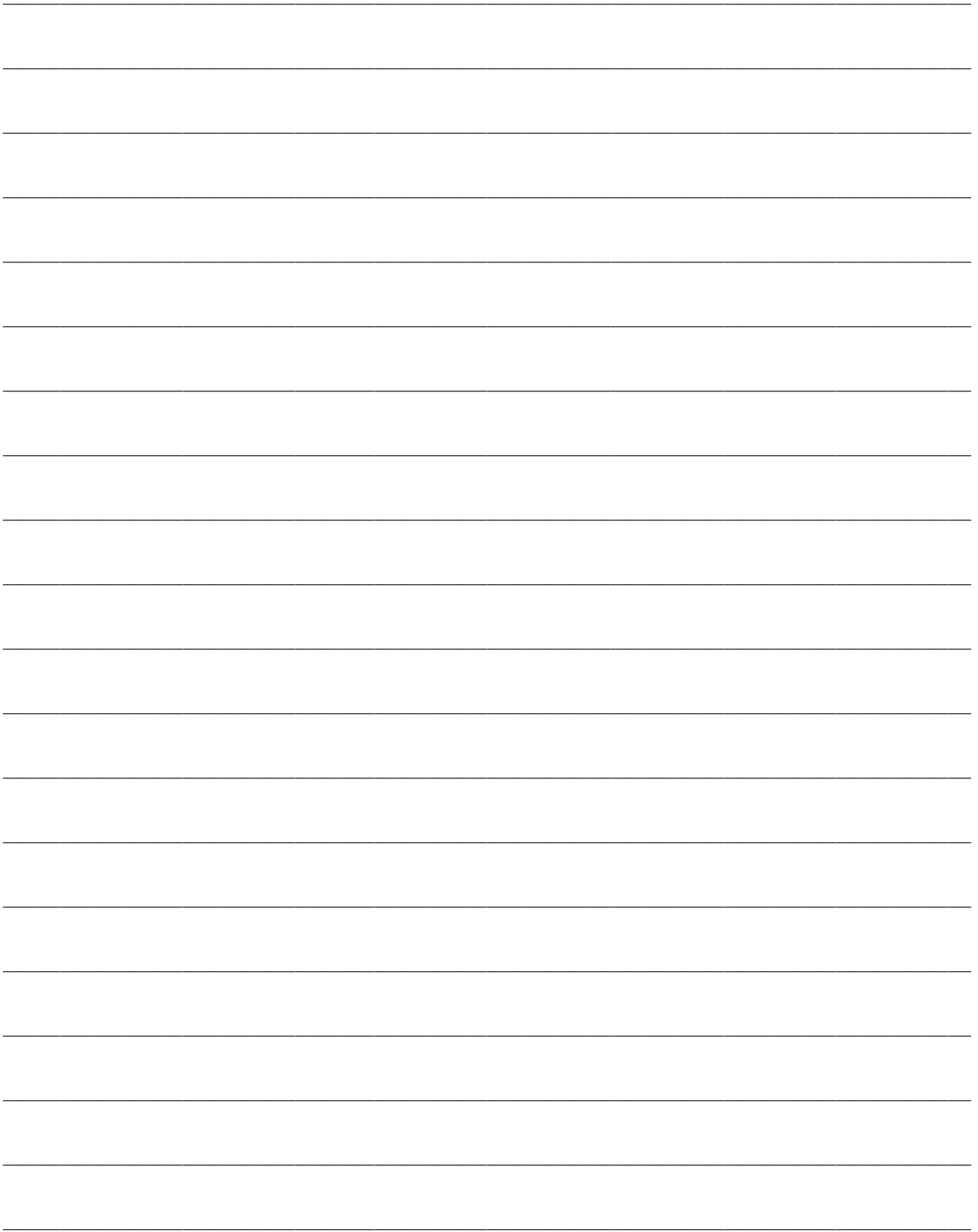
Dirk Lambermont

E-mail: Diederik.Lambermont@SABCA.be

Telefoon: + 32 (0) 2 729.59.08

Mobiel: + 32 (0) 474 33.71.63

SABCA S.A.

Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques

Chaussée de Haecht 1470

B-1130 Bruxelles

Belgium

Telephone: +32.2.729 55 11

Fax: +32.2.705 15 70

e-mail: Communication@sabca.be

www.sabca.be

S A B C A

SINDS 1920

JAARREKENING

2018

Jaarverslag 2018 van de Raad van Bestuur

Gewone Algemene Vergadering van 6 juni 2019

JAARREKENING

Geconsolideerde rekeningen	2
Verslag van de commissaris over de geconsolideerde financiële staten	25
Niet-geconsolideerde rekeningen	30
Verslag van de commissaris over de jaarrekening	48

Verklaring van de personen verantwoordelijk voor het verslag

Wij verklaren dat, bij ons weten, de jaarrekeningen goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 10 april 2019, conform de toepasselijke normen werden opgesteld en een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten geboekt door de vennootschap en de bedrijven die behoren tot de consolidatie en dat het bijgevoegde beheersverslag een getrouw beeld geeft van de evolutie op gebied van zaken, van de resultaten en de financiële toestand van de vennootschap en van de ondernemingen die tot de consolidatie behoren, alsook een beschrijving inhoudt van de belangrijkste risico's en onzekerheden waaraan zij zijn blootgesteld.

Brussel, 10 april 2019

T. JONGEN
Algemeen Directeur

R. PELLICHERO
Vaste vertegenwoordiger van GESTIME bvba
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Overzicht van de financiële positie

Volgens IFRS-normen (International Financial Reporting Standards)

(in duizenden euros)	Toel.	2018	2017
Activa			
Vaste activa		110.265	108.883
Immateriële vaste activa	4.	40.890	44.160
Materiële vaste activa	3. & 7.	61.525	64.401
Deelnemingen in de verbonden ondernemingen	5.	112	112
Financiële en overige vaste activa	5.	7.738	210
Vlottende activa		223.558	228.762
Vorraden	8.	31.329	29.650
Bestellingen in uitvoering	8.	35.809	35.505
Handelsvorderingen en overige vorderingen	10.	62.200	56.187
Geldmiddelen en kasequivalenten		93.427	101.914
Overige vaste activa	<i>Geconsolideerd kasstroomoverzicht & 9.</i>	793	5.506
Totaal der activa		333.823	337.645
Passiva			
Total eigen vermogen		90.640	82.324
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming		90.162	82.201
Geplaatst kapitaal		12.400	12.400
Geconsolideerde reserves		77.762	69.801
Belang van derden		478	123
	<i>Mutatieoverzicht van het eigen vermogen</i>		
Langlopende verplichtingen		168.672	163.539
Schulden op lange termijn	7. & 11.	131.451	121.376
Vlottende voorzieningen	6. & 13	32.723	40.543
Uitgestelde belastingschulden	12.	4.498	1.620
Kortlopende verplichtingen		74.511	91.782
Handelsverplichtingen	7.	39.470	52.743
Fiscale en sociale verplichtingen	7.	13.316	12.469
Overige passiva op korte termijn	7.	2.840	7.220
Financiële verplichtingen op korte termijn	7.	0	4
Courante voorzieningen	6.	18.885	19.346
Totaal der passiva		333.823	337.645

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(in duizenden euros)	2018	2017
Opbrengsten	195.410	200.805
Omzet	186.151	216.840
Wijziging bestellingen in uitvoering	303	-27.363
Geproduceerde vaste activa	3.916	5.786
Overige opbrengsten	5.040	5.542
Bedrijfskosten (-)	-184.906	-207.165
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	40.193	46.380
waarvan wijziging in voorraden	529	3.338
Diensten en diverse goederen	70.381	70.073
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62.706	67.008
Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	13.526	13.486
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen	381	7.176
Voorzieningen voor risico's en kosten	-3.482	767
Andre operationele kosten	1.201	2.275
Operationeel resultaat (+)	10.504	-6.360
Financiële opbrengsten (-)	1.539	15.264
Opbrengsten uit financiële activa	0	2
Opbrengsten uit courante activa	135	264
Andere financiële opbrengsten	1.404	14.998
Financiële kosten	-4.997	-5.402
Kosten van schulden	484	604
Andere financiële kosten	4.513	4.798
Operationeel resultaat na financiële resultaten (+)	7.046	3.502
Belastingen op het resultaat	-1.826	-940
Courante belastingen	-17	-10
Uitgestelde belastingen	-1.809	-930
Nettowinst (+) / nettoverlies (-) van het boekjaar (+)	5.220	2.562
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming	5.193	2.545
Belang van derden	27	17
Resultaat per aandeel (totaal aantal aandelen : 2.400.000)	(in EUR)	(in EUR)
* gewoon resultaat per aandeel	2,18	1,07
* verwaterd resultaat per aandeel	2,18	1,07

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

(in duizenden euros)	2018	2017
Nettoresultaat van het boekjaar	5.220	2.562
Overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelasting	2.797	-1.170
<i>Overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten die kunnen worden opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekening in volgende periodes</i>	-642	
Reële waarde-aanpassing van de hedging instruments	-867	
Effect van winstbelastingen	225	
<i>Overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten die niet kunnen worden opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekening in volgende periodes</i>	3.439	-1.170
Actuariële winsten/verliezen op verbintenissen voor pensioenregelingen	4.745	-871
Effect van winstbelastingen	-1.306	-299
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen	8.017	1.392
<i>Toerekenbaar aan</i>	<i>8.017</i>	<i>1.392</i>
de aandeelhouders van de moedermaatschappij	7.990	1.375
belang van derden	27	17
Globaalresultaat per aandeel		
(totaal aantal aandelen : 2.400.000)	(in EUR)	(in EUR)
* gewoon globaalresultaat per aandeel	3,34	0,58
* verwaterd globaalresultaat per aandeel	3,34	0,58

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in duizenden euros)	Kapitaal	Geconsolideerde reserves	Actuariële winsten / verliezen	Hedging instruments	Totaal toerekenbaar a/d aandeelhouders van de moederonderneming	Niet-controlerende participatie	Totaal eigen vermogen
Saldo per 1 januari 2017	12.400	73.336	-4.910	0	80.827	106	80.932
Resultaat van de periode		2.545			2.545	17	2.562
Andere elementen van het totaalresultaat : winst (+) / verlies (-)			-1.170		-1.170		-1.170
Totaal globaalresultaat		2.545	-1.170	0	1.375	17	1.392
Saldo per 31 december 2017	12.400	75.881	-6.080	0	82.201	123	82.324
Saldo per 31 december 2017	12.400	75.881	-6.080	0	82.201	123	82.324
Wijziging in de basis van de boekhouding		-30			-30		-30
Saldo per 1 januari 2018	12.400	75.851	-6.080	0	82.171	123	82.294
Resultaat van de periode		5.193			5.193	27	5.220
Andere elementen van het totaalresultaat : winst (+) / verlies (-)		0	3.439	-642	2.797		2.797
Overige bewegingen (kapitaalsverhoging)						329	329
Saldo per 31 december 2018	12.400	81.044	-2.641	-642	90.162	479	90.640

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in duizenden euros)

Schommeling kasmiddelen bij bedrijfsactiviteiten

Nettoresultaat vóór belasting	7.046	3.492
Resultaat op financieringsinstrumenten	4.697	-13.373
Afschrijvingen en aanpassingen juiste waarde op activa	13.526	13.486
Schommeling in het nettobedrijfskapitaal	-14.682	29.723
Schommeling in voorzieningen, uitgestelde belastingen en reserves	-4.092	1.473
Betaalde belastingen	0	0

Schommeling kasmiddelen bij investeringen

Aanschaffingen van vaste activa en deelnemingen	-6.505	-7.323
Overdrachten van vaste activa en deelnemingen	0	0
Vermeerderingen en verminderingen van vorderingen	-1	-1

Schommeling van de financieringsbehoefte

Schommeling in de schulden op korte termijn (exclusief handelsverplichtingen en financiële schulden)	-422	211
Schommeling in de schulden op lange termijn (exclusief handelsverplichtingen en financiële schulden)	-3.562	18.206
Schommeling in de financiële schulden op korte termijn	-388	693
Schommeling in de financiële schulden op lange termijn	-378	-373
Interesten		
- ontvangen	135	264
- gestort	-3.861	-292
Dividenden gestort aan de aandeelhouders	0	0

Schommeling van de netto liquide middelen

Geldmiddelen bij het begin van het boekjaar	(*) 101.914	55.728
Geldmiddelen op het einde van het boekjaar	(*) 93.427	101.914

	2018	2017
	6.495	34.801
	7.046	3.492
	4.697	-13.373
	13.526	13.486
	-14.682	29.723
	-4.092	1.473
	0	0
	-6.506	-7.324
	-6.505	-7.323
	0	0
	-1	-1
	-8.476	18.709
	-422	211
	-3.562	18.206
	-388	693
	-378	-373
	135	264
	-3.861	-292
	0	0
	-8.487	46.186
	(*) 101.914	55.728
	(*) 93.427	101.914

* Conform overzicht financiële positie

Toelichting

(Behalve anders vermeld zijn alle gegevens uitgedrukt in duizenden euros)

1. Gegevens in verband met de consolidatie

Filiaal	SABCA Limburg Dellestraat, 54 3560 - LUMMEN	SABCA Maroc S.A.S. Technopôle de l'Aéroport Med 5 NOUACEUR - CASABLANCA / MAROKKO
Ondernemingsnummer	0438215146	Handelsregister 258999 Patent 32020377 BTW-nummer 40489159
Percentage eigendomsbelang	99,99 %	60,00 %
Bedrag van het kapitaal	12.394.676,24 EUR	12.540.000,00 MAD (EUR 1.128.600)

Flabel en SABCA (C.D.R.) zijn niet opgenomen in de consolidatie daar onbelangrijk.

2. Tewerkstelling

* VTE = voltijdse equivalenten

Gemiddeld aantal werknemers
Aantal werknemers op het einde van het boekjaar

2018		2017	
Totaal in eenheden	VTE *	Totaal in eenheden	VTE*
994,5	952,7	1.025,7	982,1
981,0	939,6	993,0	957,3

3. Staat van de materiële vaste activa

	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Leasing en soortgelijke rechten	Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	TOTAAL
Beginsaldo						
Brutobedrag	67.771	139.899	20.065	4.490	9	232.234
Afschrijvingen	-45.838	-124.675	-18.526	-2.727	-4	-191.769
Aanpassingen						
- Waarde derden		23.936				23.936
Beginsaldo	21.933	39.160	1.540	1.763	5	64.401
<u>Mutaties tijdens het boekjaar</u>						
Verwervingen	490	1.205	906			2.601
Afschrijvingen	-1.388	-3.855	-765	-331		-6.339
- Waarde derden		862				862
Eindsaldo						
Brutobedrag	68.261	141.104	20.971	4.490	9	234.835
Afschrijvingen	-47.226	-128.530	-19.290	-3.058	-4	-198.106
Aanpassingen						
- Waarde derden		24.798				24.798
Eindsaldo	21.035	37.372	1.681	1.432	5	61.527

4. Staat van de immateriële vaste activa

Beginsaldo

Brutobedrag

Afschrijvingen

Beginsaldo

Mutaties tijdens het boekjaar

Verwervingen

Gevormde afschrijvingen

Eindsaldo

Brutobedrag

Afschrijvingen

Eindsaldo

Ontwikkelingskosten	
	136.375
	-92.215
	44.160
	3.916
	-7.186
	140.291
	-99.401
	40.890

5. Staat van de financiële activa (exclusief overige vaste activa)

Verbonden ondernemingen

SABCA (C.D.R) bvba

FLABEL Corporation N.V.

- deelnemingen in bezit van S.A.B.C.A.

- deelnemingen in bezit van SABCA Limburg

Andere deelnemingen

Arianespace Participation

- Verwervingen

- Waardevermindering

Andere deelnemingen

Vorderingen en borgtochten in contanten

	2018	2017
	11	11
	81	81
	20	20
	112	112
	106	106
	2.142	2.142
	-2.036	-2.036
	66	66
	39	38
	211	210

6. Staat van de voorzieningen

Beginsaldo

Actuariële verschillen op toegezegd-pensioenplan

Dotaties van het boekjaar

Aanwendungen en terugnames van het boekjaar

Eindsaldo

*

Voorziening v/pensioenen en soortelijke rechten	Voorziening voor impliciete verplichtingen en deficitaire contracten	TOTAAL
15.480	44.409	59.889
-4.745		-4.745
886	5.068	5.954
-42	-9.449	-9.491
11.579	40.028	51.607

* waarvan bewegingen in de verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen (toelichting 13) : 10.531

7. Staat van de verplichtingen en crediteuren

	2018				2017			
	ten hoogste 1 jaar	1 tot 5 jaar	meer dan 5 jaar	TOTAAL	ten hoogste 1 jaar	1 tot 5 jaar	meer dan 5 jaar	TOTAAL
Rentdragende verplichtingen volgens de vervaldag								
Financiële lease-overeenkomsten	378	1.016	255	1.649	373	1.229	420	2.022
Bankvoorschotten in rekening-courant				0	4			4
Overige informatie								
Financiële lease-overeenkomsten - contante waarde van de minimale leasebetalingen	409	1.103	260	1.772	409	1.338	434	2.181
- minimale leasebetalingen, totaal	378	1.016	255	1.649	373	1.229	420	2.022
- minimale leasebetalingen, rente	31	87	5	123	36	109	14	159
Handelsschulden en overige schulden volgens de vervaldag								
Handelsschulden	20.756			20.756	17.952			17.952
Ontvangen vooruitbetalingen	18.714	33.477		52.191	34.791	20.350		55.141
Fiscale en sociale schulden	13.316			13.316	12.468			12.468
Overige financiële schulden	1.533		96.703	98.236	2.500		99.377	101.877
Totaal van de schulden op lange termijn opgenomen in het overzicht van de financiële positie		131.451				121.376		

8. Staat van voorraden en bestellingen in uitvoering

	Voorraden en grondstoffen	Bestellingen in uitvoering	Totaal voorraden en werken in uitvoering
Netto-waarden bij beginsaldo	29.650	35.505	65.155
<u>Mutaties van het boekjaar</u>			
Wijzigingen *	2.060	304	2.364
Waardeverminderingen - dotatie	-2.229		-2.229
Waardeverminderingen - terugname	1.848		1.848
Netto-waarden bij eindsaldo	31.329	35.809	67.138

* inclusief de voorraden in ontvangstname en acceptatie

9. Staat der geldmiddelen en kasequivalenten

	2018	2017
Korte termijnrekeningen bij financiële instellingen	80.654	92.785
Zichtrekeningen bij financiële instellingen	12.763	9.112
Overige geldmiddelen en kasequivalenten	10	17
	93.427	101.914

10. Staat van de vorderingen op ten hoogste één jaar

	2018	2017
Handelsvorderingen	59.794	53.462
Overige vorderingen	2.406	2.725
	62.200	56.187

11. Staat met betrekking tot de overheidssubsidies

	2018	2017
Kapitaalsubsidies	284	382
Boekwaarde van geboekte kapitaalsubsidies	1.272	3.510
Bedrag van de kapitaalsubsidies opgenomen in het resultaat	-988	-3.128
Uitgestelde belastingen op dito	0	0
Voorwaardelijk terug te storten vooruitbetalingen	73.070	57.951
Met betrekking tot het onderzoek	4.448	4.729
Met betrekking tot de ontwikkelingen	68.622	53.222
Opsplitsing	73.070	76.598
- Terugbetaling in minder dan één jaar	1.206	1.230
- Terugbetaling op meer dan één jaar	71.864	75.368
	73.070	76.598
- Federale Overheidsdienst	72.571	75.980
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest	499	618

De terugbetaling van de voorwaardelijk terug te storten vooruitbetalingen ligt vooral aan het commerciële succes van het product.

12. Fiscale toestand

Belastinglast van het boekjaar

Verband tussen de belastinglast bekomen bij gebruik van de belastingaanslagvoet van kracht op het resultaat voor belastingen en de belastinglast bekomen bij gebruik van de reële belastingaanslagvoet van de Groep.

	Basis	Belastingen
Resultaat voor belastingen	7.046	
Theoretische belastinglast aan het percentage van de betrokken land		-1.814
Theoretische belastinglast		-25,75%
Bronnen van ongelijkheid :		
- Niettoegekende sociale voordelen	1.367	-341
- Notionele interesten		
- Gebruik van activa uitgestelde belastingen die vorige perioden niet werden geboekt		
- Overige (1)	-1.277	329
Totale belastinglast van het boekjaar		-1.826
Effectieve belastinglast		-25,92%

STAAT DER ACTIVA EN PASSIVA DER UITGESTELDE BELASTINGEN GEBOEKT IN DE BALANS

Bronnen uitgestelde belastingen

Activa

Immateriële activa

Materiële activa

Bestellingen in uitvoering

Thesauriebeleggingen

Totaal Activa

Passiva

Afdekkingsinstrumenten

Voorziening voor risico's en lasten

Schulden op lange termijn *

Verhaalbaar verlies

Totaal Passiva

TOTAAL DER BRONNEN UITGESTELDE BELASTINGEN

Lasten uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen voor tijdelijke verschillen

Uitgestelde belastingen op subsidies en gerealiseerde meerwaarden

Uitgestelde belastingen op vergoedingen na uitdiensttreding

TOTAAL UITGESTELDE BELASTINGEN

	Overzicht financiële positie		Geconsolideerde winst-en verliesrekening en totaalresultaat	
	31/12/2018	01/01/2018	2018	2017
		*		
Immateriële activa	33.349	34.982	-1.633	-1.320
Materiële activa	7.554	17.519	-9.965	724
Bestellingen in uitvoering	28.919	-395	29.314	-5.992
Thesauriebeleggingen	0	7.429	-7.429	7.429
Totaal Activa	69.822	59.535	10.287	
Afdekkingsinstrumenten	348		348	
Voorziening voor risico's en lasten	-37.206	-35.471	-1.735	6.116
Schulden op lange termijn *	-26	-42	16	
Verhaalbaar verlies	-11.315	-9.878	-1.437	-1.242
Totaal Passiva	-48.199	-45.391	-2.808	
TOTAAL DER BRONNEN UITGESTELDE BELASTINGEN	21.623	14.144	7.479	5.715
Uitgestelde belastingen voor tijdelijke verschillen	5.604	3.795	1.809	928
Uitgestelde belastingen op subsidies en gerealiseerde meerwaarden	43	43	0	2
Uitgestelde belastingen op vergoedingen na uitdiensttreding	-1.148	-2.230	1.082	299
TOTAAL UITGESTELDE BELASTINGEN	4.499	1.608	2.891	1.229

* Herwerkt op 01/01/2018 inclusief het Financieel component hernomen in IFRS15

- (1) Omvat de impact van de wijziging van de wetgeving op de inkomstenbelasting in België eind 2017, waarbij het belastingtarief geleidelijk daalt van 33,99% naar 29,58% (van toepassing voor de boekjaren 2018 en 2019) tot 25% (van toepassing vanaf het boekjaar 2020).

13. Staat met betrekking tot toegezegde-pensioenregelingen

1. REGELING MET GEDANE PRESTATIES

Componenten van vorderingen en verplichtingen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen

Contante waarde van gefinancierde verplichtingen (DBO) 24.531 29.177 28.481 27.678 28.751
 Reële waarde van fondsbeleggingen (-) -14.000 -14.457 -14.155 -14.043 -13.122

Contante waarde van ongefinancierde verplichtingen 10.531 14.720 14.326 13.635 15.629

Verplichtingen (vorderingen) uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen, totaal

Lasten uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen opgenomen in de winst- en verliesrekening

Aan het boekjaar toegerekende kosten 1.452 1.538 1.502 1.589 1.314

Rentekosten 326 362 510 370 761

Verwacht rendement op fondsbeleggingen -162 -177 -240 -160 -407

Betaalde bijdragen (personeel) -207 -198 -219 -215 -207

Bewegingen in de verplichtingen (vorderingen) uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen

Verplichtingen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen, beginsaldo 14.720 14.326 13.635 15.629 10.997

Betaalde bijdragen -1.383 -1.284 -1.582 -1.612 -1.361

Opgenomen lasten 1.409 1.525 1.553 1.584 1.461

Herberekeningen opgenomen in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten -4.215 153 720 -1.966 4.532

Verplichtingen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen, eindsaldo 10.531 14.720 14.326 13.635 15.629

Voornaamste actuariële veronderstellingen

Toegepaste disconteringsvoet 1,25 1,10 1,20 1,70 1,20

Verwacht rendement op fondsbeleggingen 1,25 1,10 1,20 1,70 1,20

Percentage van loonsverhogingen 3,00 3,00 3,00 3,10 / 3,00 3,10 / 3,00

Inflatie 1,60 1,60 1,60 1,60 1,60

Verwacht rendement op restitutierechtten die als activa zijn opgenomen

niet van toepassing

Percentage dat de tendens voor medische kosten weerspiegelt

niet van toepassing

Gevoeligheidsnaar de actuele waarde van de obligaties (DBO)

Discontopercentage +0,5%

Discontopercentage -0,5%

Percentage loonsverhoging +0,5%

Percentage loonsverhoging -0,5%

Inflatie +0,5 %

Inflatie -0,5 %

2018

23.308

25.856

27.469

22.068

25.096

23.991

Een waarborg van 4,75% werd door de verzekeraar toegekend op de premies betaald vóór 31/12/1998. Een interestvoet van 3,75% werd toegepast op alle premieverhogingen tussen 01/01/1999 en 31/12/2005.

Van 01/01/2006 tot 31/12/2014 bedroeg de technische notering toegepast op de premieverhogingen 2,75%. De interestvoet invoegde sinds 2015 bedraagt 1,00%.

13. Staat met betrekking tot toegezegde-pensioenregelingen

2. REGELING MET GEDANE BIJDAGEN

Het plan verzekert de medewerker een eenmalige betaling bij pensionering op basis van de gedane bijdragen. Deze pensioenregelingen voldoen niet aan de voorwaarden om te worden beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen onder IAS 19 en worden daarom in IAS19 beschouwd als "plannen met toegezegde pensioenregelingen"

De actuariële waardering werd uitgevoerd voor het boekjaar 2018.

	2018
Contante waarde van gefinancierde verplichtingen (DBO)	10.869
Reële waarde van fondsbeleggingen	-10.381
Contante waarde van ongefinancierde verplichtingen	487
Kosten voor geleverde diensten tijdens het boekjaar	956

	2018
Gevoeligheidsanalyse naar de actuele waarde van de obligaties (DBO)	
Discontopercentage +0,5%	10.538
Discontopercentage -0,5%	11.281
Percentage loonsverhoging +0,5%	10.933
Percentage loonsverhoging -0,5%	10.811
Inflatie +0,5 %	10.933
Inflatie -0,5 %	10.811

14. Staat met betrekking tot verbonden partijen

Bezoldigingen betreffende de belangrijkste leidinggevenden

	2018	2017
Voordelen op korte termijn	2.210	2.763
Voordelen na uitdiensttreding	312	335
Vergoedingen einde contract	0	1.064
In acht genomen personeelsaantal	20	26

Transacties met de verbonden partijen

De verbonden partijen van de Groep zijn :

- Dassault Aviation
- Fokker Technologies
- FLABEL Corporation
- SABCA (C.D.R.) bvba

	2018	2017
Verkopen aan de verbonden partijen	20.831	31.782
Aankopen bij de verbonden partijen	161	284
Vorderingen bij de verbonden partijen	29.699	26.764
Schulden tegenover de verbonden partijen	9.313	23.039

Termen en voorwaarden bij de transacties met de verbonden partijen

De aan- en verkopen worden gerealiseerd aan de marktprijs.

De saldi in omloop op het einde van het boekjaar zijn niet gegarandeerd en de vereffeningen gaan via de thesaurie.

Er zijn geen ontvangen of gegeven garanties voor de vorderingen bij de verbonden partijen.

Voor het boekjaar 2018, heeft de Groep geen voorziening voor dubieuze voerdersingen geregistreerd, met betrekking tot de bedragen te ontvangen van de verbonden partijen, geregistreerd.

Deze evaluatie wordt elk boekjaar uitgevoerd rekening houdend met de financiële situatie van de verbonden partijen alsook de markten waarin zij werken.

15. Staat met betrekking tot de financiële instrumenten

Toegeschreven verbintenissen

Hypothecaire inschrijvingen

Hypothecaire mandaten

Waarborgrekeningen

- FLABEL Corporation

- Douane

Ontvangen verbintenissen

Waarborg Delcredere

Schulden en vorderingen met bankgarantie

	2018	2017
	100	100
	2.275	2.275
	3.247	3.247
	2.000	2.000
	1.247	1.247
	21.566	21.646
	755	755

16. Bestemming van het resultaat (in Euros)

Vergoeding van het kapitaal

hetzij voor elk van de 2.400.000 aandelen :

een bruto dividend van

een roerende voorheffing van

een netto dividend van

Totaal kapitaal

Totaal aantal titels met stemrecht

Totaal stemrechten (noemer)

	2018	2017
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	12.400.000,00	12.400.000,00
	2.400.000	2.400.000
	2.400.000	2.400.000

17. Bijkomende informatie

A. ACTIVA : FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen de netto-boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten opgenomen in de jaarrekening

Vaste activa

Overige vaste activa

Vlottende activa

Klanten en overige vorderingen

Geldmiddelen en kasequivalenten

Totaal instrumenten financiële activa

Waarde opgenomen in het overzicht van de financiële positie op 31/12/2018	
Netto-boekwaarde	Reële waarde
7.738	7.738
62.200	62.200
93.427	93.427
163.365	163.365

De Groep gebruikt de onderstaande hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1 : genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa/passiva

Niveau 2 : andere technieken waarvoor alle input kan waargenomen worden

Niveau 3 : technieken die gebruik maken van input die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens

B. PASSIVA : FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen de netto-boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten opgenomen in de jaarrekening

Langlopende verplichtingen

Kortlopende verplichtingen

Leningen en overige financiële schulden

Leveranciers en overige verplichtingen

Totaal instrumenten financiële passiva

Waarde opgenomen in het overzicht van de financiële positie op 31/12/2018	
Netto-boekwaarde	Reële waarde
131.451	131.451
54.697	54.697
1.422	1.422
53.275	53.275
186.148	186.148

De Groep gebruikt de onderstaande hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1 : genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa/passiva

Niveau 2 : andere technieken waarvoor alle input kan waargenomen worden

Niveau 3 : technieken die gebruik maken van input die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens

C. AFGELEIDE FINANCIËRINGSINSTRUMENTEN : waarde, impact op het resultaat en het eigen vermogen

Hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen de netto-boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten opgenomen in de jaarrekening

Afdekkingsinstrumenten die niet in aanmerking komen voor de hedge accounting

Afdekkingsinstrumenten die in aanmerking komen voor de hedge accounting

Afgeleide financieringsinstrumenten op wisselkoersen

(1)

Marktwaarde op 31/12/2018	Marktwaarde op 31/12/2017
614	0
-867	4.444
-253	4.444

(1) Dit bedrag stemt overeen met de marktwaarde van de valuta afdekkingsinstrumenten, gebaseerd op waarneembare gegevens op 31/12/2018 (niveau 2). Het bedrag is niet representatief voor de resultaten die vastgesteld zullen worden bij de effectieve uitvoering van de afdekkingsinstrumenten.

Netto-schommeling van de financieringsinstrumenten

Impact op het eigen vermogen	Impact op het resultaat		Totaal
	operationeel resultaat	financieel resultaat (2)	
-867		-3.830	-4.697

(2) De schommeling van de reële waarde van de financieringsinstrumenten die niet in aanmerking komen voor de hedge accounting volgens de norm IAS 39 "Financiële instrumenten".

18. Beheer van de koersrisico's

De Groep is blootgesteld aan een koersrisico op het verschil tussen de aan- en verkopen in US Dollars.

Zij dekt dit risico gedeeltelijk af door het gebruik van termijncontracten en zonodig door valutaopties.

Zij dekt haar netto toekomstige thesauriestromen enkel wanneer deze hoogstwaarschijnlijk beschouwd worden en zorgt er voor dat de eerste toekomstige thesaurie-inkomsten toereikend zullen zijn om de dekkingen uit te voeren.

De Groep heeft in verband met de koersverschillen volgende cijfers geboekt : EUR 3.508 in opbrengsten en EUR 441 in kosten.

Een gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd om de invloed van een afwijking van de USD-koers ten opzichte van de EURO met plus/minus 10 cent te bepalen :

Nettowaarde van de US Dollars in portefeuille

Koers van de US Dollar bij afsluiting

Schommeling van de US Dollar bij afsluiting

Schommeling van de nettowaarde van de US Dollars in portefeuille

2018		2017	
8.102		7.814	
1,1450		1,1993	
1,2450	1,0450	1,2993	1,0993
-568	677	-501	593

De portefeuille van de afgeleide financieringsinstrumenten is als volgt :

	2018		2017	
	USD	EUR	USD	EUR
Termijncontracten	80.050	67.990	91.850	78.331
Valutaopties	23.950	19.851	15.000	12.733
TOTAAL	104.000	87.841	106.850	91.064

De marktwaarde van de afgeleide financiële instrumenten FX (termijncontracten) bedraagt -253 KEUR. De verandering in de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten op kasstromen van het jaar wordt geboekt op basis van de wisselkoers van 31 december en de "Mark-to-Market" berekend door financiële instellingen, het beheer van financiële instrumenten.

	2018	2017
Impact op het financieel resultaat	-3.830	13.373

19. Beheer van de financiële risico's

De voornaamste risico's en onzekerheden waaraan de Groep is blootgesteld zijn :

Risico's verbonden aan liquiditeiten en geldmiddelen

De financiële schulden houden geen beduidende risico's in voor de Groep. De Groep beschikt over een voldoende kasstroom om haar verplichtingen zonder liquiditeitsproblemen na te komen.

Kredietrisico's

Voor haar kas- en wisselverrichtingen werkt de Groep met erkende financiële instellingen.

De Groep beperkt tegenpartijrisico's door haar verkooptransacties grotendeels tegen contante betaling uit te voeren en door de toegekende kredieten door een kredietverzekeraar of door zakelijke zekerheden te laten waarborgen.

Rekening houdend met de toegepaste afschrijvingsmethode van de klantvorderingen voor de opstelling van de jaarrekening, is het risicoaandeel op de afsluitdatum van de vervallen en niet-afgeschreven vorderingen niet noemenswaard.

Markt- en wisselkoersrisico's

De Groep staat bloot aan een wisselkoersrisico op verkooptransacties in USD, terwijl de uitgaven grotendeels in EUR zijn, ondanks een opmerkelijke stijging van de aankopen in USD.

De Groep dekt dit risico gedeeltelijk in door gebruik te maken van termijncontracten en in voorkomend geval van valutaopties.

De Groep dekt haar toekomstige nettokasstromen alleen in wanneer die voldoende aanzienlijk worden geacht voor de uitoefening van de genomen wisselkoersdekkingen. Afhankelijk van het verloop in de tijd van de verwachte nettokasstromen kan het bedrag van de dekking worden bijgesteld.

Risico's op lange termijn programma's

De Groep is blootgesteld aan een risico op de langetermijnprogramma's omdat hun technische, economische en financiële ontwikkelingen de rentabiliteit kunnen aantasten. Deze risico's houden typisch verband met het vermogen producten en diensten te leveren die aan de behoeften van de klanten tegemoetkomen (kwaliteit en termijnen), met de constante druk op de prijzen wat kan leiden tot kleinere marges, met het gebrek aan menselijke middelen of aan machines, enz.

Operationele risico's

Naar aanleiding van de werkzaamheden uitgevoerd door de verantwoordelijken voor risicomanagement en interne controle, konden de operationele risico's worden vastgesteld en naargelang van hun aanvaardbaarheid in kaart worden gebracht.

- De schommelingen in de productieritmes verbonden aan de wisselende behoeften van de klanten in het kader van bestaande contracten, en de onzekerheid verbonden aan de gunning van nieuwe contracten, leiden tot een wisselende en - op termijn - zelfs lagere werklast dan de interne productiecapaciteit van de Vennootschap, wat de aanpassing van de productiecapaciteit wel eens zou kunnen noodzaken.
- De verdeling van de leeftijden binnen het personeel, en in het bijzonder de hoge gemiddelde leeftijd, bemoeilijkt de opvolging van strategische functies, de opleiding, de overdracht van gespecialiseerde knowhow, vooral in de gereguleerde en complexe technologische omgeving van de lucht- en ruimtevaartindustrie.
- De reorganisatie van de SABCA Groep via het programma "Project of the Century (POTC)" vertegenwoordigt een challenge die de Directie van dichtbij volgt.

20. Gebeurtenissen na afsluiting

Op 14 februari 2019 kondigde Airbus de stopzetting van de leveringen van de A380 vanaf 2021. De gevolgen van deze stopzetting worden geanalyseerd.

Op 5 maart 2019 heeft de Vennootschap aangekondigd dat het werd geïnformeerd dat Fokker Aerospace B.V. haar volledige participatie van 43.57% in de Vennootschap had verkocht aan Dassault Belgique Aviation SA en dat, ten gevolge van deze transactie, Dassault Belgique Aviation 96,85% van de aandelen in de Vennootschap aanhield. Op 10 april 2019 kondigde de Vennootschap aan dat de raad van bestuur van de Vennootschap werd geïnformeerd over de beslissing van Dassault Belgique Aviation SA om haar participatie van 96,85% in het kapitaal van de Vennootschap te koop te stellen en hiertoe de zakenbank Rothschild & Co. aan te stellen. Die gebeurtenissen worden niet geacht een materiële invloed te hebben op de jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2018.

21. Identiteit van de moederonderneming met volledige consolidatie

DASSAULT BELGIQUE AVIATION
Kunstlaan 41
1040 Brussel - België
Ondernemingsnummer 0406.122.367
Percentage van controle 53,28 %

22. Bezoldigingen commissarissen

Commissaris mandaat

- Honoraria commissaris SABCA
- Honoraria commissaris SABCA Limburg
- Honoraria commissaris SABCA Maroc

TOTAAL

2018	2017
83	84
21	22
14	12
118	118

23. Opsplitsing van het zakencijfer

Leveringen van goederen
Diensten
TOTAAL

2018	2017
138.579	164.275
47.572	52.565
186.151	216.840

24. Verantwoording van de toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit

'De Raad van Bestuur merkt op dat de negatieve resultaten in 2014, 2015, 2016 en 2017 resulteren op een overgedragen verlies in de balans. Rekening houdend met het actieplan om de operationele kosten te verlagen is de Raad van mening dat de boekhoudkundige waarderingsregels op basis van de continuïteit van het bedrijf verder mogen toegepast worden.

Algemene principes van consolidatie

Grondslag voorbereiding

De geconsolideerde jaarrekening van de SABCA-groep is opgesteld in overeenstemming met International Financiële rapporteringsnormen (IFRS), zoals goedgekeurd voor gebruik in de Europese Unie.

De geconsolideerde jaarrekening werd door de raad van bestuur goedgekeurd voor publicatie op 10 april 2019.

De hierna uiteengezette grondslagen voor financiële verslaggeving zijn consistent toegepast door de onderneming en alle geconsolideerde ondernemingen op alle gepresenteerde perioden in deze geconsolideerde jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in duizenden EUR.

Consolidatiemethodes

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de jaarrekening van de moedermaatschappij, SABCA NV, en haar onder haar zeggenschap staande dochterondernemingen, na eliminatie van alle intercompany-transacties.

Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de moedermaatschappij zeggenschap heeft verkregen tot de datum waarop de zeggenschap eindigt. Er is sprake van zeggenschap wanneer SABCA wordt blootgesteld aan, of rechten heeft op, veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en het vermogen heeft om die rendementen te beïnvloeden door zijn macht over de deelneming. De jaarrekeningen van dochterondernemingen worden opgesteld volgens het rapportageschema van de moedermaatschappij, met behulp van consistente grondslagen voor financiële verslaggeving.

Minderheidsbelangen vertegenwoordigen het deel van de winst of het verlies en de nettoactiva die niet door de groep worden gehouden en worden afzonderlijk in de winst- en verliesrekening en binnen het eigen vermogen in de geconsolideerde balans, afzonderlijk van het eigen vermogen, gepresenteerd.

Lijst van geconsolideerde ondernemingen op 31 december 2018

SABCA N.V. controleert rechtstreeks, op exclusieve wijze haar filiaal SABCA Limburg N.V., Dellestraat, 54 te 3560 Lummen - BE 0438.251.146.

SABCA controleert, voor 60 %, haar filiaal SABCA Maroc, Technopôle de l'Aéroport Med 5 à Nouaceur Casablanca Marokko, handelsregister 258999 – BTW 40489159.

De volgende dochteronderneming wordt uitgesloten van de geconsolideerde ondernemingen:

SABCA (C.D.R.) BVBA, Haachtsesteenweg, 1470 te 1130 Brussel - BE 0451.147.295

Gebruik van schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep vereist vaak beoordelingen door het management bij het formuleren van de financiële positie en resultaten van de Groep. Bij het bepalen en toepassen van grondslagen voor financiële verslaggeving is vaak een beoordeling van posten vereist waarbij de keuze van het specifieke beleid of te hanteren ramingen of veronderstellingen wezenlijk van invloed kunnen zijn op de gerapporteerde resultaten of de nettovermogenspositie van de Groep; het is mogelijk dat later wordt vastgesteld dat een andere keuze beter zou zijn geweest. De ramingen gemaakt op de datum van het rapport weerspiegelen de bestaande voorwaarden op deze datum.

Het management is van mening dat ramingen en veronderstellingen met betrekking tot opbrengsten, voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen en de opname van uitgestelde belastingvorderingen zijn essentiële ramingen zijn.

IAS 1 – Voorstelling van de financiële staten

Vorderingen en schulden

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden in de balans opgenomen tegen nominale waarde (in het algemeen het oorspronkelijk gefactureerde bedrag) verminderd met een voorziening voor dubieuze debiteuren, indien aanwezig. Een dergelijke voorziening wordt opgenomen in het bedrijfsresultaat wanneer het waarschijnlijk is dat de onderneming niet alle verschuldigde bedragen kan innen. Voorzieningen worden op individuele basis berekend.

Handels- en andere schulden worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de kosten op het moment van opname.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen omvatten kasmiddelen en deposito's bij banken. Kasequivalenten zijn kortlopende, uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag gekend is en die geen materieel risico van waardeverandering in zich dragen.

IAS 2 – Voorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de netto verkoopwaarde.

De kosten van afgewerkte goederen en werk in uitvoering omvatten de grondstoffen, andere productiematerialen, directe arbeidskosten, andere directe kosten en een toerekening van indirecte kosten gebaseerd op de normale capaciteit van de productiefaciliteiten. De kostprijs van voorraden omvat de inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De waarde van de voorraden wordt bepaald op basis van individuele bevoorradingsloten en hun verbruik op basis van de first-in, first-out methode (FIFO).

De realiseerbare nettowaarde is de geraamde verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering minus de geschatte kosten van voltooiing en de geschatte kosten van voltooiing van de verkoop. Elke afschrijving aan RNW en eventuele voorraadverliezen worden als last opgenomen wanneer ze zich voordoen :

- voor items die verband houden met productie- of onderhoudsprogramma's, onbruikbaar zijn of waarvan de toleranties, normen, technische configuratie of conceptie zijn veranderd;
- voor items die niet zijn verplaatst tijdens de 24 voorgaande maanden tenzij het gebruik ervan in de nabije toekomst wordt verwacht.

Elke terugname wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening in de periode waarin de terugname plaatsvindt.

IAS 12 - Belastingen op het resultaat

Belastingen op de winst- en verliesrekening van het jaar omvatten de huidige en uitgestelde belastingen. Belastingen op de winst worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

Courante belastingen

De actuele belasting is de verwachte belasting op het belastbaar inkomen voor het jaar, op basis van belastingtarieven waarvan het wetgevingsproces substantieel is afgesloten op de balansdatum, en eventuele aanpassingen van de verschuldigde belasting met betrekking van voorgaande jaren.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van de balansmethode, voor tijdelijke verschillen tussen de belastingbasis van activa en passiva en hun boekwaarde voor financiële rapporteringsdoeleinden.

Een uitgestelde belastingvordering wordt alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat er belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die kunnen worden aangewend voor de verrekenbare tijdelijke verschillen, niet-gecompenseerde fiscale verliezen en fiscaal verrekenbare tegoeden. Uitgestelde belastingvorderingen worden op elke verslagdatum beoordeeld en worden verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat gerelateerd belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingverplichtingen worden gesaldeerd, indien er een in rechte afdwingbaar recht bestaat om actuele belastingvorderingen te verrekenen met kortlopende belastingverplichtingen en de uitgestelde inkomstenbelastingen betrekking hebben op dezelfde belastbare entiteit en dezelfde belastingautoriteit.

IFRS 8 - Gesegmenteerde informatie

Het management volgt de resultaten van elk van de drie activiteiten (burgerluchtvaart, defensie en lucht- en ruimtevaart) in de luchtvaartbouw niet apart op, om beslissingen te nemen over de toewijzing van middelen en de beoordeling van de prestaties.

IAS 16 – Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs, verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen.

De kostprijs omvat de aankoopprijs en alle kosten die direct toerekenbaar zijn om het actief naar de locatie en in de staat te brengen zoals noodzakelijk om te kunnen werken op de manier die door het management is bedoeld. De kostprijs van een zelfgebouwd actief wordt bepaald volgens dezelfde principes als voor een verworven actief en omvat de materiaalkosten, directe arbeidskosten en een passend deel van de indirecte kosten. Financieringskosten zijn niet inbegrepen in de kostprijs van het actief.

Latere uitgaven ter vervanging of vernieuwing van componenten van bepaalde materiële vaste activa worden geboekt als de verwerving van een afzonderlijk actief en het vervangen activum wordt afgeschreven. Het activeren van latere uitgaven vindt enkel plaats wanneer deze uitgaven de toekomstige economische voordelen eigen aan het materieel vast actief vergroot. Herstellingen en onderhoud die de economische levensduur van het desbetreffende activabestanddeel niet verlengen, worden als uitgaven geboekt wanneer zij worden aangegaan.

Materiële activa ontvangen van derden of verworven in naam van derden en in het bezit van de onderneming voor gebruik bij de productie van goederen worden geboekt als materiële vaste activa waarbij de Groep vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen op zich neemt, en worden tegen reële waarde gewaardeerd. De overeenkomstige verplichtingen zijn opgenomen onder leningen en ontleningen.

Afschrijvingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht vanaf de datum waarop het actief beschikbaar is voor gebruik, met behulp van de lineaire afschrijvingsmethode en de degressieve afschrijvingsmethode over de geschatte gebruiksduur van elk materieel vast actief. De geschatte gebruiksduur van de respectieve activacategorieën is als volgt:

- Gebouwen	30 jaar	lineaire methode
- Dakenwerken	10 jaar	lineaire methode
- Zware werktuigmachines	10 jaar	lineaire methode
- Installaties, machines en uitrusting	10 jaar	degressieve afschrijvingsmethode
- Meubilair en kantoorapparatuur	10 jaar	degressieve afschrijvingsmethode
- Voertuigen	5 jaar	lineaire methode
- Computerapparatuur	5 jaar	degressieve afschrijvingsmethode

De terreinen worden niet afgeschreven aangezien deze geacht worden een onbepaalde levensduur te hebben.

Verbeteringen in leaseovereenkomsten worden afgeschreven over de leaseperiode tenzij een kortere gebruiksduur wordt verwacht. Baten en verliezen van vervreemdingen worden opgenomen in het bedrijfsresultaat.

IAS 17 – Leasingovereenkomsten

Leases van materiële vaste activa waarbij de Groep vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen op zich neemt, worden geclassificeerd als financiële leaseovereenkomsten op het moment van aanvang van de leaseperiode.

Elke leasebetaling wordt zo over de financierings- en andere lasten verdeeld dat een constante spreiding van het uitstaande financieringssaldo wordt verkregen. De overeenkomstige verplichtingen, zonder financieringslasten, worden opgenomen onder opgenomen en verstrekte leningen. Het rente-element wordt ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht als een financieringskost over de leaseperiode.

IAS 18 - Opbrengsten uit gewone activiteiten

Vervangen door IFRS 15.

IAS 19 - Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding omvatten pensioenplannen. Voor de toegezegd-pensioenregelingen van de Groep worden de pensioenkosten voor elke regeling afzonderlijk beoordeeld aan de hand van de 'projected unit credit'-methode. De in de balans opgenomen pensioenverplichting wordt bepaald als de contante waarde van de verplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten, waarbij gebruik wordt gemaakt van rentetarieven van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit luidend in de valuta waarin het pensioen zal worden uitbetaald en met een looptijd die vergelijkbaar is met die van de overeenkomstige pensioenverplichting, minus de reële waarde van de fondsbeleggingen.

Voor de toegezegde-bijdrageregelingen van de Groep worden bijdragen aan pensioenregelingen opgenomen als een last in de winst-en-verliesrekening naarmate de gerelateerde dienstverlening wordt geleverd. De Belgische toegezegde bijdrageregelingen zijn bij wet onderworpen aan minimale gewaarborgde rendementen. De pensioenwetgeving werd eind 2015 gewijzigd en definieert het minimum gewaarborgde rendement als een variabel percentage gekoppeld aan de rendementen op overheidsobligaties zoals waargenomen op de markt vanaf 1 januari 2016.

Voor 2018 evenaart het gegarandeerde minimumrendement deze van 2017, 1,75% voor werkgeversbijdragen en werknemersbijdragen. De oude tarieven (3,25% op werkgeversbijdragen en 3,75% op werknemersbijdragen) blijven van toepassing op de in het verleden opgebouwde bijdragen in de groepsverzekering per 31/12/2015.

Ontslagvergoedingen

Deze vergoedingen vloeien voort uit de beslissing van de groep om de tewerkstelling van een werknemer of een groep werknemers te beëindigen vóór de normale pensioendatum of uit de beslissing van een werknemer om vrijwillig ontslag te aanvaarden in ruil voor deze vergoedingen.

Deze vergoedingen worden opgenomen als een verplichting en een last op de vroegste van de volgende datums: wanneer de groep het aanbod van die voordelen niet langer kan intrekken, of wanneer de groep kosten voor een herstructurering opneemt die binnen het toepassingsgebied van IAS 37 valt en betrekking heeft op ontslagvergoedingen. Als vergoedingen afhankelijk zijn van toekomstige dienstverlening, worden ze niet behandeld als ontslagvergoedingen, maar als personeelsbeloningen na uitdiensttreding.

Kortetermijnbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden op een niet-gedisconteerde basis gewaardeerd en worden als last opgenomen naarmate de gerelateerde dienst wordt geleverd.

IAS 20 - Overheidssubsidies

Overheidssubsidies met betrekking tot de aankoop vaste activa worden, geclassificeerd als uitgesteld baten en opgenomen als inkomsten in verhouding tot de afschrijving van de onderliggende waarde.

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer er een redelijke zekerheid bestaat dat ze zullen worden ontvangen en dat de groep de daaraan verbonden voorwaarden zal naleven.

Overheidsleningen zullen worden opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming met IAS 39. De lening die kan worden kwijtgescholden wordt opgenomen als ontvangsten wanneer de entiteit voldoet aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de lening.

IAS 21 - Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de interne wisselkoers die geldt op de transactiedatum. De interne wisselkoers is gebaseerd op de beste schatting van tussentijdse prognoses en wordt gedurende het jaar geïnjecteerd in geval van sterke variatie of officiële herwaardering / afschrijving.

Monetaire activa en passiva uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op balansdatum.

De resulterende winsten en verliezen die voortvloeien uit de afwikkeling van transacties in vreemde valuta worden in de winst- en verliesrekening van de periode opgenomen als financieel resultaat.

Activa en passiva van buitenlandse entiteiten die in de consolidatie zijn opgenomen, worden omgerekend in euro tegen de wisselkoersen die van toepassing zijn op de balansdatum. De resultatenrekening van buitenlandse entiteiten wordt omgerekend naar euro tegen de gemiddelde wisselkoersen van het jaar (bij benadering de wisselkoersen die gelden op de datums van de transacties). De componenten van het eigen vermogen die toewijsbaar zijn aan de aandeelhouders van de onderneming worden tegen historische koersen omgerekend.

IAS 36 - Bijzondere waardevermindering van activa

De boekwaarden van materiële vaste activa en andere immateriële activa worden op elke balansdatum herzien om te bepalen of er indicaties zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Als een dergelijke indicatie bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen wanneer de boekwaarde de realiseerbare waarde overschrijdt. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Een bijzonder waardeverminderingverlies met betrekking tot de activa van de groep, met uitzondering van goodwill, dat in voorgaande perioden werd opgenomen, wordt op elke balansdatum beoordeeld op indicaties dat het bijzonder waardeverminderingverlies is afgenomen of niet langer bestaat. Als er een wijziging is geweest in de schattingen die zijn gebruikt om de realiseerbare waarde op activa, met uitzondering van goodwill, te bepalen, dan wordt het eerder opgenomen bijzonder waardeverminderingverlies teruggeboekt via de niet-recurrente opbrengsten/(kosten)items in de winst- en verliesrekening, voor zover de boekwaarde van het actief de realiseerbare waarde niet overschrijdt.

IAS 37 - Voorzieningen, onvoorziene gebeurtenissen

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de geconsolideerde balans wanneer:

- er een huidige (juridische of constructieve) verplichting is als gevolg van een gebeurtenis in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen;
- een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het bedrag van de verplichting.

Indien de impact materieel is, worden voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan tegen een rente die de huidige marktbeoordelingen van de tijdswaarde van geld weerspiegelt.

Herstructurering

Een voorziening voor herstructurering wordt opgenomen als er een formeel en gedetailleerd herstructureringsplan werd goedgekeurd en als de herstructurering is begonnen of aan de betrokkenen werd aangekondigd vóór de afsluiting van de financiële positie.

De herstructureringsvoorziening omvat alleen de directe uitgaven die voortvloeien uit de herstructurering en die noodzakelijkerwijs gepaard gaan en niet worden geassocieerd met de lopende activiteiten van de onderneming. Er wordt geen voorziening aangelegd voor toekomstige exploitatiekosten.

Verlieslatende contracten

Een voorziening voor verlieslatende contracten wordt opgenomen wanneer de verwachte voordelen die de groep uit een contract verkrijgt, lager zijn dan de onvermijdelijke kosten om aan haar verplichtingen uit hoofde van het contract te voldoen. Een dergelijke voorziening wordt gewaardeerd tegen hetzij de contante waarde van de verwachte kosten van de beëindiging van het contract hetzij de verwachte nettokosten van de voortzetting van het contract, afhankelijk van welke het laagste zijn. Voordat een voorziening wordt opgenomen, neemt de groep op de activa die betrekking hebben op het contract een bijzonder waardeverminderingverlies op.

IAS 38 - Immateriële vaste activa

De onderzoekskosten worden geboekt ten laste van de periode waarin ze worden opgelopen.

Uitgaven voortvloeiend uit ontwikkelingsactiviteiten, waarbij onderzoeksresultaten worden toegepast op een plan of ontwerp voor de productie van nieuwe of substantieel verbeterde producten en processen, worden geactiveerd indien aan alle voorwaarden van IAS 38 is voldaan.

De geactiveerde uitgaven omvatten de kosten van materialen, directe arbeidskosten en andere kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verwerving, bouw of productie.

Immateriële activa met een bepaalde gebruiksduur worden afgeschreven volgens het verbruik van economische voordelen van het immateriële actief.

IAS 39 – Financiële instrumenten

Vervangen door IFRS 9

Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De entiteit heeft dezelfde IFRS'en toegepast als diegene die de voorgaande jaren werden toegepast, met uitzondering van de nieuwe IFRS'en en interpretaties die de entiteit op 1 januari 2018 heeft aangenomen.

Nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties

De Groep heeft voor de eerste keer bepaalde standaarden en wijzigingen toegepast, die van kracht zijn voor jaarlijkse periodes die beginnen op of na 1 januari 2017. De Groep nog geen andere normen, interpretaties of wijzigingen toegepast die werden uitgegeven maar nog niet van kracht zijn. Hoewel deze nieuwe standaarden en wijzigingen voor de eerste keer in 2017 van toepassing zijn, hebben ze geen materiële impact op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. De aard en de impact van elk van de volgende nieuwe normen, wijzigingen en/of interpretaties worden hieronder beschreven:

- Wijzigingen in IAS 7 Kasstroomoverzicht - Initiatief op het gebied van informatieverstopping, van kracht 1 januari 2017
- Wijzigingen in IAS 12 Winstbelastingen - Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen, van kracht per 1 januari 2017
- Jaarlijkse Verbetercyclus - 2014-2016, van kracht per 1 januari 2017

Uitgegeven maar nog niet van kracht zijnde normen

De standaarden en interpretaties die uitgegeven maar nog niet van kracht zijn, tot de datum van uitgifte van de jaarrekening van de Groep, worden hieronder vermeld. De Groep is van plan deze standaarden en interpretaties aan te nemen, indien van toepassing, wanneer deze van kracht worden.

- Wijzigingen in IFRS 2 Op aandelen gebaseerde betalingen - Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties, van kracht per 1 januari 2018
- Wijzigingen in IFRS 4 Verzekeringscontracten - Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten, van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 9 Financiële instrumenten, van kracht per 1 januari 2018
- Wijzigingen in IFRS 9 Financiële instrumenten - Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie, van kracht per 1 januari 2019
- IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten, inclusief wijzigingen in IFRS 15: Ingangsdatum van IFRS 15 en Toelichtingen op IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten, van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 16 Leaseovereenkomsten, van kracht per 1 januari 2019
- IFRS 17 Verzekeringscontracten, van kracht per 1 januari 2021
- Wijzigingen in IAS 28 Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures - Lang lopende belangen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures, van kracht per 1 januari 2019
- Wijzigingen in IAS 40 Vastgoedbeleggingen - Overdrachten van vastgoedbeleggingen, van kracht per 1 januari 2018
- IFRIC 22 Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen, van kracht per 1 januari 2018
- IFRIC 23 Onzekerheid over inkomstenbelastingen, van kracht per 1 januari 2019
- Jaarlijkse Verbetercyclus - 2014-2016, van kracht per 1 januari 2018
- Jaarlijkse Verbetercyclus - 2015-2017, van kracht per 1 januari 2019

De Groep heeft deze wijzigingen onderzocht en beoordeelt momenteel de resultaten. In de loop van 2017 is de Groep begonnen met de beoordeling van de impact van IFRS 9 en IFRS 16 en heeft zij de beoordeling op IFRS 15 voltooid.

Met ingang van 1 januari 2018 heeft de Groep voor het eerst IFRS 9 "Financiële instrumenten" en IFRS 15 "Opbrengsten van contracten met klanten" toegepast, die van toepassing zijn op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2018. In overeenstemming met IAS 8 worden de aard en de gevolgen van deze wijzigingen hieronder beschreven.

IFRS 9 – Financiële instrumenten

In juli 2014 heeft de IASB de definitieve versie van *IFRS 9 Financiële instrumenten* uitgegeven ter vervanging van IAS 39 Financiële instrumenten: Opname en waardering en alle voorgaande versies van IFRS 9. IFRS 9 brengt alle drie aspecten van het boekhoudkundig project voor financiële instrumenten samen: classificatie en waardering, bijzondere waardevermindering en hedge accounting. IFRS 9 is van kracht voor jaarlijkse periodes die beginnen op of na 1 januari 2018, met vroege toegestane toepassing.

De Groep zal de nieuwe standaard toepassen op de vereiste ingangsdatum en verwacht geen significante invloed op haar balans en eigen vermogen.

IFRS 15 – Opbrengsten van contracten met klanten

De Groep heeft IFRS 15 toegepast volgens de gewijzigde retrospectieve overgangsmethode, dat wil zeggen rekening houdend met het cumulatieve effect van de initiële toepassing van IFRS 15 als een aanpassing aan de openingsbalans van IFRS 15. eigen vermogen per 1 januari 2018. Als gevolg hiervan is de vergelijkende informatie niet aangepast en blijft deze gepresenteerd in overeenstemming met IAS 18 en IAS 11.

De toepassing van IFRS 15 op de winst- en verliesrekening van het boekjaar gesloten op 31 december 2018 had de volgende effecten:

31 December 2018	Saldo zonder toepassing IFRS 15	Aanpassing	Herwerkt
Opbrengsten	195.842	-	195.842
Bedrijfskosten	-185.338	-	-185.338
Operationeel resultaat	10.504		10.504
Financiële opbrengsten	3.907	+16	3.923
Financiële kosten	-7.380		-7.380
Belastingen op het resultaat	-1.822	-5	-1.827
Netto winst	5.209	+11	5.220

De belangrijkste impact van de toepassing van deze standaard is de opname van een financieringscomponent wanneer deze aanzienlijk is. De financieringscomponent bestaat wanneer er voor een bepaald contract een aanzienlijk verschil is tussen het moment van verzamelen (via langetermijnvoorschotten) en het tijdstip van de omzeterkenning. Toekomstige inkomsten en als gevolg daarvan zullen de bedrijfsopbrengsten van de relevante contracten worden verhoogd met deze financieringscomponent, gecompenseerd door een financiële last die gedurende de looptijd van het contract wordt erkend.

Het uitgangspunt van IFRS 15 is dat een entiteit omzet moet opnemen om de overdracht van beloofde goederen of diensten aan klanten te vertegenwoordigen tegen een bedrag dat gelijk is aan de vergoeding die de entiteit verwacht te ontvangen in ruil voor van deze goederen of diensten. Dit fundamentele principe wordt gepresenteerd in een kader van een vijfstappenmodel:

- Identificeer contracten met klanten
- Identificeer de prestatieverplichtingen in contracten
- Bepaal de transactieprijs
- Wijs transactieprijs toe aan contractuele serviceverplichtingen
- Herken opbrengsten als de entiteit een prestatieverplichting vervult.

De standaard vereist dat entiteiten hun oordeel uiten bij het beoordelen van alle relevante feiten en omstandigheden bij het toepassen van elke stap van het model op contracten met hun klanten.

Identificeer de prestatieverplichtingen in het contract

De prestatievereisten die in de contracten zijn vastgelegd, worden weergegeven in een gedetailleerde uitsplitsingsstructuur, die de ontwikkelingsfasen, productie- of servicebatches voor elk contract weergeeft. De Groep stelde vast dat de ontwikkelingsfase en de productiefase verschillend zouden kunnen zijn.

Bepaal de transactieprijs

De standaard bepaalt met name dat de verkoopprijs moet worden aangepast op basis van de financieringselementen die als significant worden beschouwd, om een "contante verkoopprijs" voor de geleverde dienst weer te geven. De financieringscomponent bestaat wanneer, voor een bepaald contract, er een aanzienlijk verschil is tussen de tijd dat betalingen worden ontvangen en wanneer de opbrengsten worden opgenomen.

Toekomstige inkomsten en als gevolg daarvan zullen de bedrijfsopbrengsten van de relevante contracten worden verhoogd met deze financieringscomponent, gecompenseerd door een financiële last die gedurende de looptijd van het contract wordt erkend.

Prijsherzieningsformules zijn alleen opgenomen voor zover het zeer waarschijnlijk is dat een significante terugname van het bedrag van de cumulatieve inkomsten niet zal plaatsvinden. De Groep gebruikt de "meest waarschijnlijke hoeveelheid" -benadering om variabele overwegingen te schatten.

Opbrengstverantwoording wanneer (of zoals) de entiteit aan een prestatieverplichting voldoet.

Het merendeel van de opbrengsten van de Groep wordt op een bepaald moment geregistreerd, op dat moment wordt het eigendom van de artikelen overgedragen aan de klant. Een analyse van de contractportefeuille van de Groep bevestigde dat niet was voldaan aan de criteria van IFRS 15 voor omzetverantwoording in de tijd, aangezien de meeste contracten geen recht op compensatie voor voltooide werken die de bestaande klantenverplichtingen overschrijden.

De volgende tabel geeft informatie over vorderingen, activa en verplichtingen met betrekking tot contracten met klanten:

	31/12/2018	01/01/2018
Handelsvorderingen	67.321	53.462
Contractuele activa	35.809	35.505
Contractuele passiva	-52.217	-55.183
Totaal	50.912	33.784
Vlottende	76.889	54.176
Niet vlottende	-25.976	-20.392

Contractuele activa hebben voornamelijk betrekking op groepsrechten op de vergoeding van verrichte werkzaamheden, maar niet gefactureerd op de afsluitingsdatum. Contractuele activa worden overgedragen naar de vorderingen wanneer de rechten onvoorwaardelijk worden. Contractuele verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op voorschotten ontvangen van klanten op langlopende projecten.

Aanzienlijke veranderingen in contractactiva en -verplichtingen tijdens de periode zijn als volgt:

	Contractuele activa	Contractuele passiva
Erkende opbrengsten die aan het begin van de periode in het saldo van de contractverplichtingen waren opgenomen		35.542
Stijgingen als gevolg van ontvangen contanten, exclusief bedragen die als opbrengsten voor de periode zijn opgenomen		-38.509
Overdracht van contractuele activa erkend aan het begin van de periode naar vorderingen	-7.405	
Verhoogt als gevolg van veranderingen in de voortgangsmeting	7.708	

IFRS 16 – Leases

IFRS 16 werd uitgegeven in januari 2016 en vervangt IAS 17 Leases, IFRIC 4 *Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat*, SIC-15 *Operationele leases - Prikkel* en SIC-27 *Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst*. IFRS 16 beschrijft de grondslagen voor de opname, waardering, presentatie en openbaarmaking van leaseovereenkomsten en schrijft voor dat lessee alle leaseovereenkomsten verwerkt onder één enkel model op de balans, vergelijkbaar met de verwerking van financiële leaseovereenkomsten volgens IAS 17. De standaard omvat twee opnamevrijstellingen voor lessees - leaseovereenkomsten van 'laagwaardige' activa (bijv. personal computers) en kortlopende leaseovereenkomsten (dat wil zeggen, leaseovereenkomsten met een leasetermijn van 12 maanden of minder). Op de startdatum van een leaseovereenkomst zal een lessee een verplichting opnemen om leasebetalingen te doen (dit is de leaseverplichting) en zal hij een actief opnemen dat het recht vertegenwoordigt om het onderliggende actief gedurende de leasetermijn te gebruiken (d.i. het gebruiksrecht-actief). Lessees zijn verplicht de rentelasten op de leaseverplichting en de afschrijvingskosten van het gebruiksrecht-actief afzonderlijk op te nemen. Lessees zullen ook verplicht zijn om de leaseverplichting te herwaarderen bij het optreden van bepaalde gebeurtenissen (bijv. een wijziging in de leasetermijn, een verandering in toekomstige leasebetalingen als gevolg van een verandering in een index of een tarief dat wordt gebruikt om die betalingen te bepalen). De lessee zal in het algemeen het bedrag van de herwaardering van de leaseverplichting opnemen als een aanpassing in het gebruiksrecht-actief.

IFRS 16 is van kracht voor jaarlijkse periodes die beginnen op of na 1 januari 2019. Vroegtijdige toepassing is toegestaan, maar niet voordat een entiteit IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten toepast. Een lessee kan ervoor kiezen om de standaard toe te passen met een volledige retrospectieve of gewijzigde retrospectieve benadering. De overgangsbepalingen van de standaard laten bepaalde afwisselingen toe.

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN S.A.B.C.A. NV OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

(GECONSOLIDEERDE JAARREKENING)

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van S.A.B.C.A. NV (de “vennootschap”) en haar filialen (samen “de Groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 1 juni 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van S.A.B.C.A. N.V. uitgevoerd gedurende 11 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2018 omvat, alsook het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing, waarvan het totaal van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie 333.823 KEUR bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet gerealiseerde resultaten afsluit met een winst van het boekjaar (aandeel van de groep) van 5.193 KEUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Groep op 31 december 2018 alsook van zijn geconsolideerde resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Evaluatie van de implicaties verbonden aan het beëindigen van een programma

Toelichting 20

Geïdentificeerd risico

S.A.B.C.A. N.V. werd geconfronteerd met beslissingen tot stopzetting van een lopend programma . De impacten werden door de directie beoordeeld.

Voorgaande vormt een kernpunt van de controle gezien het impact en de complexiteit van de evaluaties en het belang van de hierbij door de directie uitgeoefende beoordelingen en inschattingen.

Controle-benadering

Aan de hand van onderhouden met de directies hebben we kennis genomen van het contractueel kader en de evolutie in dit verband en van de wijze waarop de risico's werden in kaart gebracht en geëvalueerd.

We hebben de benadering om de impacten van de beslissing in kaart te brengen en de weerhouden hypothesen beoordeeld; de uitgevoerde evaluaties werden op rekenkundige juistheid gecontroleerd.

Resultaat erkenning op programma's

Geïdentificeerd risico

De activiteit van S.A.B.C.A. N.V. bestaat in belangrijke mate in de uitvoering van programma's. De resultaten van deze programma's en derhalve ook de gebeurlijke aanleg van voorzieningen voor verliescontracten, hangen af van diverse factoren, zoals bijvoorbeeld de realisatie van de ingeschatte leercurve, de beheersing van de kosten op het groot niveau, de afname-volumes, ...

Controle-benadering

Onze controlewerkzaamheden bestonden uit:

- Het verwerven cq. actualiseren van ons begrip van de contractvoorwaarden en van de status van uitvoering door middel van gesprekken met program managers;
- Verificatie van de consistentie van toegepaste methodiek inzake marge-erkenning;
- Het testen van de basishypothesen gehanteerd door het management.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen ;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch van de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vennootschap ter hand heeft genomen of zal nemen.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie vervat in dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie vervat in dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening, een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. We formuleren geen "assurance"-conclusie over het geconsolideerd jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, dat deel uitmaakt van sectie DV1 van het jaarrapport. De vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het referentiemodel van de Global Reporting Initiative (GRI). Overeenkomstig artikel 144, § 1, 6° van het Wetboek van vennootschappen spreken wij ons niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met het vermelde GRI referentiemodel.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht, en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

De geconsolideerde jaarrekening vloeit voort uit een extracomptabele verwerking..
Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 29 april 2019
Mazars Bedrijfsrevisoren BCVBA
Vertegenwoordigd door

Lieven Acke
Bedrijfsrevisor

Jaarverslag 2018 van de Raad van Bestuur

Gewone Algemene Vergadering van 6 juni 2019

JAARREKENING

Niet-geconsolideerde rekeningen	30
Verslag van de commissaris over de jaarrekening	48

Balans niet geconsolideerd

Statutaire rekeningen volgens het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel

(in duizenden euros)

Activa	Toel.	Codes	2018	2017
Vaste activa		21/28	31.063	27.674
Immateriële vaste activa	6.2	21	7.540	9.178
Materiële vaste activa	6.3	22/27	20.198	15.664
Terreinen en gebouwen		22	11.927	5.555
Installaties, machines en uitrusting		23	6.663	8.690
Meubilair en rollend materieel		24	1.603	1.413
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		27	5	6
Financiële vaste activa		28	3.325	2.832
Verbonden ondernemingen	6.4.1	280/1	3.065	2.572
Deelnemingen		280	3.065	2.572
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		282/3	81	81
Deelnemingen	6.4.2	282	81	81
Andere financiële vaste activa	6.4.3	284/8	179	179
Aandelen		284	173	173
Vorderingen en borgtochten in contanten		285/8	6	6
Vlottende activa		29/58	189.679	213.178
Vorderingen op meer dan één jaar		29	7.180	0
Handelsvorderingen		290	7.180	0
Vorraden en bestellingen in uitvoering		3	29.495	55.708
Vorraden		30/36	29.301	27.004
Grond- en hulpstoffen		30/31	6.685	11.580
Handelsgoederen		34	21.228	14.948
Vooruitbetalingen		36	1.388	476
Bestellingen in uitvoering		37	194	28.704
Vorderingen op ten hoogste één jaar		40/41	65.247	60.150
Handelsvorderingen		40	57.515	50.703
Overige vorderingen		41	7.732	9.447
Geldbeleggingen	6.6	50/53	80.654	92.785
Overige beleggingen		51/53	80.654	92.785
Liquide middelen		54/58	6.351	3.546
Overlopende rekeningen	6.6	490/1	752	989
Totaal der activa		20/58	220.742	240.852

(in duizenden euros)

Passiva	Toel. Codes	2018	2017
Eigen vermogen	10/15	27.513	15.931
Kapitaal	6.7.1 10	12.400	12.400
Geplaatst kapitaal	100	12.400	12.400
Herwaarderingsmeerwaarden	12	7.088	
Reserves	13	14.623	14.555
Wettelijke reserve	130	1.240	1.240
Onbeschikbare reserves	131	595	595
Andere	1311	595	595
Belastingvrije reserves	132	1.028	960
Beschikbare reserves	133	11.760	11.760
Overgedragen winst (verlies)	14	-6.882	-11.468
Kapitaalsubsidies	15	284	444
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	16	43.494	66.286
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/6	43.451	66.243
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	561	43
Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	1.036	1.689
Overige risico's en kosten	164/5	41.854	64.511
Uitgestelde belastingen	168	43	43
Schulden	17/49	149.735	158.635
Schulden op meer dan één jaar	6.9 17	96.702	85.614
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	33.477	19.087
Overige schulden	178/9	63.225	66.527
Schulden op ten hoogste één jaar	6.9 42/48	51.750	65.665
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	842	970
Financiële schulden	43	0	5
Kredietinstellingen	430/8	0	5
Handelsschulden	44	19.855	17.933
Leveranciers	440/4	19.855	17.933
Vooruitbetalingen op bestellingen	46	18.488	34.667
Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	12.366	11.469
Belastingen	450/3	273	144
Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	12.093	11.325
Overige schulden	47/48	199	621
Overlopende rekeningen	6.9 492/3	1.283	7.356
Totaal der passiva	10/49	220.742	240.852

Resultatenrekening niet geconsolideerd

Statutaire rekeningen volgens het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel

(in duizenden euros)

	Toel.	Codes	2018	2017
Bedrijfsopbrengsten		70/76A	151.118	198.367
Omzet	6.10	70	182.523	208.147
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering : toename (afname)	(+)/(-)	71	-41.853	-20.124
Geproduceerde vaste activa		72	5.162	6.388
Andere bedrijfsopbrengsten	6.10	74	4.752	3.906
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	6.12	76A	534	50
Bedrijfskosten		60/66A	-149.132	-206.384
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		60	36.685	36.593
Aankopen		600/8	36.874	34.987
Voorraad : afname (toename)	(+)/(-)	609	-189	1.606
Diensten en diverse goederen		61	77.424	80.231
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(+)/(-)	6.10 62	57.479	60.508
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	11.799	12.489
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen : toevoegingen (terugnemingen)	(+)/(-)	6.10 631/4	-12.861	4.880
Voorzieningen voor risico's en kosten : toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	(+)/(-)	6.10 635/8	-22.359	9.554
Andere bedrijfskosten	6.10	640/8	861	884
Niet-recurrente bedrijfskosten	6.12	66A	104	1.245
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)	(+)/(-)	9901	1.986	-8.017
Financiële opbrengsten		75/76B	3.692	7.766
Recurrente financiële opbrengsten		75	3.692	7.766
Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	2
Opbrengsten uit vlottenden activa		751	134	285
Andere financiële opbrengsten	6.11	752/9	3.558	7.479
Niet-recurrente financiële opbrengsten	6.12	76B	0	0
Financiële kosten		65/66B	-1.013	-5.228
Recurrente financiële kosten	6.11	65	1.013	5.228
Kosten van schulden		650	445	545
Andere financiële kosten		652/9	568	4.683
Niet-recurrente financiële kosten	6.12	66B	0	0
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting	(+)/(-)	9903	4.665	-5.479

(in duizenden euros)

	Toel.	Codes	2018	2017
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belastingen (+)/(-)		9903	4.665	-5.479
Overboeking naar de uitgestelde belastingen		680	0	-3
Belastingen op het resultaat	(+)/(-)	6.13 67/77	-11	-3
Belastingen		670/3	11	3
Winst (Verlies van het boekjaar	(+)/(-)	9904	4.654	-5.485
Onttrekking aan de belastingvrije reserves		789	0	0
Overboeking naar de belastingvrije reserves		689	-69	-78
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	(+)/(-)	9905	4.585	-5.563
Resultaatverwerking				
Te bestemmen winst (verlies)	(+)/(-)	9906	-6.882	-11.467
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	(+)/(-)	(9905)	4.585	-5.563
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar	(+)/(-)	14P	-11.467	-5.904
Over te dragen winst (verlies)	(+)/(-)	(14)	-6.882	-11.467
Uit te keren winst		694/7	0	0
Vergoeding van het kapitaal		694	0	0

Toelichting

(Behalve anders vermeld zijn alle gegevens uitgedrukt in duizenden euros)

STAAT VAN DE IMMATERIELE VASTE ACTIVA

(Post 21 van de activa - Bijlage 6.2)

Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa

Per einde van het boekjaar

Afschrijvingen en waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Geboekt

Per einde van het boekjaar

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Codes	1) Kosten van ontwikkeling	2) Kosten van onderzoek die werden gemaakt tijdens een boekjaar dat een aanvang heeft genomen vóór 01/01/2016	2) Kosten van onderzoek die werden gemaakt tijdens een boekjaar dat een aanvang heeft genomen na 31/12/2015	3) Concessies, octrooien, licenties, enz.
805-P	119.961	31.172		3.024
802	3.916		1.246	
805	123.877	31.172	1.246	3.024
812-P	111.118	30.837		3.024
807	5.219	335	1.246	
812	116.337	31.172	1.246	3.024
	7.540	0	0	0

STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA

(Posten 22 tot 27 van de activa - Bijlage 6.3)

Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Aanschaffingen

Per einde van het boekjaar

Meerwaarden

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Geboekt

Per einde van het boekjaar

Afschrijvingen en waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Geboekt

Per einde van het boekjaar

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Codes	1) Terreinen en gebouwen (post 22)	2) Installaties, machines en uitrusting (post 23)	3) Meubilair en rollend materieel (post 24)	6) Activa in aanbouw en vooruitbetalingen (post 27)
819-P	55.124	104.085	19.013	8
816	490	1.054	901	
819	55.614	105.139	19.914	8
825P				
821	7.088			
825	7.088	0	0	0
832-P	49.569	95.395	17.600	3
827	1.205	3.081	711	1
832	50.774	98.476	18.311	4
	11.928	6.663	1.603	4

STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

(Post 28 van de activa - Bijlage 6.4)

Verbonden ondernemingen - Deelnemingen en aandelen

Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Aanschaffingen

Per einde van het boekjaar

Waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Per einde van het boekjaar

Niet-opgevraagde bedragen

Per einde van het vorige boekjaar

Per einde van het boekjaar

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Ondernemingen met deelnemingsverhouding - Deelnemingen/aandelen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Overboekingen van een post naar een andere

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Verbonden ondernemingen - Vorderingen

Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Toevoegingen

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Codes	Ondernemingen	
	1) Verbonden (post 280)	3) Andere (post 284)
839-P	13.060	2.219
836	493	
839	13.553	2.219
852-P	10.481	2.047
852	10.481	2.047
855-P	7	
855	7	
	3.065	173
839-P	(post 282)	
838	81	
	0	
285-P		(post 285/8) 6
858		1
		7

INLICHTINGEN OMTRENT DE DEELNEMINGEN

(Bijlage 6.5.1)

Hieronder worden de ondernemingen vermeld waarin de onderneming een deelneming bezit (opgenomen in de posten 280 en 282 van de activa), alsmede de andere ondernemingen waarin de onderneming maatschappelijke rechten bezit (opgenomen in de posten 284 en 51/53 van de activa) ten belope van ten minste tien procent van het geplaatste kapitaal.

NAAM, volledig adres van de ZETEL en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks		dochters	Jaar-rekening per	Munt- eenheid	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Aantal	%	%				
- SABCA Limburg N.V. Dellestraat 54 B 3560 LUMMEN - BELGIE BE 0438.251.146	499.975	99,99		31.12.18	EUR	6.629	1.261
- SABCA (C.D.R.) SPRL Haachtsesteenweg 1470 1130 Brussel BELGIE BE 0451.147.295	73	97,33		31.12.18	EUR	11	0
- FLABEL CORPORATION S.A. Auguste Reyers 80 1030 Brussel 3 BELGIE BE 0465.127.074	273	27,30	6,50	31.12.17	EUR	404	1
- SABCA Maroc S.A.S. Technopôle de l'Aéroport Med5 27000 Nouaceur CASABLANCA - MAROKKO Buitenlandse onderneming	627	60,00		31.12.18	MAD	13.274	736

OVERIGE GELDBELEGGINGEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (ACTIVA)

(Post 51/53 en 490/1 van de activa - Bijlage 6.6)

Overige geldbeleggingen

Termijnrekeningen bij kredietinstellingen

met een resterende looptijd of opzegtermijn van:

- hoogstens één maand
- meer dan één maand en hoogstens één jaar
- meer dan één jaar

Codes	2018	2017
53	80.653	92.785
8686	2.499	3.585
8687	76.154	87.200
8688	2.000	2.000

Overlopende rekeningen

Uitsplitsing van de post 490/1 van de activa indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt

- Over te dragen kosten :
- Goederen en diensten
- Te ontvangen bankrente

2018
752
744
8

STAAT VAN HET KAPITAAL EN DE AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

(Bijlagen 6.7.1 & 6.7.2))

Staat van het kapitaal

Maatschappelijk kapitaal

- Geplaatst kapitaal per einde van het vorig boekjaar
- Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar
- Samenstelling van het kapitaal
- Soorten aandelen : Zonder vermelde nominale waarde
- Aandelen op naam
- Gedematerialiseerde aandelen

Codes	Bedragen	Aantal aandelen
100P	12.400	
100	12.400	
		2.400.000
8702		2.245.827
8703		154.173

Aandeelhoudersstructuur van de onderneming op de datum van de jaarafsluiting

zoals die blijkt uit de kennisgevingen die de onderneming heeft ontvangen overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen, artikel 631 §2 laatste lid en artikel 632 §z laatste lid; de wet van 02/05/2007 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen, artikel 14 vierde lid; en het koninklijk besluit van 21/05/2008 houdende nadere regels betreffende bepaalde multilaterale handelsfaciliteiten, artikel 5.

NAAM van de personen die maatschappelijke rechten van de onderneming in eigendom hebben, met vermelding van het ADRES (van de maatschappelijke zetel, zo het een rechtspersoon betreft), en van het ONDERNEMINGSNUMMER, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft	Aangehouden maatschappelijke rechten			
	Aard	%	Aantal stemrechten	
			Verbonden aan effecten	Niet verbonden aan effecten
- DASSAULT BELGIQUE AVIATION S.A. Avenue des Arts 41 B-1040 BRUXELLES BE0406.132.367		53,28	1.278.650	
- Fokker Aerospace B.V. Industrieweg 4 NL-3351 LB PAPENDRECHT (PAYS-BAS) NL 804 549 096 B01		43,58	1.045.662	

STAAT VAN DE SCHULDEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (PASSIVA)

(Bijlage 6.9)

Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar naar gelang hun resterende looptijd

Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen
Overige schulden
TOTAAL

Codes	Schulden met een resterende looptijd van		
	1) hoogstens één jaar (post 42)	2) meer dan 1 jaar doch hoogstens 5 jaar (post 17)	3) meer dan 5 jaar (post 17)
889		33.477	
890	842	7.884	55.340
	842	41.361	55.340

Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

Belastingen (post 450/3 van de passiva)

Niet-vervallen belastingenschulden

Bezoldigingen en sociale lasten (post 454/9 van de passiva)

Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten

Codes	2018
9073	273
9077	12.093

Overlopende rekeningen

Uitsplitsing van de post 492/3 van de passiva indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt

Financiële kosten op terugbetaalbare voorschotten
Financiële kosten op financiële instrumenten
Toe te rekenen kosten (diverse goederen en diensten)
Over te dragen opbrengsten

2018
601
600
58
17

BEDRIJFSRESULTATEN

(Bijlage 6.10)

Bedrijfsopbrengsten

Netto-omzet (post 70)	182.523
Uitsplitsing per activiteitscategorie	in percentage van omzet
Burgerluchtvaart	48,0
Defensie	21,6
Ruimtevaarttoepassingen	30,4
	100,0
Uitsplitsing per geografische markt	
Binnenland	14,0
Uitvoer	86,0
	100,0

BEDRIJFSRESULTATEN

(Bijlage 6.10)

Bedrijfsopbrengsten

Andere bedrijfsopbrengsten (post 74)

waarvan: Compenserende bedragen ontvangen vanwege de overheid

Bedrijfskosten

Werknemers ingeschreven in het personeelsregister

Totaal aantal op de afsluitingsdatum

Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Personeelskosten (post 62)

Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen

Patronale bijdragen voor sociale verzekeringen

Patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen

Andere personeelskosten

Voorzieningen voor pensioenen (begrepen in de post 635/7)

Toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)

Waardeverminderingen (post 631/4)

Op voorraden en bestellingen in uitvoering

Geboekt

Teruggenomen

Op handelsvorderingen

Geboekt

Teruggenomen

Voorzieningen voor risico's en kosten (post 635/7)

Toevoegingen

Bestedingen en terugnemingen

Andere bedrijfskosten (post 640/8)

Belastingen en taksen op de bedrijfsuitoefening

Andere

Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen

Totaal aantal op de afsluitingsdatum

Gemiddeld aantal berekend in voltijdse equivalenten

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Kosten voor de onderneming

Codes	2018	2017
740	24	112
9086	854	840
9087	812,7	820,7
9088	1.199.503	1.204.963
620	31.013	33.820
621	12.539	13.790
622	2.283	2.236
623	11.644	10.661
(+)/(-) 635	519	-103
9110	11.872	11.583
9111	24.733	6.462
9112		
9113		240
9115	5.988	22.551
9116	28.347	12.996
640	856	884
641/8	5	
9096	117	147
9097	121,7	98,9
9098	217.125	180.379
617	13.208	8.773

FINANCIËLE RESULTATEN

(Bijlage 6.11)

Recurrente financiële opbrengsten

Andere financiële opbrengsten (post 752/9)

Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op het resultaat

Kapitaalsubsidies

Uitsplitsing van de overige financiële opbrengsten

Technische winsten op verkopen en opties

Wisselkoersverschillen

Recurrente financiële kosten

Andere financiële kosten (post 652/9)

Uitsplitsing van de overige financiële kosten

Wisselkoersverschillen

Delcredere

Bankkosten

Nalatigheidsintresten

Codes	2018	2017
9125	232	333
	2.385	5.944
	942	1.201
	336	4.414
	162	202
	71	65
	PM	2

OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN UITZONDERLIJKE OMVANG OF UITZONDERLIJKE MATE VAN VOORKOMEN

(Bijlage 6.12)

Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten

Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten

Meerwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa

Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten

Niet-recurrente bedrijfskosten

Voorzieningen voor niet-recurrente bedrijfsrisico's en -kosten

Andere niet-recurrente bedrijfskosten

Codes	2018	2017
(76A)	534	50
7620	432	
7630	11	13
764/8	91	37
(66A)	104	1.245
6620		432
664/7	104	813

BELASTINGEN EN TAKSEN

(Bijlage 6.13)

Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat van het boekjaar

Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen

Geactiveerde overschotten van betaalde belastingen en voorheffingen

Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren

Verschuldigde of betaalde belastingssupplementen

Bronnen van actieve belastinglatenties

Actieve latenties

Gecumuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten

Andere actieve latenties : Overgedragen investeringsaftrek

Codes	2018
9134	8
9135	40
(-) 9136	33
9138	3
9139	3
9141	11.298
9142	11.298
	7.814

Belasting op de toegevoegde waarde en belastingen ten laste van derden

In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde

Aan de onderneming (aftrekbaar)

Door de onderneming

Ingehouden bedragen ten laste van derden als

Bedrijfsvoorheffing

Codes	2018	2017
9145	22.096	23.786
9146	12.128	13.658
9147	8.627	9.486

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

(Bijlage 6.14)

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en op risico van de onderneming, voor zover deze goederen en waarden niet in de balans zijn opgenomen:

Goederen in depot

Termijnverrichtingen

Verkochte (te leveren) deviezen

	2018
	3.131
	67.990

Verplichtingen voortvloeiend uit de technische waarborgen verbonden aan reeds gepresteerde verkopen of diensten.

De algemene verkoopvoorwaarden voorzien een werkingswaarborg gedurende een periode van 6 maanden. Het is enkel bij zeer zeldzame uitzonderingen dat er inbreuk is op deze regel, bijvoorbeeld, in de ruimtevaart waar ze van 24 tot 60 maanden in voorraad opslaan.

In voorkomend geval, een beknopte beschrijving van de regeling inzake het aanvullend rust- of overlevings-pensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden, met opgave van de genomen maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken.

De onderneming heeft groepsverzekeringspolissen afgesloten ten bate van zijn personeel onder bediendencontract:

- een waarborg van inkomsten op rust- en overlevingspensioen, een aanvullend karakter hebbend met het wettelijk pensioen en welke gebaseerd is op de anciënniteit in dienst, alsook op bezoldiging op het einde van de loopbaan.
- overlijdenskapitaal ten voordele van de aangewezen begunstigden in geval van overlijden van de verzekerde voor de pensioenleeftijd.

De premies zijn krachtens het voorzieningsreglement ten laste van de werkgever en van de verzekerde.

De onderneming heeft groepsverzekeringspolissen afgesloten, enerzijds op basis van de gedane prestaties en anderzijds op basis van de gedane bijdragen. De verzekeringen betreffende het plan met gedane prestaties maken het onderwerp uit van een actuariële berekening in toepassing van de IAS 19 waarvan de verplichting niet opgenomen in de statutaire rekeningen op 31.12.2018 10.531 KEUR bedraagt.

Het plan verzekert de medewerker een eenmalige betaling bij pensionering op basis van de gedane bijdragen.

De Belgische wetgeving vereist een gegarandeerde minimumopbrengst over de duur van de loopbaan voor toegezegde-bijdrageregelingen, die de Groep voornamelijk laat verzekeren door een externe verzekeringsmaatschappij die alle planbijdragen ontvangt en beheert.

Aangezien de boekhoudkundige toepassing van dergelijke toegezegde-bijdrageregelingen door het IASB als conceptueel problematisch beschouwd wordt, behandelt de Groep deze plannen als toegezegde-bijdrageregelingen, maar erkent dat deze plannen kenmerken vertonen van toegezegde-pensioenregelingen, aangezien het rendement van de verzekeringsmaatschappij lager zou kunnen zijn dan de wettelijke vereiste minimumopbrengst. In dit geval dient de werkgever het verschil te compenseren door bijkomende bijdragen.

Deze pensioenregelingen op basis van toegezegde-bijdrageregelingen werden eveneens actuariel berekend volgens IAS 19, waarvan de verplichting niet werd opgenomen in de statutaire rekeningen per 31.12.2018, oplopend tot 487 KEUR.

BETREKKINGEN MET VERBONDEN ONDERNEMINGEN EN MET GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN

(Bijlage 6.15)

Verbonden ondernemingen

Financiële vaste activa : Deelnemingen

Vorderingen

Op meer dan één jaar

Op hoogstens één jaar

Schulden : Op hoogstens één jaar

Financiële resultaten

Opbrengsten uit vlottende activa

Andere financiële kosten

Geassocieerde ondernemingen

Financiële vaste activa : Deelnemingen

Vorderingen : Op meer dan één jaar

Vorderingen : Op hoogstens één jaar

Vorderingen : Op hoogstens één jaar

Codes	VERBONDEN ONDERNEMINGEN	
	2018	2017
(280)	3.065	2.572
9291	10.761	8.422
9301	85	
9311	10.676	8.422
9351	1.141	2.590
9431		21
9471		125
(282)	81	81
9303	7.094	
9313	15.855	23.807
9373	9.072	8.854

FINANCIËLE BETREKKINGEN MET

(Bijlage 6.16)

Bestuurders en zaakvoerders, natuurlijke of rechtspersonen die de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen te zijn, of andere ondernemingen die door deze personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden

Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van één enkel identificeerbaar persoon:

Aan bestuurders en zaakvoerders

Codes	2018
9503	258

De commissaris(sen) en de personen met wie hij (zij) verbonden is (zijn)

Bezoldiging van de commissaris

Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)

Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten

Codes	2018
9505	83
9506	9

VERBINTENISSEN, VERHAAL- EN ORDERREKENINGEN

(Art. 4, al. 2 van het KB van 08.10.76)

Waarborgen gesteld door Derden voor rekening van de onderneming

Ontvangen waarborgen

Termijncontracten

Goederen en waarden van Derden ontvangen in depot, onder consignatie of ter bewerking

Goederen en waarden van Derden gehouden door derden in hun naam, maar met risico en profijt van de onderneming

Verbintenissen, verhaalrecht en verscheidene orderrekeningen

waarvan 2.245.827 aandelen op naam van S.A.B.C.A. ingebracht door Derden

Association Belge pour l'Avion Patrouilleur (A.B.A.P.)

2018	2017
4.259	4.257
29.436	25.222
87.841	91.064
69.530	84.544
0	5.198
PM	PM
PM	PM
191.066	210.285

GOEDEREN VAN DERDEN (uitsplitsing)

Goederen en waarden van Derden, in depot, in bewaring of in onderaanneming

Diverse grondstoffen, eigendom van Derden, in depot in magazijnen

Vliegtuigbouw materieel en stukken eigendom van Derden in fabricatie of revisie

Gereedschappen eigendom van Derden in depot

Onderdelen te herstellen of te reviseren in depot bij S.A.B.C.A.

Materieel eigendom van Derden in depot

2018	2017
5.064	5.148
3.892	3.902
27.076	27.949
5.138	3.352
28.360	44.193
69.530	84.544

Sociale balans

STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN

Werknemers waarvoor de onderneming een Dimonaangifte heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal werknemers

Voltijds	
Deeltijds	
Totaal in voltijdse equivalenten (VTE)	

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Voltijds	
Deeltijds	
Totaal	

Personeelskosten

Voltijds	
Deeltijds	
Totaal	

Bedrag van de voordelen bovenop het loon

Codes	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
1001	688,1	605,8	82,3
1002	163,1	138,3	24,8
1003	812,7	711,7	101,0
1011	1.028.150	911.533	116.617
1012	171.353	142.166	29.187
1013	1.199.503	1.053.699	145.804
1021	48.667	42.846	5.821
1022	8.812	7.490	1.322
1023	57.479	50.336	7.143
1033	797	692	105

Tijdens het vorige boekjaar

Gemiddeld aantal werknemers in VTE	
Aantal daadwerkelijke gepresteerde uren	
Personeelskosten	
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	

Codes	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
1003	820,7	721,5	99,2
1013	1.204.963	1.072.149	132.814
1023	60.508	53.194	7.314
1033	769	676	93

Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

Aantal werknemers

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	

Volgens het geslacht en studieniveau

Mannen	
- lager onderwijs	
- secundair onderwijs	
- hoger niet-universitair onderwijs	
- universitair onderwijs	

Vrouwen	
- lager onderwijs	
- secundair onderwijs	
- hoger niet-universitair onderwijs	
- universitair onderwijs	

Volgens de beroeps categorie

Directiepersoneel	
Bedienden	
Arbeiders	

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
105	690	164	815,2
110	618	164	743,2
111	72		72,0
120	601	140	707,7
1200	15	3	17,4
1201	373	112	458,8
1202	136	20	151,1
1203	77	5	80,4
121	89	24	107,5
1210	1	2	2,4
1211	42	15	53,5
1212	25	5	29,0
1213	21	2	22,6
130	13		13,0
134	376	81	438,2
132	301	83	364,0

UITZENDKRACHTEN EN TER BESCHIKING VAN DE ONDERNEMING GESTELDE PERSONEN

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen
 Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren
 Kosten voor de onderneming (in duizenden euros)

Codes	1. Uitzendkrachten	2. Ter beschikking van de onderneming gestelde personen
150	89,7	105,3
151	160.015	57.110
152	9.734	3.474

TABEL VAN HET PERSONEELSVERLOOP TIJDENS HET BOEKJAAR

Ingetreden

Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd
 Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
205	117	1	117,9
210	57	1	57,9
211	60		60,0

Uitgetreden

Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd
 Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst

Pensioen
 Afdanking
 Andere reden

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
305	92	21	108,5
310	86	21	102,5
311	6		6,0
340	23	19	37,9
342	22	2	23,6
343	47		47,0

INLICHTINGEN OVER DE OPLEIDING VOOR DE WERKNEMERS TIJDENS HET BOEKJAAR

Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever

Aantal betrokken werknemers
 Aantal gevolgde opleidingsuren
 Nettokosten voor de onderneming
 waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding
 waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen

Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever

Aantal betrokken werknemers
 Aantal gevolgde opleidingsuren
 Nettokosten voor de onderneming

Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
5801	703	5811	93
5802	6.826	5812	1.091
5803	817	5813	118
58031	631	58131	90
58032	186	58132	28
5821	105	5831	12
5822	17.804	5832	1.762
5823	780	5833	84

OVERZICHT VAN DE WAARDERINGSREGELS

(Art. 28, § 1° van het K.B. van 30.01.2001)

De waarderingsregels werden op 7 juni 1978 neergelegd op het 6de bureau der Registratie in Brussel – Volume 131, folio 66 vakje 18.

IMMATERIELE VASTE ACTIVA

Voor immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt overgegaan tot afschrijvingen volgens een door de raad van bestuur vastgesteld plan. Er mag, overeenkomstig de fiscale bepalingen ter zake, een versneld afschrijvingsplan worden toegepast

Voor de in het vorige lid bedoelde vaste activa wordt overgegaan tot aanvullende of uitzonderlijke afschrijvingen wanneer, ingevolge hun technische ontwaarding of wegens de wijziging van economische of technologische omstandigheden, hun boekhoudkundige waarde hoger is dan hun gebruikswaarde voor de vennootschap.

Kosten van ontwikkeling worden lineair afgeschreven over een periode van 3 jaar.
Kosten van onderzoek worden integraal afgeschreven in het boekjaar zelf.

MATERIELE VASTE ACTIVA

De boekhoudkundige aanvangswaarde gebeurt overeenkomstig art. 36 tot 39 van het K.B. van 30/01/2001.

Bijkomende kosten worden afgeschreven op hetzelfde tijdstip en op dezelfde wijze als de hoofdsom van de investeringswaarde of de kostprijs van de vaste activa (art. 196 § 2, 2° CIR nieuw)

De bijkomende kosten met betrekking tot vroegere vaste activa worden verder afgeschreven volgens het vooraf bepaalde afschrijvingsplan.

AFSCHRIJVINGEN

(a) Methode

Lineair voor de vroegere investeringen, degressief voor de investeringen vanaf 1977, met uitzondering van elke andere door de fiscus aanvaarde methode. In dit geval onderzoekt de raad van bestuur geval per geval de wenselijkheid van deze afschrijvingen, alsook de bijkomende afschrijvingen om economische en/of technologische redenen (art. 64) en in welke mate zij dienen toegepast te worden.

Sinds 1977 werd het geheel van de afschrijvingsregels, toegestaan door de verschillende regeringsmaatregelen, toegepast (100% en zelfs gedeeltelijk tot 110% van de waarde).

In het kader van de Wet van 24/12/2002 zijn de nieuwe regels betreffende de dagelijkse prorata der afschrijvingen van toepassing op nieuwe materiële en immateriële activa verworven of opgebouwd vanaf het belastingjaar 2004. De materiële en immateriële activa verworven of opgebouwd voor het boekjaar 2003 mogen de vorige afschrijvingsmethode blijven volgen.

De voorschotten en activa in installatie of constructie genieten van een specifieke boekhouding en fiscaliteit

(b) Toegepaste afschrijvingsvoeten

Gebouwen:

5 % of meer indien fiscaal toegelaten, vooral voor de gebouwen opgetrokken op gronden door derden in concessie gekregen voor een bepaalde tijd en voor de inrichting van de gehuurde gebouwen.

Installaties, machines en gereedschappen:

algemeen 10%, behalve 20 of 25% voor het labo- of elektronisch materieel of voor numeriek gestuurde machines met hoge precisiegraad of voor machines die technologisch snel evolueren, alsook voor bepaalde materialen die in ploegstelsel aangewend worden.

Gereedschappen en materialen, mallen en software programma's m.b.t. numerieke sturingen met specifiek karakter, worden aan 100% afgeschreven of over de duur van het contract overeenkomstig de toegestane fiscale gebruiken.

Meubilair, bureel- en rollend materieel:

10% behalve voor voertuigen en aanhangwagens, bureelmachines, computers, foto- en kopieerapparatuur (20 %).

Terugneming op afschrijvingen kunnen worden toegepast ten belope van het belastbaar excedent, alsook voor de vrijgestelde afschrijvingen die bovenstaande afschrijvingsvoeten overtreffen. Eveneens in geval van overdracht, verkoop, ramp of onteigening.

Sinds begin 2003 wordt de dagelijkse prorata toegepast zowel bij lineaire afschrijvingen als bij degressieve of versnelde afschrijvingen.

FINANCIELE VASTE ACTIVA

WAARDE VAN DE EFFECTENPORTEFEUILLE

De kosten voor het verkrijgen en onderschrijven van effecten worden als uitzonderlijke financiële kosten geboekt. De waardeverminderingen voor niet genoteerde effecten worden slechts in aanmerking genomen als het verlies aanzienlijk en blijvend van aard is.

SCHULDVORDERINGEN: (zie hierna)

VOORRADEN

AANSCHAFFINGSWAARDE van de grondstoffen, goederen en materialen op basis van een factuur leverancier met inbegrip van invoer-, leverings-, verzekerings- en commissiekosten.

VOORRAADWAARDERING PER EINDE BOEKJAAR en WAARDERING VAN DE AANGEWENDE GRONDSTOFFEN de voorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs per leveringspartij en het verbruik wordt volgens de FIFO-methode per partij van de levering (First In, First Out) uitgevoerd.

WAARDEVERMINDERING OP DE VOORRADEN

Voor onderdelen betrekking hebbend op fabricatie- of onderhoudsprogramma's die afgelopen zijn, verouderd of achterhaald, of onbruikbaar zijn, of waarvan de normen, technische configuratie of conceptie voorbijgestreefd zijn.

Bij weder in gebruikname van niet vernietigde onderdelen worden de geboekte waardeverminderingen door afwezigheid van bewegingen gedurende de laatste 24 maanden, teruggenomen.

BESTELLINGEN IN UITVOERING

BESTANDELEN VAN DE KOSTPRIJS

De kostprijs wordt bepaald rekening houdend met de integrale kostprijsmethode. De raad van bestuur behoudt zich het recht voor deze laatste slechts gedeeltelijk aan de kostprijs toe te wijzen, al dan niet geïndividualiseerd door een fabricatieprogramma; het saldo wordt ten laste genomen van het resultaat van het boekjaar of gespreid over verschillende boekjaren. Deze mogelijkheid zal slechts in uitzonderlijke en tijdelijke omstandigheden (zoals stakingen, belangrijke en aanhoudende onderactiviteiten, herstructurering en verbouwingen) aangewend worden voor zover de impact op de kostprijs van die aard is dat een vertekend en dus onrealistisch beeld van de kostprijs tot stand zou komen.

Omslagmethode per geïndividualiseerd fabricageprogramma

- (a) Directe toewijzing van grondstoffen, onderdelen, directe kost van verbruiksgoederen en specifieke onderaannemingskosten, afschrijving van specifieke materialen, herinplantingskosten en kosten voor herinrichting eigen aan programma.
- (b) Toewijziging van de indirecte kosten a.d.h.v. uurtarieven volgens prestaties van personeel en/of machines. Deze uurtarieven bevatten alle directe en indirecte kosten en lasten, alsook de algemene kosten en de financiële kost voor het industrieel gebruik van het materiaal. Deze laatste kunnen verdeeld worden per geïndividualiseerd fabricageprogramma, en afwijken van afschrijvingsmethode en –bedrag zoals vermeld op de balans, opgesteld volgens economische of fiscale grondslagen.

WAARDERING VAN DE WERKEN IN UITVOERING

Deze bevatten de niet beëindigde werkzaamheden, betrekking hebbend op eenzelfde groep orders of voor dewelke de kostprijselementen nog niet volledig bekend zijn of waarvoor de finale kwaliteitscontrole, eventueel bij de klant, nog niet volbracht is. Deze werken in uitvoering worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met reeds gefactureerde bedragen.

WAARDEVERMINDERINGEN EN VOORZIENINGEN

- (a) Op uitgevoerde orders: onverwijld en integraal worden in aanmerking genomen alle mogelijke vaststaande kosten die de totale mogelijke contractuele factureringen overtreft.
- (b) Op orders die op afwerking wachten: de geschatte kosten op deze orders worden onder (a) ingebracht voorzover de oplevering meer dan 75% bedraagt en indien de raming van deze kosten en van de factureringen met voldoende precisie kan gemaakt worden (normale orders). In het andere geval zullen met de nodige voorzichtigheid en geval per geval voorzieningen aangelegd worden.
- (c) op gerealiseerde en door de klanten medegedeelde verkopen en op het door het management als waarschijnlijk geachte volume van de verkopen : ingeval van verlies op programma, zal een voorziening geboekt worden om onze impliciete verplichtingen te dekken.

SCHULDVORDERINGEN

- (a) Waardering van de schuldvorderingen (en van de schulden) in deviezen gebeurt volgens interne standaardkoers. Deze wordt tijdens het boekjaar slechts gewijzigd bij belangrijke en blijvende afwijking tgv. de middenkoersen, of in geval van officiële revaluatie of devaluatie.
- (b) Waardeverminderingen in volgende gevallen:
  - Schommeling van de wisselkoers t.b.v. minimaal 5% (en 1.250 euros, vroeger 50.000 BEF) tgv. de interne standaardkoers;
  - Faillissement, concordaat, nationalisatie (verhoogde politieke risico's), dubieuze schuldvordering met hoog risico als gevolg;
  - Belangrijke en langdurige geschillen met kwalitatief en kwantitatief vaststaande gevolgen, waarvan de recuperatie zeer onzeker is en waarvoor de onderhandelingen afgerond zijn;
  - Onjuiste informatie op economisch en financieel vlak, en inzake exportpolitiek.
- (c) Voorzieningen voor risico's en kosten voor geschillen in voege en waarvoor onderhandelingen aan de gang zijn.

OVERLOPENDE REKENINGEN (activa – passiva)

Deze rekeningen worden gebruikt voor bedragen die enerzijds het resultaat van het boekjaar op zeer belangrijke wijze zouden kunnen beïnvloeden en anderzijds slaan op de gangbare activiteiten van de vennootschap. De raad van bestuur onderzoekt een voor een de activiteiten die buiten het gangbare liggen.

VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN

De voorzieningen voor risico's en kosten worden stelselmatig gevormd; vertegenwoordigen de beste schatting op balansdatum en voldoen aan de eisen van voorzichtigheid en oprechtheid.

FISCALE VOORZIENINGEN

Overeenkomstig de fiscale voorschriften en rekening houdend met toerekenbare vermeerderingen, vervroegde betalingen, reële en fictieve roerende en onroerende voorheffingen, belastingskredieten, en toerekenbare buitenlandse belastingen. Het excedent van vroegere voorzieningen wordt pas teruggenomen na verloop van drie boekjaren na hun ontstaan, op voorwaarde dat er geen bijkomende aanslag is, behalve bij uitdrukkelijke beslissing van de raad van bestuur.

VERBINTENISSEN, VERHAAL EN ORDERREKENINGEN

Worden geëvalueerd t.b.v. het maximum bedrag vermeld op de overeenkomsten. Bestaan dergelijke documenten niet, dan baseert men zich op een redelijke schatting van de economische waarde van de goederen die aan de basis liggen.

Deze waarde wordt geacht de netto-boekwaarde te zijn van de goederen toebehorend aan de vennootschap.

Aanpassing aan de waarderingsregels gekozen door de onderneming (art. 30 van het K.B.)

- Gereedschappen, klein materieel en kleine gereedschappen die een eigen geheel uitmaken van ten hoogste 1.000 EUR, worden niet meer als vaste activa opgenomen maar wel, hetzij in de kostprijs, hetzij in de algemene onkosten, naargelang ze specifiek zijn aan een bepaald contract of niet.
- Wijziging van de eerste alinea van § 14 van de waarderingsregels.
Op het einde van ieder sociaal boekjaar zullen de subsidies ontvangen in kapitaal het onderwerp uitmaken van een progressieve reductie per imputatie in de resultatenrekening.
Met ingang van het boekjaar 1991, worden de uitgestelde belastingen in mindering gebracht van de ontvangen kapitaalsubsidies en van de gerealiseerde meerwaarden, indien die er zijn. De vermindering zal in de tijd gespreid worden door ze aan te rekenen op de resultatenrekening, aan het ritme van de vermindering van de kapitaalsubsidies en in het geval van gerealiseerde meerwaarden, aan het ritme van de opname in het belastbaar kapitaal van deze meerwaarden.

Wijziging aan de waarderingsregels 31/12/2014

De waarderingsregels met betrekking tot het opstellen van voorzieningen voor verlieslatende programma's werden in deze zin gewijzigd zodat de impliciete verplichtingen van de onderneming niet enkel in functie van de gerealiseerde en door de klanten medegedeelde verkopen, maar eveneens in functie van het door het management als waarschijnlijk geachte volume van de verkopen.

Herwaarderingsmeerwaarde op 31/12/2018

Op basis van een expertise van het terrein van het bedrijf door onafhankelijke deskundigen in december 2018, werd op 31/12/2018 een herwaarderingsmeerwaarde van 7.088 KEUR geboekt. Het netto positieve resultaat van 2018 en de vooruitzichten laten toe om deze latente winst op het land uit te drukken

Evaluatie van de bestellingen in uitvoering op 31/12/2018

De wijziging in de methode voor het berekenen van de kosten van het uitvoeren van orders, met uitzondering van kosten voor groepsbeheer en marketingkosten, is gebaseerd op de afstemming op de methode die wordt gebruikt in IFRS.

Deze wijziging had de volgende effecten op de statutaire rekeningen:

- Afname van bestellingen in uitvoering: 20.736 KEUR
- Vermindering van voorzieningen voor risico's en kosten: 18.031 KEUR

Verantwoording van de toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit – going concern

De Raad van Bestuur merkt op dat de negatieve resultaten in 2014, 2015, 2016 en 2017 resulteren op een overgedragen verlies in de balans. Rekening houdend met het actieplan om de operationele kosten te verlagen is de Raad van mening dat de boekhoudkundige waarderingsregels op basis van de continuïteit van het bedrijf verder mogen toegepast worden

Gebeurtenissen na afsluiting

Op 5 maart 2019 heeft de Vennootschap aangekondigd dat het werd geïnformeerd dat Fokker Aerospace B.V. haar volledige participatie van 43.57% in de Vennootschap had verkocht aan Dassault Belgique Aviation SA en dat, ten gevolge van deze transactie, Dassault Belgique Aviation 96,85% van de aandelen in de Vennootschap aanhield. Op 10 april 2019 kondigde de Vennootschap aan dat de raad van bestuur van de Vennootschap werd geïnformeerd over de beslissing van Dassault Belgique Aviation SA om haar participatie van 96,85% in het kapitaal van de Vennootschap te koop te stellen en hiertoe de zakenbank Rothschild & Co. aan te stellen. Die gebeurtenissen worden niet geacht een materiële invloed te hebben op de jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2018.

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN S.A.B.C.A. NV OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

(STATUTAIRE JAARREKENING)

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van S.A.B.C.A. NV (de “vennootschap”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de jaarrekening alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 1 juni 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de jaarrekening van S.A.B.C.A. N.V. uitgevoerd gedurende 11 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van de vennootschap, die de balans op 31 december 2018 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van 220.742 KEUR en waarvan de resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van 4.654 KEUR.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vennootschap per 31 december 2018, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Evaluatie van de implicaties verbonden aan het beëindigen van een programma

Geïdentificeerd risico

S.A.B.C.A. N.V. werd geconfronteerd met beslissingen tot stopzetting van een lopend programma . De impacten werden door de directie beoordeeld.

Voorgaande vormt een kernpunt van de controle gezien het impact en de complexiteit van de evaluaties en het belang van de hierbij door de directie uitgeoefende beoordelingen en inschattingen.

Controle-benadering

Aan de hand van onderhouden met de directies hebben we kennis genomen van het contractueel kader en de evolutie in dit verband en van de wijze waarop de risico's werden in kaart gebracht en geëvalueerd.

We hebben de benadering om de impacten van de beslissing in kaart te brengen en de weerhouden hypothesen beoordeeld; de uitgevoerde evaluaties werden op rekenkundige juistheid gecontroleerd.

Resultaat-erkenning op programma's

Geïdentificeerd risico

De activiteit van S.A.B.C.A. N.V. bestaat in belangrijke mate in de uitvoering van programma's. De resultaten van deze programma's en derhalve ook de gebeurlijke aanleg van voorzieningen voor verliescontracten, hangen af van diverse factoren, zoals bijvoorbeeld de realisatie van de ingeschatte leercurve, de beheersing van de kosten op het begroot niveau, de afname-volumes, ...

Controle-benadering

Onze controlewerkzaamheden bestonden uit:

- Het verwerven cq. actualiseren van ons begrip van de contractvoorwaarden en van de status van uitvoering door middel van gesprekken met program managers;
- Verificatie van de consistentie van toegepaste methodiek inzake marge-erkenning;
- Het testen van de basishypothesen gehanteerd door het management.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch van de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vennootschap ter hand heeft genomen of zal nemen.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag van de niet-financiële informatie hierin opgenomen en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, van de documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de vennootschap.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, bepaalde documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd, alsook de naleving van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen en van de statuten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag en het jaarrapport

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. We formuleren geen "assurance"-conclusie over het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 96, § 4 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in het jaarverslag dat deel uitmaakt van sectie DV1 van het jaarrapport. De vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het referentiemodel van de Global Reporting Initiative (GRI). Overeenkomstig artikel 144, § 1, 6° van het Wetboek van vennootschappen spreken wij ons niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met het vermelde GRI referentiemodel.

Vermelding betreffende de sociale balans

De sociale balans neer te leggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikel 100, § 1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua inhoud alle door dit Wetboek voorgeschreven inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht. De gegevens inzake opleidingsinspanningen steunen ten dele op ramingen gemaakt door het management en de tabel van het personeelsverloop is rekenkundig niet coherent.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening verricht, en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

- De jaarrekening vloeit, mits reclassificatie, voort uit de balans en de resultatenrekening. Niet alle vaste activa werden geïnventariseerd. Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.
- De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.
- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 29 april 2019

Mazars Bedrijfsrevisoren BCVBA
Vertegenwoordigd door

Lieven Acke
Bedrijfsrevisor

SABCA S.A.

Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques

Chaussée de Haecht 1470

B-1130 Bruxelles

Belgium

Telephone: +32.2.729 55 11

Fax: +32.2.705 15 70

e-mail: Communication@sabca.be

www.sabca.be

